

INN^o regio zwolle

Wij & AI grenzeloze intelligentie

regio
zwolle
congres
2023

Platform voor kennisdeling en inspiratie in Regio Zwolle

top

Economische toplocatie van Nederland

Een open blik

Deze editie van INN' regio Zwolle staat in het teken van artificial intelligence (AI), een thema dat onze bedrijven en persoonlijke levens diepgaand raakt en steeds meer zal beïnvloeden. De wereld om ons heen verandert in een ongekend tempo en als regio is het belangrijk om ons te verdiepen in de toekomst en om de mogelijkheden die de technologie ons biedt, te omarmen. Hoe ver gevorderd is de technologie al? Hoe gaan we hier in onze regio mee om? Welke kansen en uitdagingen brengt dit met zich mee?

INN' regio Zwolle geeft een kijkje in de fascinerende wereld van AI. Een mooi thema, dat ook centraal staat op de 12e editie van het Regio Zwolle Congres: 'Wij & AI grenzeloze intelligentie'. Op dit evenement voor ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden uit Regio Zwolle verkennen we samen de kansen en grenzen van kunstmatige intelligentie en ervaren we live de inzet van AI.

In deze uitgave van INN' regio Zwolle delen verschillende experts op het gebied van kunstmatige intelligentie hun inzichten in interviews en vertellen ze over de kansen en keerzijden van AI. Ethiek speelt een cruciale rol in de ontwikkeling van kunstmatige intelligentie. Het is aan ons allen om ervoor te zorgen dat AI dienstbaar blijft aan de mens, zonder de menselijke maat uit het oog te verliezen. Wij dragen samen de verantwoordelijkheid om wijs om te gaan met de mogelijkheden die AI ons biedt.

Tegelijkertijd biedt AI enorm veel kansen voor alle bedrijven, van klein tot groot, die de moeite waard zijn om te verkennen. Ook als overheden kunnen we onze ogen niet sluiten voor deze ontwikkeling. Kunstmatige intelligentie kan de manier waarop bedrijven opereren transformeren, onder andere door processen te optimaliseren, besluitvorming te verbeteren en nieuwe mogelijkheden te ontsluiten. Voor kleine ondernemingen opent AI de deur naar efficiëntere bedrijfsvoering, terwijl grote bedrijven bijvoorbeeld kunnen profiteren van geavanceerde data-analyse en gepersonaliseerde klantinteracties. Het vergroot de concurrentiekracht, stimuleert innovatie en creëert nieuwe marktkansen.

Ondernemers in onze regio werken hard en gunnen elkaar ruimte om te groeien. Het is belangrijk dat bedrijven blijven investeren in vernieuwing en innovatie om de transitieopgaven aan te pakken en een goede toekomst tegemoet te gaan. Bedrijven die actief de mogelijkheden van AI verkennen en integreren, positioneren zichzelf in de voorhoede van een snel veranderend landschap.

Ik nodig u dan ook van harte uit om dit magazine met een open blik te lezen en de boeiende wereld van kunstmatige intelligentie te verkennen. \

Peter Snijders
Voorzitter Regio Zwolle

/ INN'GESPREK

Voorwoord	03
Rondetafelgesprek	06
Deborah Nas	30
Digital District Zwolle	50

/ OVERHEID

De Monitor	12
Regio Zwolle: SkillsCV	16
Gemeente Zwolle	20
Gemeente Hardenberg	46
Gemeente Dronten	60

/ ONDERWIJS

SVO	24
Deltion College	28
Landstede: HoloLens	36
Hogeschool Windesheim	38
Landstede: Immersive room	70

24

46

/ ZORG

Mens & Zo	42
Ronald McDonald Huis Zwolle	54
Vogellanden	56
Carecruit	62

/ ONDERNEMEN

Regio Zwolle Congres	10
Oost NL	18
Rabobank	22
KroeseWevers	26
Eqib	34
Hanzestrohm	40
Impact	44
Tiem	58
Dommerholt Advocaten	64
H2O Bedrijvenpark	66
Ditis'Em	68

SmitDeVries	72
Phion	76

/ COLUMNS

MKB-Nederland Regio Zwolle	11
Vogellanden	25
Brouwers Accountants	55
MSG	74
VNO-NCW	75

60

66

'Hoe meer je weet, des te meer je weet wat je níet weet'

Even voorstellen

Friso de Vor

Onderzoeker regionale economie en mobiliteit bij Hogeschool Windesheim en schrijft al tien jaar op rij de Regio Zwolle Monitor.

Chris Willemsen

Projectmanager tech bij regionale ontwikkelingsmaatschappij Oost NL en programma-manager van AI-hub Oost-Nederland.

Lieke Poot

Chief medical information officer (CMIO) en hoofd klinische fysica bij Isala. Ze zoekt voortdurend technische innovaties die de zorg beter kunnen maken.

Erwin van Dalfsen

Marketingmanager bij Hanzestrohm, een groep van ondernemingen met een technisch merkenportfolio, én voorzitter van Stichting Regio Zwolle Congres.

INN'gesprek

Rondetafelgesprek

Artificial Intelligence (AI), oftewel, kunstmatige intelligentie. Het is het thema van het Regio Zwolle Congres 2023, het thema van deze editie van INN' regio Zwolle en eigenlijk ook wel een beetje hét thema van de economie en de samenleving. Wat gaat AI doen met onze levens, met de wereld? Welke kennis hebben we er al van? En hoe staat Regio Zwolle ervoor, als het gaat om het implementeren en toepassen van AI?

Kunstmatige intelligentie, een kans of een bedreiging?

Friso: 'AI heeft veel potentie om vooruitgang te brengen en taken eenvoudiger te maken. Maar er is ook een duistere kant, waarbij minder ethische individuen AI gebruiken om bijvoorbeeld nepnieuws te verspreiden. Het is duidelijk dat AI zowel positieve als negatieve aspecten heeft en deels nog onbekend terrein is.'

Lieke: 'In de gezondheidszorg kan AI helpen bij diagnoses. We werken in Isala bijvoorbeeld met AI om beelden van CT-scans te beoordelen. Zo worden hersenbloedingen snel gesignaleerd en kunnen patiënten met een hersenbloeding snel worden behandeld. Snelle behandeling is essentieel voor hoe een patiënt eruit komt. Het is dan wel van groot belang dat er wordt gewerkt met representatieve trainingsdata voor de algoritmen. In Isala gebruiken we AI, maar nooit zonder betrokkenheid van artsen. AI zijn er situaties waarin alleen AI beter is dan alleen mensenwerk. In Afrika bijvoorbeeld, gaan bussen rond met AI-toepassingen die tuberculose bij mensen herkennen. Zonder die technologie zou het helemaal niet mogelijk zijn om mensen te diagnosticeren, omdat er daar simpelweg niet genoeg artsen zijn.'

Chris: 'Ik zie AI als een gereedschap, waarvan het gebruik zowel handig als gevaarlijk kan zijn. Net als een cirkelzaag. Er komt gelukkig Europese wet- en regelgeving aan zoals de EU AI Act en de Data Act, om te voorkomen dat AI en Data op de verkeerde manier gebruikt worden. Technologie moet de mens dienen; ik pleit dan ook voor mensgerichte oftewel 'human-centered' AI.'

Lieke: 'Wij hebben thuis als gezin een codewoord afgesproken. Mocht een van ons bericht krijgen waarin namens één van ons gevraagd wordt om geld of iets dergelijks, dan weten we dat het nep is als het codewoord niet wordt genoemd. Je zou er anders zomaar in kunnen trappen, want met AI kun je zelfs iemands stem namaken.'

Erwin: 'Mooi voorbeeld Lieke. Op het Regio Zwolle Congres laten we regiovoorzitter Peter Sniijders een stuk rappen. Althans, de rap is met zijn stem uitgevoerd.'

'AI zorgt voor een revolutie met evolutionaire kenmerken'

Friso de Vor

Als je kwaadwillend bent, kun je foute dingen met die technische mogelijkheden doen. Maar ik zie het minstens zo zeer als een gereedschap, een tool die nieuwe mogelijkheden biedt voor de samenleving en het bedrijfsleven.'

Zijn we in Regio Zwolle al helemaal op de hoogte van alles wat met AI kan?

Erwin: 'Hoe meer je weet, hoe meer je weet wat je niet weet. Dat heb ik met AI. De toepassingen zijn eindeloos. En de veranderingen gaan zo snel. Je hebt een open geest nodig en het besef dat er veel mogelijk is, om er je voordeel mee te doen.'

Chris: 'Ik weet ook zeker niet alles. Dat begint al bij de definitie van AI; die definitie is in beweging. Wat we nu AI noemen, is over vijf jaar al geen AI meer. >

'We richten ons voor 70 procent op vandaag, voor 20 op morgen en voor 10 op de toekomst'

Erwin van Dalfsen

Zelfs AI-experts hebben moeite om de ontwikkelingen bij te houden. Het is naar mijn idee onmogelijk om alles van AI te weten. Dit vraagt om een andere houding; leren omgaan met snelle veranderingen en een leven lang leren.'

Lieke: 'Met AI creëren we een 'entiteit' die nieuwe dingen kan creëren, alles met elkaar in verbinding kan brengen. Maar hoe dat eruit komt te zien... dat weet ik ook niet.'

Gaan robots de banen in onze regio inpikken?

Friso: 'Bepaalde beroepen zijn vatbaarder voor AI, kwetsbaarder. Bijvoorbeeld de routinematige taken, de werkzaamheden die te automatiseren zijn.'

Lieke: 'AI-oplossingen zijn nog duur. Daarom lukt het niet om grootschalig te implementeren.'

Erwin: 'Ik moet zeggen dat ik wel groot voorstander ben van het implementeren van AI in het bedrijfsleven. Maar niet iedereen heeft er zin in. Dus maak het praktisch en vul er een concrete behoefte mee in.'

Zeg niet: 'we gaan AI implementeren', maar leg uit hoe het bijvoorbeeld je agendabeheer makkelijker kan maken. Dan is iedereen enthousiast.'

Chris: 'Ik denk inderdaad dat je niet altijd hoeft te weten hoe AI werkt om het zelf te kunnen gebruiken. Zoals bijvoorbeeld met een tool voor je agenda. Maar ga je er geavanceerd mee werken door bijvoorbeeld datagedreven diensten te ontwikkelen voor je klanten, dan komt er meer bij kijken. Iedereen moet nieuwe vaardigheden leren om het werken met data en AI te laten slagen.'

Erwin: 'En dat begint volgens mij met het veranderen van je mindset. Deze transitie vraagt om een 'digital first mindset'. Je moet het willen. Bij Hanzestrohm hebben we technologische innovatie, waar AI bij hoort, op directieniveau geborgd. We doen inspiratiesessies, iemand van de collega's vertelt over AI en hoe we het kunnen gebruiken om bijvoorbeeld klanten te werven en te behouden. We testen nu bijvoorbeeld met een chatbot die onthoudt wat de onderwerpen en de antwoorden zijn. Zodat die chatbot een deel van het

gesprek later zélf kan gaan doen en misschien zelfs wel het hele gesprek.'

Lieke: 'In het ziekenhuis maken wij ook al gebruik van 'predictive maintenance', oftewel, een systeem dat aangeeft wanneer een apparaat onderhoud nodig heeft. Zo voorkomen we dat we voor verrassingen komen te staan in het patiëntenproces.'

Zet AI de wereld binnenkort op zijn kop?

Lieke: 'Er zijn eerder in de geschiedenis ook andere ingrijpende veranderingen geweest, zoals de komst van elektriciteit. En die van de stoommachine. Ik denk wel dat het terecht is om te zeggen dat het een radicale verandering met zich mee kan brengen.'

Friso: 'We zitten in de vierde industriële revolutie. De vernieuwingen volgen elkaar zo snel op momenteel.'

'Onze telefoon vertelt ons straks wanneer we honger krijgen'

Lieke Poot

Wanneer houdt dat op? AI verandert zeker de wereld, maar of dat plotsklaps gaat, weet ik niet. Het is een revolutie met evolutionaire kenmerken.'

Lieke: 'Het leven gaat zich steeds meer digitaal afspelen, alles loopt via de smartphone. Die groeit bij wijze van spreken aan je hand vast. Je telefoon wordt je persoonlijke assistent. Die vertelt ons straks wanneer we honger krijgen en wat te eten moeten gaan halen.'

Friso, lachend: 'Dat is niet alleen maar negatief, Picnic geeft goeie suggesties voor mijn boodschappenlijstje.'

Chris: 'Als bedrijven niet met data en AI aan de gang gaan, dan worden ze spoedig ingehaald door concurrenten die dat wel doen. Bedrijven moeten op zijn minst stilstaan bij de vraag 'wat betekent dit voor mijn klant, voor de diensten en de producten die ik kan aanbieden?' Met de AI-hub willen we goede voorbeelden laten zien en bedrijven stimuleren met data(science) en AI aan de slag te gaan - daarom is 'make AI work' onze slogan.'

Moet Regio Zwolle opschieten, om mee te kunnen in de ontwikkelingen?

Friso: 'Eigenlijk wel. Er is onlangs een studie verschenen, van de Rabobank, over het verandervermogen van het bedrijfsleven. Noordwest-Overijssel, waartoe het grootste deel van Regio Zwolle behoort, scoort beneden het gemiddelde qua verandervermogen.'

Chris: 'Ik zie dat er bij veel bedrijven kennis ontbreekt op dit gebied. Dat begint al bij het management, de beslissers en vervolgens in alle lagen van het bedrijf.'

Erwin: 'Voor het Regio Zwolle Congres hebben we een flinke zoektocht gedaan naar ondernemers en deskundigen in de regio die iets moois kunnen vertellen. Het was geen grote vijver om uit te vissen,

moet ik eerlijk zeggen. Lieke is een van de koplopers en haar bieden we een podium op het congres.'

Friso: 'We hebben zo veel mkb hier in de regio. Het gros daarvan is niet per se heel bewust bezig met innovatie.'

Chris: 'Dit vraagt om een integrale aanpak, zoals Erwin zegt: ontwikkel met je collega's een 'digitale mindset'. Regio Zwolle heeft een aantal interessante initiatieven voor bedrijven, zoals de digitale werkplaats Move Digi, EDIH BOOST, Perron 038, Kennispoort Regio Zwolle en Hogeschool Windesheim, met het nieuwe lectoraat Digital Business & Society.'

En natuurlijk is de AI-hub Oost-Nederland er ook voor bedrijven in Regio Zwolle; ik nodig ze uit om gebruik te maken van ons netwerk.'

Lieke: 'In het bedrijfsleven kun je ook mensen zo'n functie geven als dat ik in het ziekenhuis heb. Iemand die de bedrijfskant goed kent, maar ook veel van digitalisering et cetera weet.'

Erwin: 'Bij Hanzestrohm hebben we voor alle medewerkers het uitgangspunt dat we voor 70 procent bezig zijn met de dingen van vandaag, voor 20 procent met morgen en voor 10 procent met de verdere toekomst. Daar past AI heel goed in.'

'De AI-hub stimuleert bedrijven om met AI en data aan de slag te gaan'

Chris Willemsen

Zij maken het Regio Zwolle Congres mogelijk:

Jelle Weever

De digitale partner:

kunstmatige intelligentie en het mkb

In een wereld die steeds meer gedreven wordt door technologie, staat het mkb voor een cruciale uitdaging: blijven concurreren in een snel veranderende omgeving. De integratie van kunstmatige intelligentie (AI) in de bedrijfsprocessen is naar mijn idee één van de oplossingen.

Het mkb is de ruggengraat van de economie en vormt de meerderheid van de bedrijven en draagt bij aan de werkgelegenheid en economische groei. Echter, de uitdagingen waarmee ondernemers worden geconfronteerd, zoals beperkte middelen en concurrentie van grote bedrijven, zijn vaak omvangrijk.

Maar wat kun je met AI als ondernemer? Eén van de meest belangrijke bijkomstigheden van AI voor het mkb is de verbetering van de arbeidsproductiviteit. Het mkb kan profiteren van de personalisering en automatisering die AI biedt. AI kan helpen bij het analyseren van klantgedrag en het toespitsen van aanbiedingen op individuele behoeften. Verder kan AI repetitieve taken automatiseren, zodat medewerkers zich meer kunnen concentreren op creatieve en strategische taken. AI kan bijvoorbeeld taken als gegevensinvoer, rapportage en klantenservice automatiseren. Dit leidt niet alleen tot efficiëntere bedrijfsvoering, maar ook tot een verhoogde tevredenheid en motivatie van medewerkers, aangezien zij kunnen werken aan uitdagendere en interessantere taken.

Een ander belangrijk aspect is de toegankelijkheid van AI-technologie voor het mkb. In tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht, hoeven bedrijven geen enorme budgetten te hebben om te profiteren van AI. Er zijn tal van betaalbare AI-oplossingen beschikbaar, zoals cloud-gebaseerde diensten en SaaS-platforms,

die het mkb in staat stellen om AI in te zetten zonder enorme investeringen in hardware en technische expertise.

AI heeft ook het potentieel om nieuwe kansen te creëren voor mkb'ers. Het kan hen helpen nieuwe markten te betreden, kosten te verlagen en innovatieve producten en diensten te ontwikkelen. Bijvoorbeeld, in de productie kunnen robotsystemen worden ingezet om de productiviteit te verhogen en de kwaliteit te verbeteren. In de detailhandel kunnen AI-aangedreven voorspellingsmodellen helpen bij het bepalen van de vraag en het optimaliseren van de voorraad.

Natuurlijk zijn er ook uitdagingen verbonden aan het gebruik van AI in het mkb. Het vereist investering in training en educatie, ook rondom privacy en ethische kwesties. Gelukkig hebben we daar in Regio Zwolle Upgrade Jezelf voor. Het is belangrijk dat mkb'ers deze kwesties serieus nemen en een strategische benadering volgen.

Ik geloof in kunstmatige intelligentie, het is een krachtige hulpbron voor het mkb. Het biedt kansen om de arbeidsproductiviteit te verbeteren, de concurrentiepositie te versterken en nieuwe markten te verkennen. Het mkb moet zich bewust worden van de voordelen die AI te bieden heeft. Kunstmatige intelligentie is niet langer de toekomst; het is het heden. \

column

Regio Zwolle presteert goed, maar achteroverleunen is geen optie

Regio Zwolle doet het goed. Dat blijkt uit de Regio Zwolle Monitor die in december wordt gepresenteerd tijdens het Regio Zwolle Congres. Willen we de regio groeiend en bloeiend houden, met een brede welvaart en economische voorspoed, dan zijn er ook aandachtspunten. Friso de Vor (onderzoeker) en Robert Kosse (ondernemer) wisselen daarover van gedachten.

Friso de Vor en Robert Kosse

'Wie stilstaat, beweegt zich het snelst naar de uitgang'

Robert Kosse

Ieder jaar presenteert Regio Zwolle de Regio Zwolle Monitor. Een meer dan honderd pagina's tellend onderzoek waarin de staat van de regionale economie wordt toegelicht met vele cijfers en het verhaal daarachter.

Friso de Vor is de onderzoeker die verantwoordelijk is voor de inhoud van de monitor en is dan ook als geen ander op de hoogte van de economische voortgang van Regio Zwolle. Dit jaar vallen hem drie dingen op: de strijd tussen ruimte voor woningen en ruimte voor bedrijvigheid, de krapte op de arbeidsmarkt en de afhankelijkheid van grote bedrijven voor een innovatief klimaat.

Bij dit interview schuift ook ondernemer Robert Kosse aan. Zijn bedrijf Move Agency, dat zich richt op de ontwikkeling van bedrijfskritische mobiele oplossingen (apps), staat symbool voor groeiende bedrijven in de regio.

'Ik ben geboren en getogen in Hardenberg, Regio Zwolle dus. In 2012 besloot ik samen met drie collega's om voor onszelf te beginnen. We begonnen ons bedrijf in Gramsbergen, gemeente Hardenberg, op de zolderkamer van het oude gemeentehuis. We kochten tweedehands bureautjes en sausden eigenhandig de muren. 'Als dit een succes wordt', zeiden we tegen elkaar, 'en we moeten op zoek naar een nieuwe locatie, dan blijven we in de regio en richten we ons op Zwolle'. De regio doet het goed en Zwolle zelf sluit qua ligging goed aan bij rest van Nederland.'

In de jaren daarna groeide Move Agency snel en werd het voor het bedrijf lastiger om voldoende personeel te vinden. 'De stap naar Zwolle in 2015 kwam op een logisch moment en eenmaal in Zwolle gevestigd, merkten we dat het aantrekken van personeel makkelijker werd. Zwolle is één van de grootste knooppunten voor treinverkeer. Er dienden zich nieuwe collega's uit steden als Groningen, Almere, Utrecht en Arnhem aan', blikt Robert terug.

Inmiddels telt Move Agency 100 medewerkers in Zwolle, 40 in Amsterdam en 10 Portugal. In Zwolle heeft het bedrijf meerdere vestigingen gehad, waar ze telkens uit hun jasje groeiden. Onlangs is Move naar bedrijfsverzamelgebouw City Post verhuisd. Daar vonden ze de ruimte voor 100 man. Vanuit hun kantoor kijken ze door grote glazen ramen uit over de stad Zwolle.

Ruimte om te groeien

'Het verhaal van Robert illustreert hoe belangrijk het voor bedrijven is om ruimte te hebben om te groeien', zegt Friso. 'De vraag is echter of er wel genoeg ruimte is om te groeien', stelt Friso. 'De stad groeit en de regio ook, zeker qua inwonersaantal. Op 1 januari 2023 telden de 22 Regio Zwolle-gemeenten samen 803.090 inwoners. Dat zijn er 12.000 meer dan een jaar eerder: een groei van 1,5 procent tegenover 1,3 procent landelijk. Het is het derde jaar op rij dat de bevolkingsgroei in Regio Zwolle de landelijke cijfers overtreft. In 2040 moeten er 50.000 woningen bij worden gebouwd in Regio Zwolle. Maar wat dan soms wordt vergeten, is dat die woningen ruimte innemen van (potentiële) werklocaties. Stel je maar eens voor: straks komen hier 50.000 woningen bij, maar de mensen die erin wonen, hebben niet voldoende winkels en werkgelegenheid. Dat kán niet', waarschuwt de onderzoeker.

'Uit de monitor blijkt dat er nu al weinig aanbod van bedrijfsruimte is. De bedrijfsruimtemarkt was in 2021 en 2022 al zeer krap. Het aanbod halveerde in 2021 (naar circa 48.000 vierkante meter), ten opzichte van een jaar eerder. Deze trend zet zich voort in 2023. Het aanbod dat er is, bestaat voornamelijk uit kleine units. Bedrijven met de wens voor middel tot grote units hebben hierdoor moeite met het vinden van een geschikte locatie. Dus voor snelle groeiers à la Move Agency is het moeilijk om een plek te vinden.' >

'Om te innoveren moet je je handen vrij hebben. Nu ons bedrijf groter is, lukt het me beter'

Robert Kosse

Plek voor starters op de woningmarkt

Het bedrijfsverzamelgebouw City Post waar Move Agency in de zomer van 2023 zijn intrek nam, is een plek naar Roberts hart. Niet eens zozeer vanwege het gebouw zelf, maar vanwege de combinatie van wonen, werken en onderwijs. 'Hier in de Spoorzone heb je een ideale combinatie van wonen en werken. Tel daar Hogeschool Windesheim bij op, die aan de andere kant van het station staat en dus vlakbij is. Dat vind ik heel aansprekend. Wij doen veel met studenten van Windesheim. Een groot deel van onze medewerkers komt van deze school, heeft bij ons een stage gedaan en is vervolgens blijven hangen.'

Als nadeel noemt de werkgever dat wonen in Zwolle voor de medewerkers, zeker voor starters, te duur is. 'Gelukkig zijn er binnen de regio nog andere mogelijkheden; we hebben een hele groep medewerkers die naar Meppel is verhuisd.'

Innovatie komt van de grotere bedrijven

Het kunnen blijven herbergen van grotere bedrijven en de daarbij behorende medewerkers, zou ook het level van innovatie in de regio ten goede komen, benoemt Friso. 'Voor innovatie zijn de grotere bedrijven van belang. We staan als samenleving voor een aantal transitieopgaven. Bijvoorbeeld op het gebied van klimaat, voeding, zorg en energie. Oplossingen daarvoor ontstaan veelal vanuit innovatie. Met de introductie van artificial intelligence (AI, kunstmatige intelligentie) kunnen die innovaties heel snel gaan. Echter, dan moet een bedrijf wel de mogelijkheden daarvoor hebben. Juist de wat grotere bedrijven hebben eerder de tijd, ruimte en capaciteit om te innoveren. Een kleiner bedrijf heeft immers geen afdeling voor research & development.'

'Uit onderzoek van de Rabobank, dat ik heb verwerkt in de monitor, blijkt dat slechts 15 procent van de bedrijven in Regio Zwolle een zogenaamde koploper is, dus een bedrijf dat in zijn bedrijfsvoering rekening houdt met de transities die ik net noemde, oftewel met de nieuwe economie', zegt Friso.

Robert: 'De meeste bedrijven zijn primair bezig met hun 'daily business'. Innoveren kost tijd en leidt af van het primaire proces. Voor innovatie moet je je handen vrij hebben. Nu ons bedrijf groter is, lukt het me beter. Toen wij Move Agency begonnen, had ik 10 petten op. Nu we groter zijn, heb ik al die petten kunnen uitdelen aan collega's in ons team.'

‘Straks komen hier 50.000 woningen bij, maar de mensen die erin wonen, hebben dan niet voldoende winkels en werkgelegenheid’

Friso de Vor

De grens van 10 medewerkers doorbreken

Friso roept op tot bewustwording. ‘Kennelijk concentreert zich in deze regio een grote groep bedrijven die kleiner zijn en niet of nauwelijks innoveren. De cijfers uit de monitor bevestigen dat: tweederde van de banen in de regio zijn te vinden in het mkb. En bovendien is tweederde van de bedrijven in de regio een eenmanszaak.’

Volgens Robert is ‘mindset’ één van de sleutels tot groei. De bescheidenheid die Regio Zwolle zo kenmerkt, mogen ondernemers soms ook best eventjes van zich afschudden, vindt hij. ‘Waarom zou je niet naar buiten toe mogen vertellen dat je weer een fantastisch project hebt gescoord of een prijs hebt gewonnen? In ons tweede jaar is Move Agency starter van het jaar van Regio Zwolle geworden. Dan kun je jezelf op een podium zetten. Kortom, het is belangrijk om los te komen van ‘doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg.’

Een leven lang ontwikkelen

Een onderwerp dat al meerdere jaren terugkomt in de Regio Zwolle Monitor, is de arbeidsmarktkrapte. ‘Hoe kom je in deze tijd aan voldoende gekwalificeerd personeel?’ vraagt Friso zich hardop af. ‘Er zijn allerlei ontwikkelingen rondom digitalisering. De inhoud van banen verandert. De banen van vijf jaar geleden zien er nu heel anders uit. Hoe kun je ervoor zorgen dat je daar de juiste mensen voor vindt? Of moet je zorgen dat je eigen mensen door scholing blijven?’

Een leven lang ontwikkelen is in het bedrijf van Robert een must. ‘Wie stilstaat, beweegt zich het snelst naar de uitgang. Wij verwachten van ons personeel dat ze zich blijven ontwikkelen’, zegt de werkgever.

Voor jong talent en zijinstromers heeft Move Agency zelfs een eigen academie. ‘Het traject duurt zes tot twaalf maanden, afhankelijk van wat diegene nog te leren heeft. De deelnemers ontvangen salaris, maar hun rol is vooral gericht op leren. Ze doen schaduwprojecten om vaardigheden aan te leren en als ze een eindje op weg zijn, draaien ze mee in ‘echte’ projecten. Ze krijgen ieder een buddy, een collega die meekijkt.’

Lees de monitor hier: www.regiozwolle.info \

SkillsCV: een baan die past bij je skills

Regio Zwolle kampt met krapte op de arbeidsmarkt, net als de rest van Nederland. Ondertussen neemt de werkdruk toe en missen bepaalde vaardigheden op de werkvloer. Het is daarom belangrijk om zo veel mogelijk vacatures passend te vervullen. Om die match makkelijker te maken, werkt Regio Zwolle samen met SkillsCV, een app die vacatures en werkzoekenden matcht op basis van vaardigheden. Etty de Boer, secretaris-directeur bij Regio Zwolle en Maarten Westerduin, CEO van SkillsCV leggen uit hoe het werkt.

'Ervaring, diploma's en hobby's
worden vertaald naar skills'

Maarten Westerduin

‘SkillsCV maakt meedoen in de maatschappij makkelijker’

Etty de Boer

Maarten Westerduin vertelt: ‘Wij werken met anonieme profielen. Ervaring, diploma’s en hobby’s worden vertaald naar skills: vaardigheden, kwaliteiten en talenten.’ Ook de vacatures worden vertaald naar benodigde vaardigheden. Met behulp van artificial intelligence (AI) worden profielen en vacatures met elkaar vergeleken. Het doel is om een betere en snellere match te maken dan via traditionele selectieprocedures, die vaak lang en complex zijn en waarbij de focus meestal nog steeds ligt op de diploma’s van een kandidaat.

In Regio Zwolle

Inmiddels werkt Regio Zwolle zo’n twee jaar samen met SkillsCV. Etty de Boer legt uit: ‘We zetten SkillsCV in als oplossing voor de krapte op de arbeidsmarkt. Zo hebben we bijvoorbeeld een samenwerking met regionale uitzendbureaus. Elke werkzoekende bouwt een nieuw CV via SkillsCV. De app vertaalt de vacatures automatisch ook in vaardigheden, zodat daar een match gevonden wordt. Het werkt goed: we zien dat mensen soms al binnen 24 uur een uitnodiging krijgen van potentiële werkgevers om op gesprek te komen. Dat is niet gebaseerd op opleiding, maar op de skills die ze hebben opgedaan in het leven.’

Momenteel maken al meer dan 10.000 personen in Regio Zwolle gebruik van de app. Het aantal gebruikers groeit snel: er komen zo’n 250 nieuwe profielen per week bij. Etty licht toe: ‘Het is niet toevallig dat SkillsCV goed werkt in deze omgeving. Regio Zwolle heeft bijvoorbeeld ontzettend veel mkb’ers. Ik vind ook dat er een enorme pioniersgeest heerst in Regio Zwolle: ondernemers en inwoners hier staan open om nieuwe dingen te proberen. Dat faciliteren wij graag.’

Onderwijsinstellingen

Naast ondernemers betreft Regio Zwolle tevens onderwijsinstellingen bij het project om vacatures op te vullen. Zo staat Regio Zwolle op het punt om acht ROC’s aan te sluiten bij SkillsCV. Examenkandidaten kunnen de app gratis gebruiken om hun CV op te bouwen op basis van hun vaardigheden. Dit helpt hen voorbereiden op de stap van school naar werk.

Afstand tot de arbeidsmarkt

Ook werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt zijn gebaat bij gebruik van de app. Etty vertelt: ‘Vroeger keken werkgevers alleen naar een diploma en eventuele werkervaring. Terwijl mensen vaak extra talenten en vaardigheden hebben die niet alleen te maken hebben met wat ze op school hebben geleerd. SkillsCV doorbreekt ons traditionele denken. Door het gebruik van skills wordt solliciteren transparanter en eerlijker en daarmee ook effectiever en efficiënter.’ Maarten voegt toe: ‘In Regio Zwolle wordt veel gedaan om werkzoekenden soepel te laten integreren in de maatschappij. Dat geldt zeker voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarin hebben Regio Zwolle en SkillsCV elkaar gevonden: we zijn allemaal gedreven om een baan vinden eenvoudig te maken.’ Etty beaamt: ‘In onze regio bieden wij uitgebreide ondersteuning aan werkgevers, werkzoekenden en werkenden, waarbij SkillsCV een waardevolle aanvulling is op onze dienstverlening.’

Groei Vooruit: loopbaancoaching en SkillsCV

De app SkillsCV is tevens handig voor mensen die van werk naar werk willen. Groei Vooruit, een initiatief van Regio Zwolle waar onder andere gratis loopbaancoaching beschikbaar is voor mensen die overwegen van baan te veranderen. Groei Vooruit zet SkillsCV in om te zien welke skills een persoon heeft opgebouwd en welk werk daarbij past. Zo ziet men sneller of er omscholing, bijscholing of alleen coaching nodig is voor een eventuele carrièreswitch.

Toekomstige ontwikkelingen

SkillsCV hoopt dat meer werkzoekenden op een passende functie terecht komen door het praten in skills. Etty vat het tot slot samen: ‘Tools zoals SkillsCV maken het heel laagdrempelig om mee te doen in de maatschappij. Bovendien zijn de profielen in de app anoniem, waardoor iedereen een eerlijke kans krijgt. Zo maken we samen een prettigere samenleving. Over vijf jaar zou het vanzelfsprekend moeten zijn om toegang te hebben tot een tool als SkillsCV en gewaardeerd te worden op wie je bent en wat je meebrengt, in plaats van een klassiek CV en motivatiebrief.’ \

Jordi en Thijmen willen Nederland veroveren met salesbot apeelingAI

De Zwolse ondernemers Jordi Daniëls en Thijmen Kurk kregen begin 2023 landelijke aandacht voor hun AI-model GPT Detective, een analysetool waarmee docenten werkstukken van studenten kunnen checken op het gebruik van ChatGPT. Bijna een jaar later hebben de twee jonge ondernemers van Exante.AI een nieuwe AI-toepassing bedacht waarmee ze opnieuw de voorpagina's willen halen: apeelingAI. Een toegankelijke, kwalitatieve en goedkope salesbot voor websites en webshops. 'Een virtuele verkoopassistent op je site, zonder dat je technische kennis hoeft te hebben', zegt Jordi.

'Een mens of ChatGPT? Klanten merken straks het verschil niet'

Jordi Daniëls

Thijmen Kurk

De twee twintigers kennen elkaar al sinds de havo en werken naast hun baan veel aan hun gezamenlijke bedrijf. Beiden hebben veel kennis over de mogelijkheden van artificial intelligence (AI). 'We zijn met Exante.AI begonnen als een consultancybedrijf op het gebied van data science. We hielden veel lezingen en presentaties, maar we merkten dat we vooral meer aan productontwikkeling wilden gaan doen. Daar zien we toch meer toekomst in', vertelt Jordi. Hun eerste AI-model GPT Detective was een schot in de roos. 'We haalden eerst regionale media, maar al snel kwamen ook landelijke media als NPO Radio 2, Qmusic en Goedemorgen Nederland.'

Was het qua publiciteit een groot succes, de gehoopte samenwerking met scholen viel tegen. 'Gek genoeg zat het onderwijs niet te wachten op een samenwerking met een start-up. Dat was een koude douche', zegt Jordi. 'We hebben ook niet precies kunnen achterhalen waarom we geen opening kregen bij het onderwijs. Maar het is niet anders. Je kan niet altijd winnen.'

Positieve reacties

Dat laatste hopen Jordi en Thijmen wel te doen met apeelingAI. Het idee voor hun salesbot ontstond in de sportschool, waar beiden vaak te vinden zijn. 'Dan praten we veel over AI en ontstaan er veel ideeën. Zo ook apeelingAI, waarmee we het afgelopen jaar erg druk zijn geweest. We hebben een 'proof op concept' gemaakt, samenwerkingspartners gezocht en natuurlijk veel getest. De reacties tot nu toe zijn mega positief. We werken nu al met bedrijven samen in de autobranche, maar we kunnen ons model in alle branches toepassen.'

Waar grote bedrijven vaak gebruikmaken van flow-chatbots met een script met antwoorden, onderscheidt apeelingAI zich door flexibiliteit. 'Waarom een script maken als je ChatGPT hebt? Daar zit onze kracht', weet Jordi.

Samenwerken

Zou je ook gebruik willen maken van apeelingAI of zie je kansen om samen te werken? Neem dan contact op via www.apeelingai.com. Jordi en Thijmen gaan graag in gesprek.

'AI-hub Oost-Nederland helpt ondernemers, kennisinstellingen en overheden met AI'

'Klanten kunnen voor een lage prijs heel gemakkelijk een verkoopassistent op hun website zetten. Die kan niet alleen vragen beantwoorden, maar ook verkoopadvies op maat geven. Daarnaast is de bot in te stellen zoals je maar wilt. Wil jij dat de assistent vriendelijk reageert of juist een agressieve salestechniek gebruikt? Doordat we er alle kennis van bedrijfsproducten en services in kunnen stoppen, kun je van onze salesbot een fitnessinstructeur maken, maar ook een autoverkoper. De bot neemt vragen uit handen bij webshops en zorgt voor beter klantcontact en warme leads.'

Toekomst

De volgende stap voor Jordi en Thijmen is nu om apeelingAI onder de aandacht brengen. 'Het is nu het moment de markt op te gaan, omdat we veel toekomst zien in ons product. Daar kan Oost NL ons goed bij helpen. We richten ons op zzp'ers en mkb'ers, die al voor een paar tientjes per maand gebruik kunnen maken van apeelingAI. Klanten merken straks het verschil niet eens meer tussen een mens en ChatGPT.'

Uitdagingen

In Oost-Nederland zijn meer dan 350 impactvolle start-ups en innovatieve mkb'ers bezig met het slim inzetten van AI in hun producten en diensten. Eén van deze startups is Exante AI. 'AI-startups hebben tijdens hun ontwikkelingsfase te maken met specifieke uitdagingen', vertelt Chris Willemsen, projectmanager Tech bij Oost NL. 'Die uitdagingen gaan over de toegang tot data, nieuwe wet- en regelgeving, zoals de EU AI Act en Data Act, het vinden van de juiste 'launching customers', het opbouwen van een (internationaal) netwerk om te kunnen opschalen en het aantrekken van financiering voor hun groei.'

AI-hub Oost-Nederland

Om AI-ideeën in Oost-Nederland te ontwikkelen, te versnellen en te verbinden, is Oost NL een van de initiatiefnemers van AI-hub Oost-Nederland. 'Daarin werken we samen met de Nederlandse AI Coalitie (NL AIC) en het AiNed-programma aan verschillende initiatieven en activiteiten om deze start-ups te ondersteunen in het overwinnen van deze uitdagingen', zegt Chris. 'AI-hub Oost-Nederland staat klaar voor ondernemers, kennisinstellingen en overheden in Gelderland en Overijssel die geïnteresseerd zijn in het gebruik van AI op (inter)nationale schaal, of dit nu al volop doen of zich er nog in verdiepen.'

Meer informatie over AI-hub Oost-Nederland vind je op www.aihub-oost.nl.

Zwols AI-model stuurt hartpatiënten tijdig naar ziekenhuis

Met dezelfde liefde die een bakker in zijn brood stopt, ontwikkelt het Zwolse bedrijf Appbakkers slimme mobiele applicaties en AI-modellen voor bedrijven en organisaties. Een recent voorbeeld is de AI-oplossing waarmee vooral cardiologen en huisartsen geholpen worden: op basis van data analyseert een app of iemand wel of geen verhoogd risico loopt op hartfalen of een hartinfarct. Vijf vragen aan Guido Versteeg, eigenaar van Appbakkers.

Hoe is het idee voor jullie AI-oplossing ontstaan?

'Nu is het zo dat 80 procent van de mensen die met pijn in de borst bij een cardioloog komen geen last van hun hart hebben. Dat is een bekend probleem onder huisartsen, ambulancebroeders en cardiologen. Doordat we in veel projecten al samenwerkten met ziekenhuizen, zijn wij hiervoor benaderd.'

Wat kan jullie AI-toepassing hierin betekenen?

'Met onze ondersteunende tool voor huisartsen en cardiologen kunnen we straks de echte patiënten en probleemgevallen eruit halen. In dit project werken we samen met twee andere partijen: 2M, een sensorbouwer uit Veldhoven, en het Erasmus MC in Rotterdam. We maken daarbij gebruik van de MIT-regeling, een subsidieregeling vanuit de overheid die innovaties en samenwerkingen tussen mkb-bedrijven en een derde partij stimuleert. 2M heeft de hardware ontwikkeld, een draagbaar ECG-apparaat dat hartfilmpjes maakt. Wij ontwikkelen de software: een AI-model dat data analyseert. Erasmus MC is de belangrijkste zorgpartij die aangehaakt is bij dit project, die helpt ons bij het beoordelen van de aanpak en de uitkomst.'

Hoe werkt het precies?

'Mensen met pijn op de borst krijgen een draagbaar ECG-apparaat dat ze thuis een aantal dagen kunnen dragen. Het apparaat verstuurt vervolgens data en vergelijkt die met gegevens van tienduizenden eerdere ECG-filmpjes, die we geanonimiseerd hebben verkregen via een openbare databank. Het controleert vooral hoe de data van het hartfilmpje afwijken van de data van een gezond hart. Op basis van die data berekent ons AI-model in procenten hoe groot de kans is dat het hart problemen heeft. Cardiologen moeten straks bepalen bij welk percentage iemand moet worden doorverwezen voor onderzoek. Die beslissing ligt altijd bij de zorgprofessional, want dat zijn wij niet.'

Waarin zit de grootste winst?

'Met dit project hoeven ziekenhuizen bijvoorbeeld minder CT-scans te maken. Dat scheelt vooral in de kosten, maar ook in de capaciteit van ziekenhuispersoneel. En het scheelt tijd natuurlijk. Maar het kan ook zijn dat het AI-model een ernstig hartprobleem bij iemand ontdekt zonder dat die persoon zich daarvan bewust was. Daardoor kan iemands leven gered worden.'

Wat doen jullie bij Appbakkers nog meer?

'Waarmee wij ons onderscheiden, is de ontwikkeling van eigen AI-modellen. De ontwikkeling begint meestal met een concrete vraag uit de markt, niet alleen uit de zorg. Daarmee gaan we dan aan de slag. Wat ook interessant is, is het project 'A Medical Data Analytics Center' in Regio Zwolle. Daarin werken wij samen met Isala en Windesheim. Bij Isala halen we vragen op vanuit de zorg, waarmee we samen met studenten aan een AI-case gaan werken. Bijvoorbeeld hoe groot is de kans dat een genetische afwijking bij kinderen voorkomt. Zo'n vraag zouden wij samen met Windesheim en Isala kunnen vertalen naar een getraind AI-model. Dat is een mooie samenwerking.'

'Het model berekent de kans dat iemand hartproblemen heeft'

'Ons AI-model scheelt geld, capaciteit en tijd'

Ondernemen met impact

Bij Gemeente Zwolle houden ze de ontwikkelingen op AI-gebied met meer dan interesse in de gaten. Karel Bolt, Sector Accountmanager Nieuwe Economie Regio Zwolle bij de gemeente vertelt: 'Regio Zwolle maakt een economische schaa sprong en de stad Zwolle fungeert hierin als vliegwiel. Zwolle staat bekend als een 'allround' economie, maar voor verdere economische groei, robuustheid en toekomstbestendigheid is focus nodig. Daarom heeft Gemeente Zwolle speciale aandacht voor de sectoren ICT & e-commerce, health en de creatieve en slimme (maak-)industrie.'

Hiermee ontwikkelen we een concrete en sterke positionering van Zwolle op een experimentele, creatieve en ondernemende wijze, en anticiperen we op de 'nieuwe economie' en de veranderende wereld om ons heen. Naast oog voor onze groeisectoren stimuleren we ondernemerschap gekoppeld aan maatschappelijke vraagstukken: ondernemen met impact. We verkennen hoe we de samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en onderzoek verder kunnen versterken en stimuleren om het innovatievermogen van Regio Zwolle te helpen vergroten.

In de sector health werkt Gemeente Zwolle veel samen met Health Valley, het zorginnovatienetwerk van Nederland, waar Kennispoort Regio Zwolle partner van is. Wij faciliteren zorgorganisaties en regionale mkb'ers om met elkaar in gesprek te gaan en te onderzoeken waar mogelijke kansen liggen voor innovatie en regionale samenwerking. Een mooi voorbeeld is de samenwerking van Appbakkers, Isala en Windesheim.'

'Innoveer en zorg dat je jongeren behoudt'

Rabobank kijkt met onderzoek naar toekomst Regio Zwolle

Zet vol in op innovatie en doe er alles aan om jongeren te behouden voor Regio Zwolle. Die twee duidelijke speerpunten zijn nodig om de brede welvaart in de regio ook in de toekomst te garanderen. Dat is de conclusie van het onderzoek dat RaboResearch, de onderzoeksafdeling van Rabobank in Utrecht, samen met de Rabobank in de regio Midden-Oost Nederland halverwege november 2023 presenteerde.

Stefan Lohuis, Joram Maan en Floris Jan Sander

'Bied jongeren
carrière perspectief'

'Kennisdeling is essentieel voor de regio'

Rabobank is altijd al betrokken bij de jaarlijkse Regio Zwolle Monitor, dat een beeld geeft van de staat van de regio op dat moment. 'Daarbij gaat het vooral om wat er is geweest. Met dit grootschalige onderzoek kijken we strategisch en toekomstgericht naar onze regio', zegt Joram Maan, Directeur Coöperatieve Rabobank van regio Midden-Oost Nederland. Zijn collega-directeur Stefan Lohuis vult aan: 'We zijn dan ook blij dat we in dit onderzoek onze kennis en netwerk in de regio hebben kunnen verbinden aan onze sterke RaboResearch-afdeling.'

Floris Jan Sander is econoom en één van de onderzoekers van RaboResearch. 'Uit data blijkt dat Regio Zwolle het al decennialang goed doet. De economie is gegroeid en de brede welvaart is goed op orde. Dat komt mede door de gunstige locatie ten opzichte van bijvoorbeeld de Randstad en Duitsland', vertelt hij. 'Wat we ook weten, is dat in Regio Zwolle vooral bevolkingsvolgende sectoren groeien, zoals de zorg, horeca en persoonlijke diensten. En dat het een regio is met veel vakmanschap, mkb'ers en familiebedrijven. Maar is dat goed genoeg voor de toekomst? Vandaar dit onderzoek, want waar staat Regio Zwolle over tien, vijftien jaar?'

Afspiegeling

Het onderzoek bestond voornamelijk uit het voeren van gesprekken met ondernemers, onderwijsinstellingen, overheid en inwoners in Regio Zwolle. 'We hebben daarbij naar een goede afspiegeling gezocht, naar een gelijke verdeling tussen bijvoorbeeld deelregio's, mannen en vrouwen en gevestigde en jonge startende ondernemers', zegt Floris Jan. 'Naast interviews hebben we ook dialoogtafels georganiseerd. Eentje met ondernemers en mensen die werkzaam zijn voor de overheid en het onderwijs. En eentje met studenten.'

Rode draad

Op basis van data en de gevoerde gesprekken ontstond er een duidelijke rode draad. Om een economisch dynamische regio te blijven moet vooral innovatie een belangrijk speerpunt zijn de komende jaren. Joram Maan: 'Innovatie is een breed begrip. Het gaat niet alleen om robotisering, digitalisering of het toepassen van AI-modellen', zegt hij. 'Het gaat ook om bijvoorbeeld klimaatadaptatie of een beter vestigingsklimaat voor start- en scale-ups. Er gebeurt al veel, maar er moet een schepje bovenop voor het toekomstig verdienvermogen van de regio.'

Maar hoe doe je dat? Want, zo zien ze dagelijks bij Rabobank, mkb'ers hebben vaak weinig tijd om met een strategische blik naar de toekomst te kijken. 'Daarom is het belangrijk dat kennisdeling in de regio geïntensiveerd wordt', zegt Joram. Stefan vult aan:

'Samenwerken is belangrijk, iets waar Regio Zwolle al goed in is. Ga als groep bedrijven investeren in onderzoek en in het werven van stagiairs. Zo hoef je zelf het wiel niet uit te vinden. Belangrijk is dat deelregio's daarbij de mogelijkheid krijgen hun eigen profiel te kiezen. Denk aan recreatie in Steenwijkerland of het Vechtdal.'

Jongeren

Een ander handvat dat de Rabobank graag meegeeft aan Regio Zwolle is het inzetten op het behoud van jongeren. 'Het is belangrijk dat we toekomstige medewerkers behouden. Dat ze na hun studie direct zicht hebben op een baan. Betrek ze op tijd bij de economie en bedrijven in de regio', zegt Joram. Floris Jan: 'Studenten geven in het onderzoek aan dat ze graag meer praktijkervaring willen opdoen tijdens hun studie. Ze zouden graag stages of opdrachten doen waar bedrijven uiteindelijk ook echt iets aan hebben. Dat mist soms.' Stefan merkt op dat de verbinding tussen bedrijfsleven en onderwijsinstellingen beter kan. 'Hier worden overigens al goede stappen gezet, ga hier vooral mee door. Ondernemers kunnen nog meer initiatief tonen en zichzelf nadrukkelijker laten zien aan jong talent. Bied hen bijvoorbeeld een duidelijk carrièreperspectief. Jongeren hebben de kennis die bedrijven nodig hebben. Ook hier zou een groep bedrijven samen in kunnen optrekken.'

Woningmarkt

Een belangrijke randvoorwaarde om jongeren uiteindelijk te behouden, is een toegankelijke woningmarkt. 'Kopen is lastig voor jongeren en als het wel lukt, gaat het om een bouwval die opgeknapt moet worden', vertelt Floris Jan. 'Ook huren is moeilijk, hoewel dat in Zwolle vaak nog wel lukt. Maar in omliggende dorpen is het lastig. Als je mensen wilt behouden, moet je ze wel ruimte bieden om zich te vestigen.'

Benieuwd naar het onderzoek? Op rabobank.nl/jsseldelta kun je alle resultaten lezen. \

SVO: leren met 3D-modellen

SVO vakopleiding food innoveert continu. De school is van slagersvakschool naar allerlei vakopleidingen in de foodbranche gegroeid. Ook nu is de onderwijsinstelling bezig met de toekomst, bijvoorbeeld door het gebruiken van technologische innovaties zoals Virtual Reality (VR). Zo helpt SVO studenten om het beste uit zichzelf te halen voor een mooie carrière in de foodbranche.

In de huidige tijd leert de student van een leraar: in de schoolbanken, tijdens stages of bij de werkgever. Maar de wereld verandert. Ook de manier van kennis overdragen transformeert. Chris van der Leij is docent en projectleider innovatie bij de SVO vakopleiding food en vertelt: 'Vroeger pakten studenten een boek als ze iets wilden weten. Dat is natuurlijk al lang niet meer zo. Iedereen googelt of gebruikt ChatGPT. Mede daarom is innovatie in het onderwijs essentieel voor de SVO.'

Behoeftes van studenten

'De praktijk sluit niet altijd meer aan bij de kennis die wij vragen', zegt Chris. 'De slager snijdt bijvoorbeeld niet meer van een half varken uit, maar gebruikt alleen een technisch deel, zoals de bovenbil om daar schnitzels van te snijden. De anatomie is daardoor niet altijd goed te herkennen, terwijl dat basiskennis is van het slagersvak. Een ander voorbeeld: de visboer verkoopt een beperkt assortiment, terwijl de leerling tachtig soorten vis moet onderscheiden op een examen.'

3D-oplossing

Eén van de manieren om te oefenen op school is door het gebruik van herkenningstafels, waar stukken vlees of vis op liggen. 'Dat werkt ontzettend goed, maar elke week een tafel vol leggen is niet duurzaam en het is prijzig', vertelt Chris. 'Daarnaast willen we het liefst tijd- en plaatsafhankelijke leermomenten aanbieden.' Daarom ontwikkelde SVO vakopleiding food een 3D-oplossing. Van alle versgroepen is een 3D-model gemaakt, zoals vlees, kaas, brood en vis. Hierdoor kan de leerling in zijn eigen tijd de versgroepen bestuderen. Ook laat de docent de 3D-modellen tijdens de les zien, op een interactief bord.

'Met de VR-bril kunnen leerlingen oefenen met vlees en vis snijden'

Virtual reality

Een volgende stap is virtual reality (VR). Door een VR-bril op te zetten, simuleert de computer de werkelijkheid. 'Dan kunnen leerlingen de 3D-modellen ook aanraken en snijden', aldus Chris. 'Leerlingen werken zelfstandig in kleine groepjes aan de herkenning van een product en de kennis hoe een product gemaakt wordt.'

Resultaten

Een aantal studenten oefenden met de 3D-modellen en zijn getoetst op hun kennis: eerst in 3D en daarna in het echt. Chris: 'De resultaten zijn enorm positief. We zitten nu in de laatste fase van het 3D-project en streven ernaar om de applicatie van Metachef vanaf februari 2024 grootschalig in gebruik te nemen.'

Fenna Eefting

AI vervangt het IQ, maar niet 'het hart' en het EQ

column

De voorstanders van AI (artificial intelligence) zien veel potentieel en tal van voordelen in AI. Zo kan AI repetitieve taken automatiseren, waardoor menselijke werknemers zich kunnen concentreren op meer creatieve en strategische taken.

AI wordt ook gebruikt in beveiligings- en fraudepreventiesystemen om verdachte activiteiten te detecteren en te voorkomen, zoals bijvoorbeeld ook het detecteren van een hartaanval. Voordat je het zelf weet, staat er een ambulance voor je deur en belt de verpleegkundige bij jou aan. Als je opendoet krijg je dan de boodschap dat je binnen een half uur een hartaanval krijgt en zij komen je alvast ophalen. Dit lijkt bijna op agressieve verkoop, omdat bij het aanhoren van zo'n mededeling de kans groot is op een hartaanval door de schrik.

AI kan ook enorme hoeveelheden gegevens analyseren om patronen, trends en inzichten te ontdekken die anders moeilijk te identificeren zouden zijn. Zo zou AI veel beter, sneller en nauwkeuriger een diagnose kunnen stellen dan onze dure artsen. Het kan helpen bij het stellen van diagnoses door het analyseren van medische beelden of het kan behandelingsplannen suggereren op basis van medische gegevens.

Echter, op dit moment is het niet realistisch om te verwachten dat AI alle artsen volledig kan vervangen.

De artsen met de unieke menselijke eigenschappen zoals empathie, ethisch redeneren en het vermogen om met patiënten te communiceren, zal niet gemakkelijk worden vervangen door AI. AI kan artsen helpen efficiënter en nauwkeuriger te werken, maar de menselijke rol in de geneeskunde blijft van groot belang.

Hier zie ik overigens veel overeenkomsten voor eenieder die een leidinggevende positie heeft. Alle data en informatie die je moet verwerken, alle objectieve afwegingen en alles op het gebied van Excel management, kan straks beter gedaan worden door AI. Maar, ook de leidinggevende met de unieke menselijke eigenschappen zoals empathie, ethisch redeneren en het vermogen om met medewerkers te communiceren, zal niet gemakkelijk worden vervangen door AI.

Conclusie door een eenvoudige menselijke geest, niet bijgestaan door AI: AI kan artsen en leidinggevendens helpen efficiënter en nauwkeuriger te werken, maar de menselijke rol blijft van het grootste en niet vervangbare belang. \

Van facturen tot financiële inzichten:

De rol van automatisering bij KroeseWevers

De administratie is een onvermijdelijk deel van elk bedrijf. Het neemt tijd in beslag en kan complex zijn. Een accountantskantoor zoals KroeseWevers biedt aanzienlijke hulp op het gebied van accountancy, belastingen en ondernemersvraagstukken. Op innovatieve wijze streven zij naar maximale efficiëntie in het samenstellen en analyseren van financiële documenten.

Een van de voornaamste methoden die ze hanteren om hun tijd effectiever te benutten, is de automatisering van repetitieve en handmatige taken, met name in het opstellen van documentatie en rapporten. KroeseWevers gebruikt 'Robotic Process Automation' (RPA) om software de herhalende taken uit te laten voeren, zodat medewerkers hun aandacht kunnen verschuiven naar andere cruciale aspecten. Dit stelt KroeseWevers in staat om niet alleen de administratie van hun cliënten vlot en nauwkeurig te beheren, maar ook om waardevol advies en ondersteuning op maat te bieden.

Processen automatiseren

'Bij KroeseWevers werken we aan automatisering van het maken van een conceptjaarrekening,' vertelt Petro Vosselman, directeur mkb bij KroeseWevers. 'We schreven de gehele werkwijze uit: van het openen van de software, tot het drukken op bepaalde toetsen, zoals enter of de spatiebalk.' Uiteindelijk worden er ongeveer 200 handelingen per conceptjaarrekening geautomatiseerd. Daardoor realiseert KroeseWevers straks met een klik op de knop een conceptjaarrekening. Petro legt uit: 'Dat scheelt enorm veel tijd, die gebruikt kan worden bij de controle en analyse van de jaarrekeningen.'

Automatiseren van data-analyse

'Terwijl we bezig waren met dit project, fuseerde KroeseWevers met Moore MTH en UNP,' vertelt Petro. 'Dat was heel gunstig, omdat we ook onze automatiseringsprocessen konden combineren.' Want ook bij Moore MTH werd er al volop gewerkt aan innovatie en automatisering in accountancy. 'Onze focus lag meer op het automatiseren van data-analyses voor accountancy- en belastingdoeleinden', vertelt Joost Severs, senior belastingadviseur bij Moore MTH. 'We ontwikkelden bijvoorbeeld een programma dat de voorbereiding van bepaalde standaard analyses verzorgt voor een jaarrekening. Dat hoeft dan niet meer handmatig in Excel, waardoor er meer tijd overblijft om de inhoud van rapportages te analyseren.' Waar KroeseWevers zich richtte op procesautomatisering, keek Moore MTH meer naar het automatiseren van analyses. Petro en Joost zijn het erover eens dat de projecten elkaar goed aanvullen.

KroeseWevers, Moore MTH en UNP zijn gefuseerd en zullen vanaf 2 januari 2024 bekend staan onder de naam Moore MKW.

Voordelen voor klanten

De focus ligt nu op het samenvoegen van de automatiseringen. Het doel is dat accountants en adviseurs meer tijd krijgen voor de klant, rondom accountancy, belastingen, financieringen, maar ook ondernemersvraagstukken.

Joost: 'Een van onze klanten controleert regelmatig honderden internationale btw-nummers tegelijk. Maar het systeem van de klant liep vaak vast, waardoor de controle vaak handmatig werd gedaan. Wij hebben ze geholpen dit te automatiseren. Nu gaan de btw-nummers in een Excel-bestand en worden ze gemaïld naar een speciaal mailadres. De software werkt vervolgens automatisch de lijst af en geeft netjes een overzicht terug welke btw-nummers geldig en welke ongeldig zijn. Dat scheelt werk.'

Digitalisering bij mkb's

De mate van digitalisering verschilt per bedrijf, merken Petro en Joost op. Petro zegt: 'Veel bedrijven maken al gebruik van automatisering, zonder het door te hebben. Bijvoorbeeld bij het scannen van een kassabon: het boekhoudsysteem neemt de informatie op het bonnetje automatisch over met behulp van een algoritme.'

Petro en Joost zien grote kansen voor het mkb. Joost: 'Goed omgaan met je data biedt veel kansen. Door RPA en het automatiseren van analyses kun je veel sneller je bedrijfsvoering optimaliseren. Je data is een goudmijn, maar veel ondernemers beseffen dat nog niet. Door digitalisering bespaar je veel geld en is de kwaliteit van data vaak beter.' Petro voegt toe: 'Door automatisering kun je de vaardigheden van je medewerkers beter gebruiken en inzetten op processen waar ze de meeste toegevoegde waarde hebben.'

Over vijf jaar

Op de vraag hoe de toekomst er uitziet voor KroeseWevers (straks Moore MKW), zegt Petro: 'De adviserende rol van accountants gaat nog belangrijker worden. Er is zoveel informatie beschikbaar, dat er deskundig advies nodig is om het kaf van het koren te scheiden.' Joost sluit af: 'We maken grote stappen. In Spanje heb je bijvoorbeeld al real-time reporting bij de fiscus. Dan moet je het als ondernemer echt goed geregeld hebben, want een fout staat ook direct in de administratie van de fiscus. Ik ben benieuwd wat digitalisering ons gaat brengen. Ik denk dat het tot mooie resultaten gaat leiden.'

'Smokkelen' met ChatGPT mag op Deltion College

Waarom nog zelf een tekst schrijven als de computer het ook kan? ChatGPT, de bekendste vorm van kunstmatige intelligentie, wordt volop gebruikt door studenten. Daar kan je over mopperen, maar op Deltion College in Zwolle kijken ze liever naar wat AI leerlingen brengt.

Jeannet Kuiper (58) maakt zich geen illusies. Of studenten nu timmerman of ICT-specialist willen worden, bijna alle studenten gebruiken tegenwoordig ChatGPT voor hun schoolwerk. Ze werkt al 8 jaar als docent Nederlands en burgerschap en zag het AI-programma waarmee je teksten kan genereren razendsnel inburgeren op school. 'Dat riep natuurlijk vragen op onder de docenten, zeker binnen de vakgroep Nederlands. Want pleeg je bijvoorbeeld plagiaat als je gebruik maakt van een chatbot? Moeten er regels voor komen? En hoe zit het met de privacy? Dat zijn belangrijke onderwerpen die ik met mijn studenten bespreek in de les, maar ik dacht ook meteen: dit is een tool waar je hele leuke dingen mee kunt doen', vertelt ze.

Diezelfde gedachte had ICT-student Martijn (23) toen hij het programma vorig jaar tijdens zijn stage ontdekte. 'Ik vond het heel gaaf en ben er meteen mee gaan experimenteren. Ja, ook in mijn stageverslag. Zo moest ik bijvoorbeeld iets schrijven over de online security van mijn stagebedrijf. Ik vroeg eerst aan mijn collega's hoe dit zat en heb daarover een simpele tekst geschreven. ChatGPT heeft daar vervolgens een mooiere tekst van gemaakt.'

Kritisch lezen

Leren jongeren nog wel fatsoenlijk spellen als ze zelf geen teksten meer schrijven? Dat kan je je inderdaad afvragen, zegt Jeannet. 'Maar dat hoeft niet per se erg te zijn. Het zijn dan niet de d's en t's die in de les centraal staan, maar het kritisch kunnen lezen van een tekst. Klopt het wel wat daar staat? Daar heb ik het met mijn leerlingen over.'

ChatGPT maakt ook weleens een foutje, maar het taalgebruik van de chatbot wordt steeds beter. Soms iets té goed, ontdekte Martijn. 'Ik had een sollicitatiebrief laten schrijven. Inhoudelijk klopte het, maar er stonden allemaal woorden in die een professor aan een universiteit gebruikt, maar ik niet. Toen ben ik zelf naar alternatieven gaan zoeken, daar leer je ook veel van.'

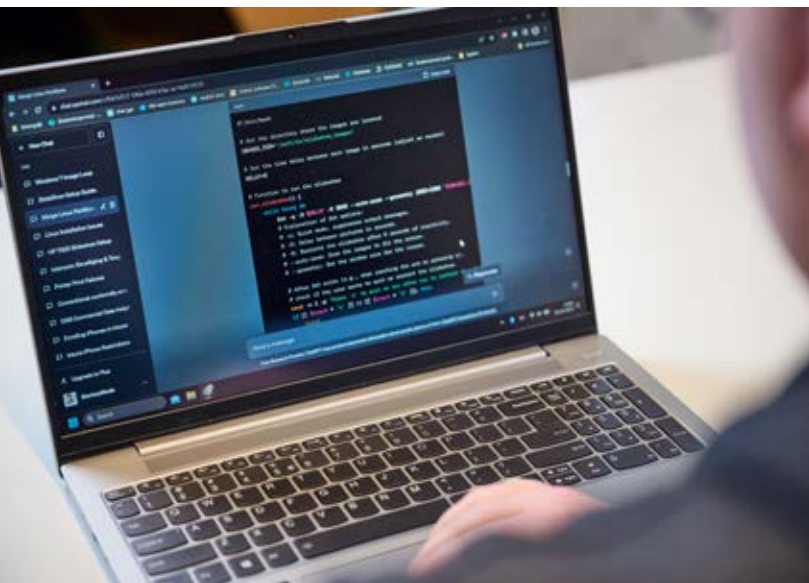
De ICT-student ziet ChatGPT, dat hij naast het schrijven van teksten ook gebruikt om te coderen, vooral als een assistent die hem helpt in zijn werk. 'Je kunt er bijvoorbeeld heel goed handleidingen mee schrijven, bijvoorbeeld hoe je als werknemer van een bedrijf je mailprogramma instelt. En coderen deed ik vroeger door allerlei websites en fora af te speuren, nu vind ik die informatie een stuk sneller.'

'Met ChatGPT kan ik leuke, creatieve opdrachten genereren'

Jeannet Kuiper

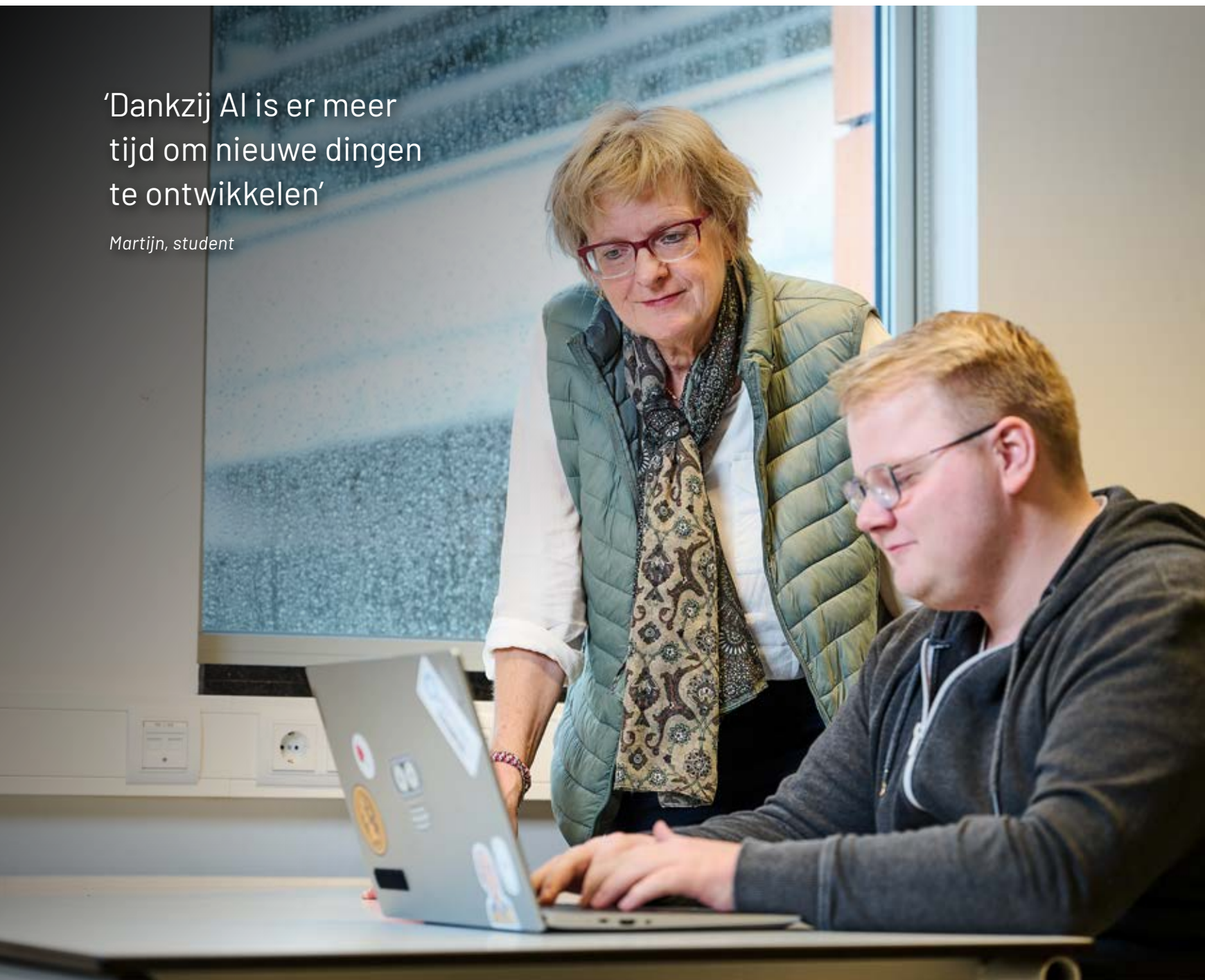
Banen veranderen

Kuiper besteedt in haar lessen ook aandacht aan 'prompten', het stellen van de juiste vragen aan de chatbot. 'Zo helpt het als je eerst voorstelt. Als de robot weet dat jij student ICT bent, zal hij daar in zijn antwoorden rekening mee houden.' Of docent Nederlands, want AI kan natuurlijk ook gebruikt worden in de voorbereiding van de lessen. 'Ik haal ook nog altijd veel uit boeken, maar AI kan heel leuke, creatieve opdrachten genereren. Zo liet een collega ChatGPT een verhaal schrijven met een cliffhanger. De studenten moesten daar dan een vervolg aan geven.'

'Dankzij AI is er meer tijd om nieuwe dingen te ontwikkelen'

Martijn, student

Je moet als docent niet achter de praktijk aanlopen, vindt Jeannet. 'Niet alleen ICT'ers, maar iedereen zal in zijn werk vroeg of laat met AI te maken krijgen. Daar moeten we leerlingen op voorbereiden, want banen zullen daardoor veranderen.' Martijn is niet bang dat ChatGPT zal zorgen voor minder banen in de ICT. Integendeel. 'Je hebt dankzij AI juist meer tijd om nieuwe dingen te ontwikkelen. Dat is alleen maar goed.' Jeannet knikt. 'Er zijn al oud-studenten die nu werken als prompt-engineer. Dat is een goed betaalde baan.'

AI niet als een probleem zien, maar als een kans: dat is de boodschap die Jeannet andere docenten mee wil geven. 'Studenten worden echt niet dommer van het gebruik van ChatGPT, juist niet. Als je het op de juiste manier toepast, leer je ze op een kritische manier naar de wereld kijken.' \

Blended learning

Richard Overwijk is onderwijsadviseur blended learning op Deltion College. Met zijn team brengt hij onder andere de kansen en bedreigingen van AI voor de onderwijsinstelling in kaart. 'AI gaat op alle vlakken in de samenleving een rol spelen, dus het is onze taak om studenten en docenten hier op een goede manier op voor te bereiden. Dat doen we met cursussen, maar vooral ook door het gesprek met elkaar aan te gaan. Er moet een goed beleid komen met duidelijke regels. Tegelijkertijd zijn we ook scherp op de risico's van AI rondom privacy, bias en ethiek.'

'Niet iedereen
ziet de kansen en
mogelijkheden van AI'

Deborah Nas

INN'gesprek

Deborah Nas

Tekst Mirjam van Huet / Fotografie Marcel Krijger

Aan dit artikel kwam geen journalist te pas

Aan dit artikel kwam geen journalist te pas... Ok, dat is overdreven, maar hoofdredacteur Mirjam van Huet heeft haar inzet geminimaliseerd; ze heeft technologie en in het bijzonder artificial intelligence (AI) zo veel mogelijk het werk laten doen.

'Dat begon met een interview via Zoom, in plaats van op locatie. Het was vroeg op de ochtend en ik had nog geen make-up op, maar met de functie 'touch up my appearance' zag ik er met één muisklik stralend uit. Nog even een virtuele achtergrond erachter in plaats van mijn huiselijke rommeltjes en het online plaatje was compleet', vertelt Mirjam. 'Toen we het gesprek begonnen, attendeerde Zoom ons uit zichzelf op een nieuwe functie. Toeval bestaat niet... Die nieuwe functie bleek de 'AI Companion' te zijn, oftewel een assistent die werkt op basis van kunstmatige intelligentie. Waar je voorheen al een opname van je Zoom-meeting kon maken, om die later nog eens terug te kijken, kan Zoom nu ook een transcript maken van de meeting. En tijdens de meeting kun je de AI Companion vragen stellen. Voor het antwoord put hij dan uit het transcript. Jammer genoeg sprak de Companion nog geen Nederlands. Aantekeningen maken lukte hem dus niet.'

De aantekeningen die Mirjam dan maar zelf maakte, 'voerde' ze na het interview aan ChatGPT, de online chatbot die kan schrijven. Als 'prompt', oftewel vraag/opdracht voor de robot, voerde ze in: 'Schrijf een interview voor een zakelijk magazine, op basis van deze aantekeningen. De geïnterviewde is Deborah Nas'. Onaffe zinnen, tikfouten en afkortingen liet ze gewoon in haar input staan. Het resultaat was het artikel dat je hierna leest.

AI was de hand van de redacteur nog wel nodig voordat het verhaal INN' regio Zwolle-waardig was. 'In de versie die

ChatGPT schreef, stonden sommige zinnen op gekke plekken. Aan het begin van de tekst was bijvoorbeeld uitgelegd wat het beroep van Deborah was, maar halverwege de tekst kwam ineens nog een andere functie van haar om de hoek kijken. Ook had mijn robot-collega het één en ander verzónnen over de geïnterviewde. Bijvoorbeeld: dat 'Deborah vastberaden is de toekomst vorm te geven'. Beetje megalomaan en zeker niet iets dat Deborah zelf zou zeggen', zegt Mirjam. 'Dat weet ik dan weer, omdat ik – in tegenstelling tot ChatGPT - een uur lang met haar heb gesproken.'

Moraal van het verhaal: 'AI is voorlopig een handige assistent, maar mensen begrijpen, doorgronden, hun verhaal optekenen én checken of het klopt wat er staat, daar hebben we nu nog journalisten voor nodig'. >

Mirjam van Huet, hoofdredacteur INN' regio Zwolle

'Diversiteit is essentieel voor succesvolle inzet van technologie'

Wat is artificial intelligence (AI)? En hoe kan het bedrijfsleven er zijn voordeel mee doen? In dit interview vertelt Deborah Nas, expert op het gebied van technologie en innovatie, over de kansen van kunstmatige intelligentie én hoe bedrijven die kansen nogal eens mislopen.

'Technologie en innovatie lopen als een rode draad door mijn werk', vertelt Deborah. 'Dat betekent dat mijn expertise niet op één specifieke technologie zit. Ik verdiep me in: wat betekent een technologie straks voor mensen, in hun leven, in de maatschappij, in de industrie of in een bepaalde sector? Daarbij kijk ik naar opkomende technologieën. AI is daarin een hoofdthema, maar bijvoorbeeld ook kwantumtechnologie. Ik ben deeltijdhoogleraar in Delft, ben geregeld als spreker bij bijeenkomsten, begeleid start-ups en zit in de investeringscommissie van InnovationQuarter, de regionale ontwikkelingsmaatschappij van Zuid-Holland.'

AI: voorbij laten gaan, is geen optie

Die start-ups die hebben volgens Deborah een belangrijke rol als het gaat om het implementeren van AI in de maatschappij.

'Technologie en innovatie lopen als een rode draad door mijn werk'

'Ik pleit ervoor dat organisaties meer luisteren naar jonge mensen'

'Veel innovatie komt niet van gevestigde bedrijven, maar van start-ups en andere vooruitstrevende initiatieven. Neem bijvoorbeeld de Hyperloop, waar ik commissaris ben. Deze start-up werkt aan een hogesnelheidstransportsysteem dat mensen en goederen met snelheden van 500 tot 700 kilometer per uur via een buizenstelsel over land kan vervoeren. In vergelijking met een vliegtuig is slechts 10 procent energie nodig. Rond 2030 hopen we de eerste pilots te kunnen uitvoeren.'

'De toekomst' geeft positieve energie

'Wat ik doe, maakt positieve energie los bij mensen', merkt Deborah op. 'De teams waarmee ik werk, zijn bezig met de toekomst en met mogelijkheden. Omdat we het hebben over toekomstige ontwikkelingen, heeft niemand de absolute waarheid en zijn er dus geen harde 'waar of niet waar'-antwoorden. Daardoor hebben we heel andere gesprekken dan mensen die keuzes en ideeën baseren op het verleden.' 'Maar', zegt Deborah, 'niet iedereen ziet de kansen en mogelijkheden van AI en niet iedereen omarmt ze. Ze benadrukt dan ook dat het vaak niet de technologie is die de beperkende factor vormt, maar het gedrag van mensen. 'Om de kansen te kunnen pakken, moet je de technologie omarmen en openstaan voor verandering.' Als voorbeeld neemt Deborah de AI Companion die Zoom ons aan het begin van ons gesprek enthousiast heeft voorgesteld. 'Wij wilden het direct uitproberen en toen werkte het niet. Het overgrote deel van de mensen probeert het echter niet eens. En van die paar die het wel proberen, knappen de meesten af omdat het niet direct werkt.'

Deborah benoemt de generatiekloof als cruciaal obstakel voor de acceptatie van nieuwe technologieën.

Ze legt uit: 'Hoe ouder en ervarener je wordt in onze maatschappij en binnen organisaties, des te hoger je in de hiërarchie stijgt en des te meer invloed je hebt op besluitvorming. Maar dit gaat vaak gepaard met vastzitten in je eigen referentiekader. De jongere generatie die in een andere tijd is opgegroeid, met andere sociale conventies en technologieën, heeft vaak weinig inbreng in organisaties, omdat ze onderaan beginnen. Ik pleit ervoor dat organisaties meer luisteren naar jonge mensen.'

Diversiteit als essentiële succesfactor

Diversiteit is volgens Deborah van groot belang als het gaat om de ontwikkeling en toepassing van technologie. 'Diversiteit in levensopvattingen, leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en sociaaleconomische klasse is van essentieel belang voor succesvolle inzet van technologie.'

Niet alleen omdat bijvoorbeeld jonge mensen meer thuis zijn in technologie en

de voordelen die het met zich meebrengt, ook omdat voor goed werkende AI-algoritmes diversiteit onmisbaar is. 'Er zijn voorbeelden bekend van technologie voor gezichtsherkenning, die veel minder goed bleek te werken voor mensen met een donkere huidskleur en voor vrouwen. Simpelweg omdat de ontwikkelaars, veelal teams van jonge blanke mannen, zich niet realiseerden dat de trainingsdata vooral afbeeldingen van blanke mannen bevatte.'

Bewustwording en verandering

Met haar presentaties probeert Deborah mensen wakker te schudden. 'Op een congres heb ik vaak een halfuur of drie kwartier om te spreken. In de zaal zitten dan vele ondernemers en bestuurders. Dat halfuur heb ik – mits ik het interessant breng – hun volledige aandacht. Dat draagt enorm veel bij aan de bewustwording omtrent nieuwe technologieën en hoe we daar als mens op reageren. Hoe vaak neemt een bestuurder nou zo lang de tijd om na te denken over hoe hij of zij aankijkt tegen technologie?' Deborah spreekt ook op het Regio Zwolle Congres 2023. \

Recruitment is en blijft mensenwerk

Welke rol speelt AI in de werving en selectie van personeel? En wat moet je als werkgever van de toekomst in huis hebben? Marleen Nollen, business manager bij Eqib | The Human Factor en Rob Houthoofd, directeur van werkleerbedrijf Larcom in Ommen, gaan in gesprek.

Dit interview vindt digitaal plaats. Handig met al die volle agenda's en natuurlijk helemaal 2023, maar als het even kan, gaan Marleen Nollen en Rob Houthoofd toch het liefst op pad om mensen live te ontmoeten. 'Of je een klik hebt, voel je in het echt toch beter dan via een beeldscherm. Als ik kandidaten zoek voor een bepaalde functie is dat natuurlijk extra belangrijk', zegt Marleen. Daar is Rob het roerend mee eens. Werkleerbedrijf Larcom begeleidt mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en matcht werknemers aan bedrijven en instanties. 'Ik zeg altijd: 'wij zoeken geen mensen bij vacatures, maar andersom'. Als je weet wat iemand kan en welke interesses hij of zij heeft, kan je daar een bedrijf bij zoeken.'

Snel schakelen

Larcom zoekt zelf ook regelmatig personeel om de organisatie te versterken. Eqib helpt hen met het invullen van vacatures op hbo- en wo-niveau, want alleen een vacature op de eigen website plaatsen is in deze krappe arbeidsmarkt niet meer voldoende. 'Wij zijn een verlengstuk van Larcom. We maken een wervend profiel, een mooie video en putten uit ons netwerk om kandidaten te benaderen. Tegenwoordig zijn dit vaak mensen die zelf niet actief op zoek zijn naar een nieuwe baan. En als ze dat wel zijn, hebben ze vaak de keuze uit vijf of zes banen. Je moet dus snel kunnen schakelen', legt Marleen uit.

'Ik vind het niet zo interessant hoeveel uren iemand precies maakt'

Rob

Ontdekken wat iemand drijft

Om de juiste mensen te vinden, maakt Eqib gebruik van alle mogelijke tools, ook artificial intelligence (AI). Zo is het dankzij algoritmes bijvoorbeeld eenvoudiger geworden om via LinkedIn geschikte kandidaten te zoeken. 'En het schrijven van een goede vacaturetekst gaat met behulp van ChatGPT een stuk sneller.' Toch is en blijft recruitment mensenwerk, benadrukt Marleen. 'Als je een potentiële werknemer benadert met een bericht dat niet speciaal voor hem of haar geschreven is, dan voelt diegene dat. Dat zijn dingen die een robot niet kan overnemen, net als de persoonlijke gesprekken die je nodig hebt om elkaar te leren kennen. Alleen zo kan je ontdekken wat mensen drijft en waar ze blij van worden.'

Andere wensen

De wensen van werknemers zijn verschillend per generatie, weten Rob en Marleen. Om een aantrekkelijke werkgever te blijven, is het dan ook belangrijk om met je tijd mee te gaan. Rob staat daarvoor open. 'Wij opereren in een vrij traditionele sector, maar die is wel aan het veranderen. Je ziet bijvoorbeeld dat jongere werknemers het belangrijk vinden om een goede balans te hebben tussen werk en privé. En waarom zou je altijd om acht uur 's ochtends op kantoor moeten zijn als je liever om elf uur begint of vanuit huis wilt werken? Het is wat mij betreft niet zo interessant welke uren iemand precies maakt, ik vind de output belangrijker.'

Waarde vergroten

Zingeving is ook een belangrijk thema voor de nieuwe generatie werknemers, merkt Marleen. 'Zeker nu er qua banen veel te kiezen valt, willen werknemers werken bij een bedrijf dat iets bijdraagt aan de maatschappij.' Wat dat betreft zit het bij Larcom wel goed. Van een traditionele sociale werkvoorziening veranderde Larcom door de participatiewet in 2015 in een werkleerbedrijf, maar de kern is hetzelfde gebleven. 'We zetten werk in als middel om mensen te ontwikkelen, hun eigenwaarde te versterken en daarmee ook hun waarde voor bedrijven en de maatschappij te vergroten', legt Rob uit.

'Als je bericht niet persoonlijk geschreven is, dan voelt de ander dat'

Marleen

Rob Houthoofd en Marleen Nollen

Dinosaurussen

En om die rol ook in de toekomst met succes te blijven vervullen, zijn de juiste werknemers van groot belang. Mensen die openstaan voor nieuwe ontwikkelingen, maar boven alles oog hebben voor de mensen die ze begeleiden. 'Zo hadden we laatst iemand die helemaal wild was van dinosaurussen. Daar kan je qua werk niets mee, zou je denken, maar diegene werkt nu in Dinoland in Zwolle. Dat had een computer nooit kunnen bedenken.'

Kop koffie

Marleen knikt. Sommige dingen ontdek je alleen door persoonlijk contact. 'Komen we toch weer bij dat kopje koffie uit.' Ze moedigt werknemers dan ook van harte aan om gewoon eens in te gaan op een uitnodiging van een recruiter. 'Ook als je geen nieuwe baan zoekt. Het is goed voor je netwerk en soms kom je er door zo'n gesprek achter wat je wel en niet wilt in je carrière. Daar draag ik graag aan bij.'

'De mogelijkheden van 'extended reality' in het onderwijs zijn eindeloos'

Op de techniekopleidingen van het Vechtdal College in Hardenberg lopen ze voorop op het gebied van extended reality (XR). Een verzamelnaam van drie verschillende virtuele werelden: augmented reality (AR), mixed reality (MR) en virtual reality (VR). Grote aanjager is docent Ewout Warringa die in 2017 de HoloLens, een MR-toepassing, op zijn school introduceerde. Daar bleef het niet bij, want inmiddels is ook de VR-bril niet meer weg te denken uit verschillende lessen. 'We zitten in een virtuele achtbaan; alle drie de werelden maken straks onderdeel van ons dagelijks werk en leven.'

Ewout kwam op het idee om de HoloLens aan te schaffen, toen hij merkte dat leerlingen bouwtekeningen niet meer snapten. De HoloLens is een bril met doorzichtige glazen waarmee zijn leerlingen de echte wereld kunnen zien, maar ook 3D-hologrammen. 'De glazen van de bril scannen de ruimte en weten wat bijvoorbeeld een muur, plafond of een tafel is. In die doorzichtige ruimte kan de HoloLens 3D-hologrammen plaatsen die we ook vast kunnen pakken met onze handen. Ik wist meteen dat ik goud in handen had', blikt hij terug.

De HoloLens maakt nu vast onderdeel uit van de techniekvakken op het Vechtdal College, onderdeel van Landstede Groep. 'Leerlingen die autotechniek doen, zitten in een auto met een HoloLens op en zien in de voorruit welke opdracht ze moeten uitvoeren. Leerlingen herkennen en benoemen de onderdelen steeds sneller', vertelt Ewout. De interactieve handleidingen vertellen precies welke stap de leerling moet nemen of welke handeling die moet doen. 'De HoloLens neemt in bepaalde opdrachten de instructietaak van de docent over, zodat ik en mijn en collega's meer tijd hebben om leerlingen persoonlijke aandacht te geven.'

Samenwerken

De interactieve handleidingen worden niet meer gemaakt door Ewout of een van zijn collega's, maar zijn een vast onderdeel geworden van het vak informatica voor vwo-leerlingen uit de vijfde en zesde klas. 'Dat is een verrijking van het lesprogramma', zegt Ewout, die trots is op die ontwikkeling. 'Vmbo'ers spreken de vakaal en hebben verstand van autotechniek.'

'We zijn op de XR-trein gesprongen en er is geen weg meer terug'

‘Met de HoloLens wist ik meteen dat ik goud in handen had’

De informaticastudenten hebben dat niet en moeten dus in gesprek en samenwerken met vmbo’ers. Door vragen te stellen, komen ze met elkaar in contact en helpen ze elkaar.’

Ewout heeft in de XR-wereld inmiddels een naam opgebouwd en beschikt dan ook over een indrukwekkend netwerk. ‘Ik ben naar buiten gericht om innovatie naar het Vechtdal College te halen, maar ook om kennis te delen’, vertelt hij. Hij reist dan ook regelmatig de wereld over om docenten bij te scholen of bij te praten over XR. Een voorbeeld is dat zijn leerlingen autotechniek nu over dezelfde interactieve handleiding kunnen beschikken als de medewerkers van van Porsche in Amerika. ‘Dat komt doordat ik niet bang ben om de juiste mensen te benaderen om onze leerlingen met innovatieve trainingsmethodes kennis te laten maken. Ik ben zeer gemotiveerd om de nieuwe technieken waarmee grote bedrijven werken, vandaag nog in onze school hebben.’

Virtueel museum

In een modern technieklokaal van de middelbare school in Hardenberg liggen ook tientallen VR-brillen. ‘Samen met een school in België maken we daarmee ons eigen virtuele museum en ontmoeten we elkaar daar met avatars’, zegt hij.

‘We gaan kunst maken en die plaatsen we in een museum in de metaverse, virtuele 3D-wereld. De leerlingen kunnen dan met hun ouders via een VR-bril een kijkje komen nemen naar digitale 3D-kunst. Zo maken we kennis met elkaars kunst en cultuur. De mogelijkheden voor XR in het onderwijs zijn eindeloos.’

Beleid

Toch merkt Ewout, die al zijn vrije tijd en energie steekt in XR, dat nog lang niet iedereen in het onderwijs bewust is van de vele kansen die de techniek biedt, ook niet op het Vechtdal College. ‘We maken er nog te weinig gebruik van. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat bijvoorbeeld een docent Engels ook XR gaat inzetten in zijn of haar lessen? Door de mogelijkheden te laten zien’, beantwoordt hij zijn eigen vraag. ‘Maar daar kom ik nu nog niet aan toe.’

Daarom pleit Ewout voor een XR-beleid, niet alleen op zijn school, maar in het gehele onderwijs. ‘Nu is XR vooral afhankelijk van individuele initiatieven, maar er zijn extra mensen nodig die ook weten wat de laatste ontwikkelingen zijn en kunnen laten zien waarbij XR kan helpen. Ik kan niet bepalen of XR geschikt is voor het vakgebied van iemand anders, maar ik zou graag willen dat alle collega’s zich kunnen verwonderen over de mogelijkheden van deze technologieën. We zijn op de XR-trein gesprongen en er is geen weg meer terug. We lopen nu nog voorop. Het is tijd dat de trein nu de juiste kant op gaat, anders worden we ingehaald.’ \

‘Leer vooral om goed te werken met AI’

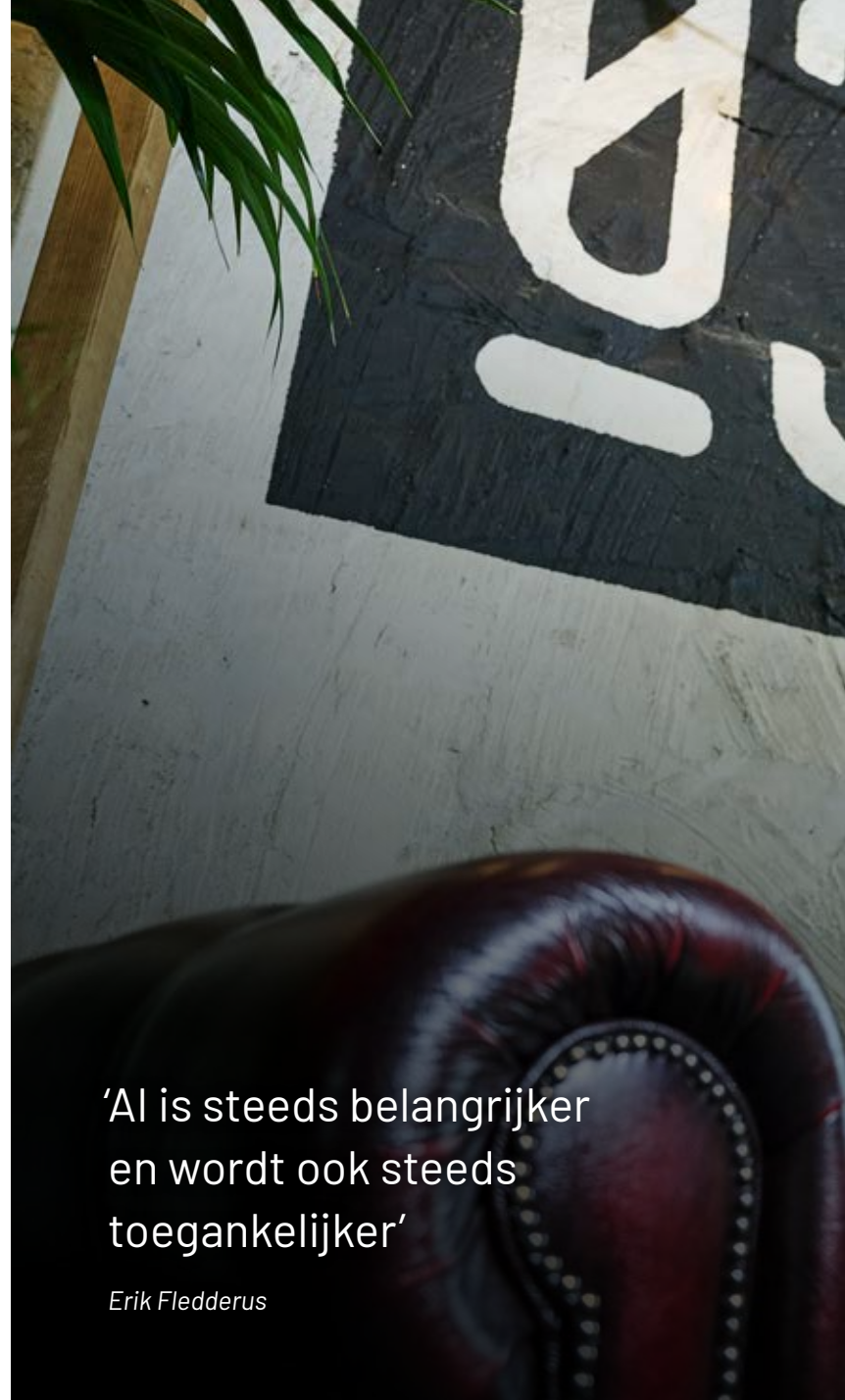
Kunstmatige intelligentie of – in het Engels – ‘artificial intelligence’. Voor veel organisaties in Regio Zwolle is dat thema nog een brug te ver of zijn het vooralsnog spannende onbekende termen. Maar dat hoeft helemaal niet, vertelt Erik Fledderus, sinds 1 april 2023 lector Digital Business & Society op hogeschool Windesheim. ‘AI biedt ondersteuning bij vraagstukken of kan soms zelfs een oplossing zijn voor het tekort aan personeel. Maar het is in het algemeen geen vervanging van iemands baan’, zegt hij.

Artificial intelligence is meer verweven met ons dagelijkse leven, dan dat we soms in de gaten hebben. Denk bijvoorbeeld aan internetbrowsers en zoekmachines, die jou suggesties geven bij het invoeren van een zoekterm. ‘AI is steeds belangrijker en wordt ook steeds toegankelijker’, zegt Erik. ‘Het bekendste model is natuurlijk chatGPT. Je ziet de kracht van zo’n systeem als je een duidelijke zoekvraag invoert. Je krijg een resultaat zonder dat je daar een duur abonnement voor hoeft af te sluiten.’ Maar er zitten ook mindere kanten aan AI. ‘Via ‘deepfake’ kun je als je wilt onze koning in een video alles laten zeggen, in elke taal die je maar kunt bedenken. Dat beeld ziet er levensecht uit. Mede daardoor vragen steeds meer mensen zich af: is het wel waar wat ik met mijn eigen ogen zie?’

Algoritmeregister

Bij AI moet goed nagedacht worden over de ethische kant, zegt de lector. ‘Kunstmatige intelligentie is veel meer dan alleen een middel. Je ontwerpt een stuk techniek, waarbij de maker bepaalde keuzes moet maken. Met elke keuze geeft die ontwerper waardes mee. Neemt de programmeur met zijn keuzes de afslag naar links of juist naar rechts? Als die keuzes voor verborgen vooroordelen in de besluitvorming zorgen, kan dat tot vervelende en zelfs ontluiserende conclusies leiden. Dat zag je bijvoorbeeld bij de toeslagenaffaire.’

Dat is een van de redenen dat Erik in zijn rol als lector met onder meer gemeenten en de Dienst Toeslagen praat over het zogenoemde algoritmeregister.

‘AI is steeds belangrijker en wordt ook steeds toegankelijker’

Erik Fledderus

Daarmee wil het kabinet dat algoritmes volgens de wet gecontroleerd worden op discriminatie en willekeur. Zo werkt de overheid transparant en kunnen burgers, maar ook maatschappelijke organisaties en media, controleren of de overheid zich aan de regels houdt. ‘Hoe vul je zo’n register? Welke waardes weeg je tegen elkaar af? Hoe technisch of hoe verhalend maak je de uitleg en heeft dit ook daadwerkelijk effect? Het zijn allemaal vragen die dan aan bod gaan komen’, vertelt de lector.

Perron038

Het lectoraat doet vooral praktijkonderzoek, soms alleen uitgevoerd door docent/onderzoekers, een andere keer door of met studenten. ‘De praktijk is altijd de basis, waarbij we vraagstukken behandelen die niet al morgen opgelost hoeven te worden. Het liefst doen we dat samen met een aantal organisaties of bedrijven’, vertelt Erik. ‘Een voorbeeld daarvan is Perron038, allemaal bedrijven uit de maakindustrie met een gezamenlijke ontwikkelagenda.’

Die hebben bijvoorbeeld vraagstukken over de inzet van robots, cobots of 3D-printers. Samen met hen gaan wij daarmee aan de slag. Dat is een mooie vorm van samenwerking.'

Energiearmoede

Een ander concreet voorbeeld is de samenwerking met Gemeente Zwolle, Stichting de Kern en woningcorporatie SWZ. 'Ze willen energiearmoede in Zwolle in kaart brengen. Vorige winter een actueel thema, maar ook nu is er weer een grote kans op energiearmoede in de stad', vertelt Erik. 'HBO-ICT-studenten zijn daarmee aan de slag gegaan en hebben met verschillende data een interactieve digitale kaart ontwikkeld. Op buurtniveau hebben ze inzicht gekregen in het energieverbruik, alleen is de data over bijvoorbeeld energielabels niet actueel. Dat is jammer.'

Toch zijn er opvallende dingen uit de kaart te halen. Zo blijkt dat in de ene buurt met relatief lage inkomens een hoog percentage naar energiekosten gaat, terwijl de bewoners geen gebruikmaken

van de speciale subsidies van de gemeente. In een andere wijk blijkt juist relatief weinig energie te zijn verbruikt, een stuk lager dan het verwachte gemiddelde. 'Wat zijn de oorzaken? Is er sprake van verborgen energiearmoede, bijvoorbeeld omdat bewoners hun huis ongezond koud houden? De volgende stap is nu dat medewerkers van Stichting de Kern met de verzamelde informatie de wijken ingaan, naar buurthuizen bijvoorbeeld, om de wijk te informeren over bijvoorbeeld subsidies', zegt Erik.

Aanbod

Zoals gezegd, is voor veel bedrijven in Regio Zwolle AI nog onbekend. 'Meestal hebben ze er iets over gehoord van iemand die er handig mee is. Maar ze hebben vervolgens geen idee hoe ze het moeten toepassen. Of bedrijven willen wel, maar zijn er nog niet klaar voor. Daarom is ons aanbod: laat onze studenten een scan maken van de mogelijkheden. Mijn tip is vooral: leer om goed te werken met AI en leer om te gaan met de beperkingen', besluit de lector. \

'AI maakt werk leuker, efficiënter en minder repeterend'

Sinds de introductie van ChatGTP en andere AI-modellen zijn bedrijven van over de hele wereld op zoek naar hoe ze artificial intelligence het beste kunnen benutten en integreren in hun werkprocessen. Dat geldt zeker ook voor het Zwolse bedrijf Hanzestrohm, dat een jaar geleden aan de AI-reis begon. 'De ontwikkeling gaat snel en AI gaat nooit meer weg', zegt Wilco Wietsma, Digital Technology Specialist bij Hanzestrohm.

Jeroen Aalbers

Wilco Wietsma

Hij weet nog goed waar het startpunt van de denkbeeldige reis lag. 'In november 2022 werd ChatGPT gelanceerd. Daarvan kende ik al de bèta-versie, maar die was nog lang niet zo goed en sterk als deze versie. Op onze afdelingen IT en marketing zijn we daarna gaan testen en zijn we in februari 2023 overgegaan op een betaalde versie. Daarmee hebben we toegang gekregen tot een verbeterd, slimmer en krachtiger AI-model met nieuwe functies.'

Met het model kunnen Wilco en zijn collega's meer woorden gebruiken in de prompts die ze invoeren en gebruikmaken van externe plug-ins. Maar er zijn ook al veel andere AI-toepassingen. Een voorbeeld daarvan is Midjourney. 'Die zetten we nu in om afbeeldingen te genereren voor een mini-website voor een product. Voorheen maakten we gebruik van stockfoto's die voor iedereen beschikbaar waren. Bij een afbeelding van een elektricien bijvoorbeeld is dan vaak een man gefotografeerd, met Midjourney kan je een bestaande afbeelding inladen en er een vrouwelijke elektricien van maken. En aanpassen naar elke situatie die je maar wilt. We hoeven nu vaak geen grafische programma's meer te gebruiken. Dat scheelt niet alleen veel tijd, het is ook goedkoper.'

Zo gepiept

Een ander voorbeeld van een klus die op de marketingafdeling voor het grootste gedeelte is gedaan door AI, is het maken van ruim 500 redirects van oude urls naar de huidige website. 'Mijn collega Jeroen Aalbers heeft daarvoor een prompt gemaakt en de klus was in twee minuten gepiept', vertelt Wilco. 'Doordat het AI-model een nauwkeurigheidfactor genereerde, hoefde mijn collega alleen steekproefsgewijs te checken of sommige URL's wel goed doorlinkten. Het proces bespaarde niet alleen tijd, maar het maakte het werk voor mijn collega ook leuker.'

Pilots

Ook andere voor Hanzestrohm handige AI-modellen zijn of worden door Wilco en zijn collega's uitvoerig getest. 'Testen is heel belangrijk. Hoe kunnen we bijvoorbeeld een model aanpassen als het de mist in gaat? We werken met pilots van drie tot zes maanden. Dat doen we bewust, omdat je in die periode een model goed kan uitproberen, maar er ook nog genoeg tijd is om de effecten op

'Gebruik geen persoonlijke data en blijf objectief, dan kun je AI veilig gebruiken'

Wilco Wietsma

eventuele bijsturing van het model te testen', zegt hij. 'Zo gaan we binnenkort onze chatbot uitrollen. Daarmee willen we klanten antwoord geven op simpele vragen over onze producten.'

Veiligheid

De veiligheid van de data is het grootste punt van zorg als het om AI gaat, weet Wilco. 'Want van wie is de data en hoe betrouwbaar is die? De modellen van nu hebben vooral Amerikaanse data, dus dan krijg je niet altijd de goede informatie voor de Nederlandse markt. Besef vooral dat een AI-model zo slim is als de data waarop het is getraind. Daarom is ons mantra: gebruik geen persoonlijke data en blijf objectief, dan kun je AI heel veilig gebruiken.'

Presentaties

Wilco laat binnen Hanzestrohm graag de mogelijkheden zien die AI biedt. In april 2023 gaf hij daarom een presentatie aan alle managers van het bedrijf. En in oktober praatte hij samen met Jeroen alle collega's bij in een drukbezochte sessie. 'Dat zijn de eerste stappen om AI breder in de organisatie in te zetten. Ik heb het niet alleen over de kansen gehad, maar zeker ook over de gevaren.'

Na de eerste presentatie van april volgden afzonderlijke gesprekken met leidinggevenden. Want dat AI op alle afdelingen binnen Hanzestrohm kan bijdragen aan tijdbesparende oplossingen, staat volgens Wilco buiten kijf. Nu er eenmaal op de trein is gesprongen, is er geen weg meer terug. 'De toekomst gaat nooit meer hetzelfde zijn, want AI gaat nooit meer weg. Met de komst van multimodellen raakt AI alleen nog maar meer in een stroomversnelling. 'The next big thing' is personalisatie, waardoor AI-modellen jouw bedrijf of persoon steeds beter begrijpen', voorspelt hij.

Hulpmiddel

Wilco snapt de angst van mensen om hun baan te verliezen. Maar daar is voorlopig echt geen sprake van, daarvan is hij overtuigd: 'AI is ondersteunend en vooral een hulpmiddel', zegt hij. 'Het belangrijkste is dat de meeste mensen vooral leukere, efficiëntere en minder repeterende taken krijgen.'

'Persoonlijke verbinding is een voorwaarde voor vertrouwen'

De stormachtige opkomst van digitalisering en Artificial Intelligence (AI) is onomkeerbaar. Maar in hoeverre moeten en willen we hierin mee? Hoe vinden we de juiste balans die ervoor zorgt dat we gelukkig en vitaal blijven? Manager Paula Paus laat namens de EEGA Groep en dochteronderneming Mens & Zo haar licht schijnen op dit thema. 'In ons werk gebeurt er pas iets op het moment dat er persoonlijke verbinding gemaakt wordt, daar blijft menselijk contact voor nodig.'

Van re-integratietrajecten tot assessments, Mens & Zo biedt een helpende hand bij de zoektocht naar een geschikte werkplek én naar duurzame inzetbaarheid. Mens & Zo wil mensen weer met plezier laten deelnemen aan de arbeidsmarkt. Een samenleving die echter in toenemende mate online vorm krijgt en waarin algoritmen ons soms beter lijken te kennen dan wij onszelf. Paula sluit haar ogen er niet voor, maar wil bij Mens & Zo ten alle tijden trouw blijven aan de vier kernwaarden van het bedrijf. 'Persoonlijk, gedreven, eigenwijs en duidelijk', somt ze op. 'Dat persoonlijke is voor mij cruciaal; de mens is onze kern. Persoonlijke verbinding en contact zijn een voorwaarde voor wederzijds vertrouwen en betrokkenheid. De sleutelingrediënten voor duurzame samenwerking en resultaat. Dat is precies waar ons werk over gaat. Dat contact vervang je nou eenmaal niet door een tool, systeem of algoritme.'

Paula verdiept zich regelmatig in klantcontact in dit digitale tijdperk. Ze merkt zeker dat het aanbieden van digitale communicatiekanalen een positief effect heeft op de klantbeleving. 'Maar het effect op normen en waarden die klanten en organisaties hanteren in hun onderlinge relatie, verandert daarmee niet.'

Spiegel

Uiteraard gaan ook Paula en Mens & Zo met de tijd mee, zoals het cliché zo mooi luidt. Paula: 'Natuurlijk digitaliseert ons werkveld ook. Online tools zijn een hulpmiddel. Er is in de werving van nieuwe medewerkers al een verandering gaande. Vacatureteksten worden opgesteld met behulp van AI. Daardoor volgen de sollicitatiebrieven van kandidaten als vanzelf. Blijft dit dan het selectietool waar we op af gaan? Of wordt de factor van persoonlijk contact juist belangrijker?'

'Persoonlijk contact vervang je niet door een tool, systeem of algoritme'

Ik ben erg benieuwd welke veranderingen deze ontwikkelingen in de toekomst verder gaan brengen.'

Ze vervolgt: 'Op sommige vlakken zijn die online tools een heel waardevol en efficiënt element. Maar dan kom ik toch weer bij mijn nieuwsgierige houding: als het gaat over echt iemand helpen en over intrinsiek bezig zijn met geluk, dan bereik je niet veel als je jezelf niet ervaart ten opzichte van een ander persoon. Met ons team zijn we vaak in gesprek over menselijk contact. Als jij helemaal alleen staat, afgesloten van contact en niet in staat tot interactie met anderen, dan kan je jezelf ook niet ervaren. Je spiegelt jezelf aan een ander, niet aan AI.'

'Je spiegelt jezelf aan een ander, niet aan AI'

Baanzekerheid

Tijd voor de confronterende vraag die al een tijdje rondzingt: ziet Paula zichzelf in de (verre) toekomst vervangen worden door AI? 'Ik sluit nergens mijn ogen voor, maar dat zie ik niet gebeuren. Sterker nog: onze functie wordt breder. Aan onze diensten is juist meer behoefte op het moment dat organisaties in toenemende mate digitaliseren, waardoor persoonlijk contact minder logisch is. Want die behoefte blijft bij een groot deel van de beroepsbevolking bestaan. Mensen willen in gesprek over hun werk en over hun ontwikkelmogelijkheden. Dat wil ik zelf ook. Nogmaals, digitalisering en AI zijn alom aanwezig en bieden veel voordelen, maar ik denk echt dat we de juiste balans moeten blijven vinden. Nu en in de toekomst.' \

Over Mens & Zo

Mens & Zo begeleidt en coacht werkgevers, werknemers en werkzoekenden actief bij outplacement-, re-integratie- en loopbaantrajecten en verzuimpreventie. Ook biedt Mens & Zo re-integratiediensten voor gemeenten en UWV, zoals de programma's 'Modulaire Dienstverlening', 'Werkfit maken' en 'Naar werk'. De experts van Mens & Zo bieden maatwerk aan iedereen die begeleiding nodig heeft bij de zoektocht naar duurzame en passende arbeid. Mens & Zo begon in Twente, maar breidde flink uit, ook naar Regio Zwolle. Mens & Zo is één van de bedrijven binnen de EEGA Groep en is in het bezit van het Blik op Werk Keurmerk.

Mens & Zo biedt naast begeleiding en coaching ook teamtrainingen op maat. Daarbij komen samenwerken, communicatie en perceptie aan bod. Paula: 'Teamleden leren hierdoor zichzelf beter kennen en anderen beter te begrijpen. Dit is een mooie basis voor de (ver)binding binnen teams. Denk hierbij aan verwachtingsmanagement, talentontwikkeling, communicatie en samenwerken. Wat voor de één fijne communicatie betekent, hoeft voor de ander niet zo te zijn. Succesvol samenwerken is van doorslaggevend belang voor organisaties. We gaan vrijblijvend in gesprek met organisaties om hun behoefte in kaart te brengen en een passende training op maat aan te bieden.'

Een nieuwe start:

werken bij Dickhof, via het Werkcafé

Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt is het niet voor iedereen gemakkelijk om snel een baan te vinden. Daar kunnen allerlei redenen achter zitten: van een gat in je CV tot niet goed weten waar de juiste baan beschikbaar is. Het Werkcafé, een initiatief van de gemeente Kampen en werkbedrijf Impact, helpt elke inwoner van de gemeente Kampen met vragen rondom werk. Zowel werkzoekenden als werkgevers en uitzendbureaus zijn daar welkom.

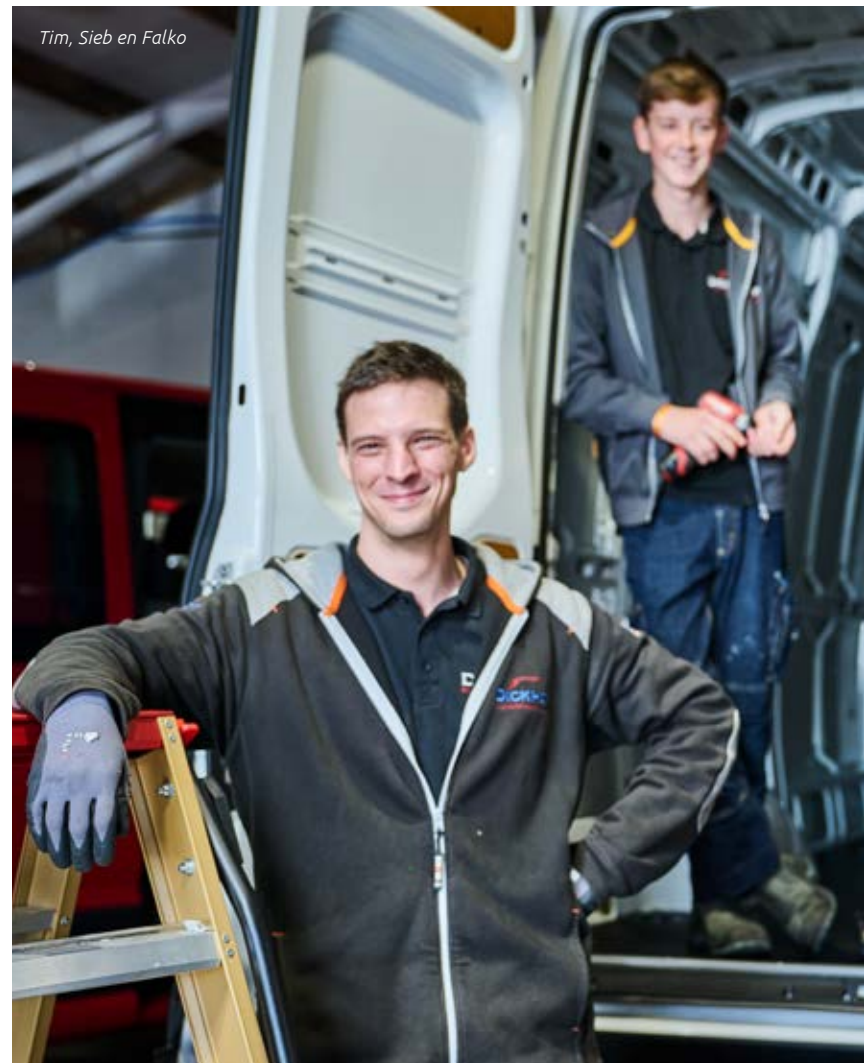
Met twee bedrijven, Dickhof autoverhuur en shortlease en Dickhof bedrijfswagen inbouw B.V., heeft Falko Lodewijk, directeur van beide bedrijven, handen nodig om al het werk gedaan te krijgen. Die vindt hij onder andere door zijn samenwerking met het Werkcafé. Hij heeft Sieb en Tim, die hulp kregen van het Werkcafé, de kans gegeven om zichzelf te bewijzen en te ontwikkelen op de werkvloer.

Kansen op de arbeidsmarkt

Afstand tot de arbeidsmarkt kan verschillende dingen betekenen. Falko vertelt: 'Ik praat zelf liever over kansen op de arbeidsmarkt. Wat is afstand? Ik denk vooral aan mensen die het lastig vinden om zelf een passende baan te vinden.' Mariska van Woerden, accountmanager bij Impact en adviseur werkgeversdienstverlening vanuit het Werkcafé, legt uit: 'Iemand aan een baan helpen is altijd maatwerk. Als er een persoon in beeld is, gaan we in gesprek: wie ben je, wat kan je en wat wil je? Wij helpen om de vertaalslag te maken naar een baan, met hulp van werkgevers zoals Falko.' Dit maatwerk is ook te zien bij de twee werknemers die bij Dickhof terecht zijn gekomen.

Sieb als leerling-monteur

Sieb is net achttien geworden en leerling-monteur bij Dickhof. Op zijn zeventiende volgde hij een opleiding die niet bij hem paste, waardoor hij bij de afdeling leerplicht belandde. Mariska maakte kennis met Sieb en koppelde hem aan Falko, omdat Sieb graag met zijn handen wilde werken. Falko vertelt: 'Sieb mocht van mij een week meedraaien. School is niet voor iedereen weggelegd en dat is prima. Maar als je een gezonde jongen bent, kan je wel je handen uit de mouwen steken.' Na de stageperiode bood Falko hem een contract: 'Sieb heeft ontzettend leuke humor. Hij wist binnen een paar dagen ons hart te veroveren. Bij ons kan hij werken en tegelijkertijd het monteursvak leren.'

Sieb vertelt trots: 'Ik leer hier heel veel en ben niet van plan om weg te gaan. Ik ben net een week op vakantie geweest. Ik zat aan het zwembad en appte Falko dat het weer kriebelde om aan de slag te gaan volgende week! Het werkritme past bij mij. Dat ritme kon ik op school niet vinden, maar wel bij Dickhof.'

Tim: van verhuur naar montage

Ook Tim werkt via het Werkcafé bij Dickhof. Tim zat al een tijd thuis wegens privé-omstandigheden en vond het lastig om zelf een nieuwe baan te vinden. Na een gesprek met Mariska, koppelde zij Tim aan Falko: 'Op basis van Tims competenties en wensen, belde ik Falko om te vragen of we een kop koffie konden drinken,

'Ik heb hart voor mensen die aan de zijlijn zijn komen te staan'

Falko Lodewijk

omdat Tim echt van toegevoegde waarde voor het bedrijf zou kunnen zijn. Of er een vacature was? Geen idee!' Tim begon met twee ochtenden in de week, om weer te wennen aan werk en arbeidsritme. Tim begon bij de verhuur van auto's. Falko vertelt: 'Op een gegeven moment brak een van onze monteurs zijn hand. Tim ging helpen in de werkplaats en bleek een talent te hebben voor montage. We hebben zijn werkzaamheden langzaam opgebouwd tot 32 uur en hem daarna een contract aangeboden.'

Tim vertelt: 'Ik krijg hier de ruimte en kansen om mij te ontwikkelen. Ik doe echt leuke dingen: ik heb bijvoorbeeld onlangs geleerd om luchttanks te installeren.'

'Op school kon ik geen ritme vinden, maar wel bij Dickhof'

Sieb

Er schuilt heel veel waarde in hoe een werkgever zich opstelt. Het is natuurlijk niet verplicht om rekening te houden met eventuele uitdagingen van je werknemers, maar Falko gaf mij een kans. Daar ben ik heel dankbaar voor.' Mariska beaamt: 'Een betaalde baan regelen zonder dat er een vacature is, dat is pas goud! En dat ontstaat door kennen, gunnen, kansen geven en kansen pakken.'

Volwaardige teamleden

Zowel Sieb als Tim zijn volwaardig lid van het team. Falko vertelt: 'Ik heb hart voor mensen die aan de zijlijn zijn komen te staan. Soms heeft iemand meer begeleiding nodig, maar dat doe ik graag. Ook is het belangrijk om niet gelijk op te geven als er iets misgaat. Fouten maken is menselijk en ik vecht ervoor om die jongens de kans te geven om zich van hun beste kant te laten zien en hun werk goed te doen. Ik vertrouw ze volledig. Ik vind het top dat ze via het Werkcafé bij mijn bedrijf terecht zijn gekomen en dat ze nu honderd procent meedraaien.'

Geen woorden maar daden bij IQ BLVD

IQ BLVD is een bedrijvenscluster waarin hoogwaardige maakbedrijven uit de wijde regio rondom Hardenberg samen met kennis- en onderwijsinstellingen, partners en overheden werken aan innovatievraagstukken. 'We komen in dit cluster niet bij elkaar voor de leuke praatjes', lacht directeur Mireille Kinket. En dat blijkt. Twee jaar na de oprichting zijn er al heel wat mooie resultaten behaald.

Twintig bedrijven telt het cluster inmiddels, en de teller loopt. 'We gaan voor vijftig deelnemers in 2025', zegt Mireille. Er is inmiddels een centraal stageloket via welke studenten zich bij alle deelnemende bedrijven kunnen oriënteren op stages, van communicatie tot werkbouwkunde. In een 'cobotpool' werken studenten met behulp van robots aan vraagstukken van bedrijven, en binnenkort start het IQ Skills program voor medewerkers die zich professioneel en persoonlijk willen ontwikkelen. Ook kunnen bedrijven kennis opdoen in leerkringen, bijvoorbeeld over strategische personeelsplanning en cybersecurity.

Samen aan de slag

IQ BLVD ontstond vanuit de wensen van ondernemers uit de omgeving Hardenberg om meer talent aan te trekken, te ontwikkelen en te behouden voor de regio, om de mogelijkheden van Smart Industry voor maakbedrijven verder te ontwikkelen en om de regio beter op de kaart te zetten. De gemeente Hardenberg nam vervolgens het initiatief tot de oprichting van het bedrijvenscluster.

'Het was de bedoeling om een concrete agenda op te stellen om samen met studenten, bedrijven en eventueel met knowhow van buiten aan de slag te gaan', zegt Mireille. Iedere twee maanden komen de deelnemers en het team van IQ BLVD bij elkaar bij een van de aangesloten bedrijven. 'We bespreken dan waar we op verschillende onderwerpen zijn in de uitvoering, leggen dilemma's voor of pitchten nieuwe ideeën.'

'Cobotpool'

Eén projectidee sloeg meteen aan: de cobotpool. Cobot staat voor collaboratieve robot, een robot die samenwerkt met de mens. IQ BLVD schafte er drie aan, waarvan twee gefinancierd door de gemeente Hardenberg. Voor R-Vent in Staphorst was de cobotpool zelfs de aanleiding om deelnemer te worden van IQ BLVD, vertelt vestigingsleider Arjen Meerman. 'Wij leveren onder meer ronde buizen voor ventilatiesystemen. Daarin zitten klepdeksels om de luchttoevoer te kunnen regelen. In de schijfjes voor deze klepdeksels wordt een sleufje gestanst en een gaatje geponst.

Een student van Deltion College onderzoekt of een cobot dit schijfje met een gripper met zuignappen in de pers kan plaatsen en het er na de bewerking weer kan uitnemen. Hij kijkt naar de communicatie van de cobot met de machine, de besturing van de cobot en de veiligheid.'

Twee jaar geleden zag Meerman op een beurs al de mogelijkheden van een cobot. 'Dankzij IQ BLVD kunnen we er snel en laagdrempelig mee aan de slag. Ik verwacht dat we er zelf ook een gaan aanschaffen om monotoon werk uit te voeren: iets in de machine zetten, eruit halen, inpakken, bestickeren. Die mensen kun je dan weer inzetten voor leukere klussen.'

'De cobotpool was aanleiding om deelnemer te worden van IQ BLVD'

Arjen Meerman

Talenten enthousiasmeren

De cobotpool maakt onderdeel uit van de Smart Industry community, waarin nauw wordt samengewerkt met mbo's en hbo's uit de regio. 'We hebben onderwijs nodig om onze doelen te kunnen realiseren', zegt Mireille. 'En het is natuurlijk voor het onderwijs heel aantrekkelijk om voor een community te werken. Je spreekt in één keer twintig bedrijven aan. Het helpt ook om studenten te enthousiasmeren voor de techniek. Veel IT-studenten in deze regio gaan werken bij webdevelopers. Toen wij het met het Alfa College over de cobotpool hadden, ontstond er een enorm enthousiasme. Die IT-jongens waren best wel overrompeld dat er zoveel uitdagingen waren in de maakindustrie. Een paar studenten heeft al aangegeven bij ons verder te willen met een stage en afstudeeropdracht.' >

‘Voor begeleiding op de werkvloer hebben we de training professioneel praktijkbegeleider’

Mireille Kinket

Stageloket

Om de stagemogelijkheden voor studenten inzichtelijk te maken, is het stageloket opgericht, een website waarop alle bedrijven hun stage-opdracht kunnen plaatsen. Mireille: ‘Wij helpen bedrijven bij het opstellen van een goede opdrachtformulering. Bij de opzet van het loket zagen we dat sommige bedrijven te weinig investeren in de praktijkbegeleiding van deze studenten. Wij benadrukken het belang van goede begeleiding op de werkvloer en hebben daarvoor de training professioneel praktijkbegeleider ingezet. Hierbij leren medewerkers om stagiairs en afstudeerders goed te begeleiden. Recent zijn de eerste certificaten uitgereikt.’ Ook in de studenten wordt geïnvesteerd. Alle studenten die via de IQ BLVD stagelopen bij een bedrijf, doen mee in het persoonlijk ontwikkelprogramma en volgen samen workshops en netwerkevents.

Professionele en persoonlijke ontwikkeling

Het stageloket is een van de uitkomsten van de HR-community. Daarin komen HR-medewerkers van aangesloten bedrijven bij elkaar om oplossingen te bedenken voor gezamenlijke uitdagingen. En ook daar speelt het onderwijs een belangrijke rol. Naast de oprichting van het stageloket is er ook een ‘skills program’ ontwikkeld samen met Hogeschool Windesheim. Mireille: ‘Het programma bestaat uit drie onderdelen: de ontwikkeling van ‘smart skills’, de ontwikkeling van persoonlijke skills en werken aan praktijkcases. Tijdens die praktijkcases gaan medewerkers, zowel mbo’ers als hbo’ers, van verschillende bedrijven samen aan de slag met een onderzoeksvraag van een bedrijf. Dat betekent dat jouw medewerker bij jouw bedrijf, maar ook bij een twee of drie andere bedrijven, aan de slag gaat. Concurrenten misschien wel. Dat is natuurlijk best spannend. Ik vind het echt supercool dat we dit hier doen.’ Ook R-Vent bracht een case in, zegt Arjen. ‘Wij willen mogelijkheden onderzoeken om met AGV’s grondstoffen bij machines aan te leveren en spullen van en naar het magazijn te brengen.’

Uniek

Meerman noemt de ontwikkelingen van de IQ BLVD uniek. ‘Alleen al als je kijkt naar het IQ skills program. Daarmee word je als bedrijf dankzij begeleiding van Windesheim en praktische begeleiding van IQ BLVD ontzorgd. Datzelfde geldt voor de organisatie van kennismetings met experts.

Zo is er vanuit de Smart Industry agenda van de community de mogelijkheid om mee te doen met een scan om te kijken of je je cybersecurity op orde hebt.

Normaal moet je daarvoor met dure commerciële partijen aan de slag. Nu kan het zonder hoge kosten, het levert je de mogelijkheid om te brainstormen met andere bedrijven en je ontvangt aanbevelingen en verwijzingen naar partijen die je verder kunnen helpen. Zoiets organiseer je niet snel zelf. Dat maakt dat je op een hoger niveau sneller dingen kan realiseren.'

Een ander voordeel, zegt Arjen, is dat ieder bedrijf onderwerpen kan agenderen die van belang zijn. 'Iedereen die lid is, heeft een stem. Die samenwerking is fijn. Kijk bijvoorbeeld naar HR-gebied. Veel bedrijven hebben dezelfde vragen: hoe binden we ons personeel, welke secundaire voorwaarden bieden we, hoe houden we jongeren binnenboord, hoe kunnen we gezamenlijke opleidingen inkopen of ontwikkelen? Het is waardevol om daar met elkaar over na te denken.'

'De Smart Industry agenda van de community biedt een cybersecurity-scan'

Arjen Meerman

Het bundelen van krachten maakt Regio Zwolle digitaal sterk

Wat in 2019 met 8 founding partners begon als 'Zwolle IT City' is uitgegroeid tot Digital District Zwolle, met ruim 100 aangesloten partijen. Wat ze gemeen hebben: ze onderstrepen allen het belang van een goed IT-klimaat in de regio. 'We hebben ons verbonden, werken samen en delen kennis', zegt Marc Kleinhaarhuis, voorzitter van Digital District Zwolle (DDZ).

'Regio Zwolle was een paar jaar geleden een speelbal van headhunters. Softwareontwikkelaars werden aan de voorkant voor een kapitaal aangeboden en ondertussen werden aan de achterkant weer medewerkers losgeweekt. Met zijn allen hielden wij een carrousel in stand. Een vergelijkbare trend zagen we bij studenten. Die kwamen bij

INN'gesprek

Digital District Zwolle

'Digital District Zwolle is van ons allen'

Marc Kleinhaarhuis

bemiddelingsbureaus terecht in plaats van rechtstreeks bij bedrijven in Regio Zwolle. Wij besloten als werkgevers zijnde: we kunnen beter samenwerken om onze mensen te behouden en talent aan te trekken voor de regio', legt Marc uit. Hij is behalve voorzitter van DDZ ook werkgever in zijn bedrijf Microsign en weet hoe grillig de arbeidsmarkt is.

In 2019 startte hij samen met andere IT-bedrijven het platform met de naam Zwolle IT City. 'Om niemand uit te sluiten en om aan te sluiten bij onze ambities, werd het al snel Regio Zwolle IT Platform en na het samengaan met Topcentrum E-Commerce kregen wij onze definitieve naam Digital District Zwolle. Eén groot netwerk om de belangen van IT en E-Commerce te behartigen', zegt Marc.

'Bijzonder aan ons platform is dat het op alle fronten wordt gedragen door ondernemers. Waar normaal gesproken subsidie nodig is, zijn wij gestart met door de aangesloten organisaties ingelegd geld', zegt Marc. 'En de bestuursleden en de professionals die zijn aangesloten voor commissies en dergelijke, doen alles op vrijwillige basis.'

Op de vraag waarom hij en andere betrokkenen zich zonder twijfel belangeloos inzetten voor DDZ, antwoordt Marc: 'Wat ik als grootste winst van ons platform zie, is het verbinden van organisaties, overheid en onderwijs, kortgezegd, het verbinden van mensen. Daardoor hebben we bij Microsign bijvoorbeeld nu ook meer afstudeerders en studenten die 'blijven hangen'. Terwijl je voorheen als IT-bedrijf nauwelijks ingangen had bij het onderwijs. Samen kunnen we talenten helpen zich te ontwikkelen en talenten aantrekken en behouden. Eén van onze pijlers is alles rondom HR.'

Marc Kleinhaarhuis

Door regionaal samen te werken, ben ik ervan overtuigd dat wij een omgeving kunnen creëren waar wij met zijn allen voordeel uit halen. 'Eén van onze ambities is een samenwerking met incubator Zwinc; in een goed IT-klimaat hoort ook een community voor startende bedrijven. Starters kunnen zich bij Zwinc melden en ondernemers van DDZ kunnen helpen met kennis of kapitaal. Daarnaast organiseren wij voor zowel studenten als ondernemers diverse bijeenkomsten rondom actuele thema's.'

Het mooie is dat de aanwezigen niet alleen kennis opdoen, maar ook contacten. Marc: 'Ik zeg altijd tegen studenten: 'bouw een netwerk op, dat helpt bij het vinden van je ideale baan.'

'Hot topics' op dit moment zijn artificial intelligence (AI) en cybersecurity. 'De komende periode gaan we bij leden het net ophalen voor andere onderwerpen: wat zijn actuele vraagstukken, waar worstel je momenteel als ondernemer mee? DDZ is van alle aangesloten partijen en samen bepalen wij de komende jaren de in te zetten koers.' >

Koplopers delen hun visie op digitalisering

Digital District Zwolle (DDZ) organiseert evenementen, themabijeenkomsten en kennissessies om mensen te inspireren en uit te dagen, om persoonlijke ontwikkeling te versnellen en om onderlinge samenwerking te stimuleren. Samen werken de aangesloten partijen aan een digitale toekomst vol mogelijkheden en hoogwaardige oplossingen. Het congres 'Slim Digitaal aan de Bak', eind oktober in Zwolle, was voor DDZ én de honderden aanwezigen een van de hoogtepunten van het jaar. Een terugblik op de bijdragen van twee koplopers in de wereld van IT: Anke den Ouden en Lotte de Bruijn.

'Ook in de IT moeten we deeltijdbanen aanbieden'

Anke den Ouden,
CEO Microsoft Nederland:

'Nederland is een van de meeste gedigitaliseerde landen van de wereld. We zijn 'early adapters'. Toch kampt de Nederlandse IT-wereld nog altijd met een personeelstekort en hebben lang niet alle medewerkers de vaardigheden en kennis om met digitale oplossingen te werken. Bedrijven kunnen meer investeren om mensen binnen het bedrijf te laten kijken wat ze kunnen bijdragen op digitaal vlak en hoe. En dat geldt niet alleen voor IT'ers. Ik ben zelf een mbo'er met een sportachtergrond. En nu ben ik CEO van Microsoft Nederland. Je kan heel veel leren, als je er maar voor openstaat.'

Anke den Ouden

Van alle ondernemers in de IT zegt 55 procent dat ze geen mbo'ers aannemen. Onzin, het gaat niet alleen om opleidingsniveau, maar ook om mindset, learning en empathie, zeker als het om ethische AI gaat. Een andere groep mensen waarop nog te weinig een beroep wordt gedaan, zijn de statushouders. Dat zijn vaak fantastisch geschoolde mensen, met een enorme inzet. Sommigen hebben twee mba's en twee phd's en nog krijgen ze geen baan. Dat moet veranderen. Werkgevers kunnen hun banen ook anders vormgeven. In Nederland werkt maar 30 procent van de beroepsbevolking fulltime. Dus ook in de IT moeten we deeltijdbanen aanbieden. In het basisonderwijs kunnen we ook nog een hoop doen om IT interessant te maken voor jongens en meisjes. Ik zie het als een probleem dat we kinderen niet genoeg opleiden voor de toekomst. Heel weinig basisscholen werken aan de digitale vaardigheden. Nederland kan enorm groeien als het gaat om IT, maar dan moeten we de ontwikkelingen, de vaardigheden en de kennis die ervoor nodig zijn wel omarmen.'

'We ontkomen niet aan AI, digitale vaardigheden en andere IT-zaken'

Lotte de Bruijn, CEO NL Digitaal:

'We zijn in Nederland heel ver wat betreft digitalisering, maar tegelijkertijd zijn we de voorsprong aan het verliezen. Andere landen om ons heen zijn de kansen van digitalisering net even meer

Lotte de Bruijn

aan het toepassen. Er zijn dossiers, zoals onderwijs, waarin we eenzaam onderaan bungelen. En als het gaat om de uitrol van 5G, zijn we het laatste land om daar een fatsoenlijk beleid op te ontwikkelen. We kunnen digitalisering beter inzetten; het is een middel om een doel te bereiken. Om de boel efficiënter te maken bijvoorbeeld, zoals in de zorg. Je weet dat mensen ouder worden, er is vergrijzing. Als we de zorg blijven inrichten zoals we dat nu doen, moet straks één op de vier mensen in de zorg werken. Dat gaat niet lukken. Dus daar moet je digitale toepassingen voor maken, zodat we handen aan het bed houden. Laten we beginnen met vaardigheden ontwikkelen. De Kamer van Koophandel en MKB Nederland bieden scans aan om te zien: waar sta ik nou eigenlijk? Dan kun je per persoon kijken welke snufjes diegene bij kan leren. Bijvoorbeeld informatiekunde, analyseren of het gebruik van hardware en software. Overigens vind ik dat allemaal skills die vanaf het primair onderwijs al moeten worden meegegeven. We ontkomen er niet aan dat we ons moeten verdiepen in AI, digitale vaardigheden en andere IT-zaken. Er komt namelijk ongelooflijk veel wetgeving op ons af vanuit Europa. Dat raakt in eerste instantie de grote organisaties. Maar het heeft uiteindelijk invloed op het hele ecosysteem. Neem bijvoorbeeld de leveranciers van die grote organisaties. Als die organisaties aan de regels moeten voldoen, dan moeten hun leveranciers dat ook. Vergelijk het maar met de invoering van de privacywet AVG.'

Slimme AI-toepassingen van Appbakkers en ConnectingTheDots

Softwarebedrijven Appbakkers en ConnectingTheDots maken beide gebruik van artificial intelligence (AI) voor de producten die ze leveren aan klanten. Terwijl het ene bedrijf AI-modellen ontwikkelt, richt het andere zich voornamelijk op de toepassing van bestaande oplossingen.

Appbakkers ('Wij bakken mobiele applicaties zoals een ambachtelijke bakker zijn brood bakt') en ConnectingTheDots deelden eind oktober samen hun expertise tijdens de break-outsessie De Reis naar AI-implementatie. Het was onderdeel van het event Samen Digitaal aan de Bak, georganiseerd door Digital District Zwolle.

De twee bedrijven stonden zes jaar geleden samen aan de basis van het netwerk van IT-professionals. 'Onze belangrijkste drijfveer was om sterker te staan tegenover grote recruiters in de markt', zegt Arnout Schutte van ConnectingTheDots. 'Ook wilden we onze zichtbaarheid vergroten voor starters en andere werkzoekenden, en IT-bedrijven in deze regio beter profileren.'

Het doel is grotendeels bereikt, zegt Guido Versteeg van Appbakkers. 'We hebben belangrijke partijen, zoals opleidingen en de gemeente Zwolle, weten te verbinden aan Zwolse IT bedrijven. Ook denk ik dat we in het werven van personeel minder afhankelijk zijn geworden van recruitmentbedrijven.'

Automatische productomschrijvingen

ConnectingTheDots is gespecialiseerd in automatische productomschrijvingen voor met name de retail. 'Onze klanten hebben tienduizenden producten in hun assortiment die allemaal moeten worden voorzien van omschrijvingen. Wij hebben software ontwikkeld die AI gebruikt om op basis van een aantal kenmerken, zoals het merk en het artikelnummer, automatisch een beschrijving te maken', legt Arnout uit. 'En door prompt-engineering kunnen we deze omschrijvingen eenvoudig aanpassen aan een bepaalde doelgroep, zoals mannen, vrouwen of de GenZ-generatie.'

De toepassing van AI maakt ook het snel genereren van meerdere varianten van een productomschrijving mogelijk, zegt Arnout. 'Bijvoorbeeld tien varianten voor een titel. Of een hipper versie van een tekst zonder dat het je zelf hersenkracht kost.'

Het bedrijf onderzoekt momenteel samen met een afstudeerder van Hogeschool Windesheim de mogelijkheid om producten op basis van hun kenmerken automatisch te categoriseren. 'Heel interessant voor retailers die honderdvijftig of tweehonderd toeleveranciers hebben die productdata allemaal op hun eigen manier aanleveren.'

Camera met oren

Waar ConnectingTheDots gebruikmaakt van bestaande AI-oplossingen, ontwikkelt Appbakkers eigen AI-modellen. Het software-ontwikkelingsbedrijf maakt software op maat, op basis van de wensen van klanten. 'Sinds anderhalf jaar zetten we AI steeds vaker in om oplossingen te bieden voor vraagstukken van onze klanten', zegt eigenaar Guido Versteeg. Een voorbeeld daarvan staat in het naastgelegen kantoor. 'Het is eigenlijk een 'camera met oren', legt hij uit.

'Een camera met geïntegreerde microfoon die een signaal afgeeft bij afwijkende geluiden. De camera draait vervolgens naar de richting van het geluid, zodat bijvoorbeeld een beveiliging achter een beeldscherm ziet wat er aan de hand is.'

Op een andere plek in het kantoor staat een microfoon op een vensterbank die is gekoppeld aan een scherm met ledlampjes. 'Deze microfoon trainen we voor de NS om het geluid van een spuitbus te herkennen om graffitispuiters te kunnen betrappen', legt Guido uit. Ook voor de revalidatie van voetballers die kampen met een kruisbandblessure werkt Appbakkers, samen met het Londense bedrijf Biomex, de Technische Universiteit Delft en de KNVB, aan een oplossing met AI. Een sensor op de knie verzamelt data en het AI-model voorspelt of een sporter op de goede weg zit qua revalidatie.

Arnout: 'Toen ik in 1996, 1997 voor het eerst het internet op ging dacht ik: wauw, dit is iets groots. Datzelfde kriebeltje dat ik toen voelde, voelde ik vorig jaar toen ik voor het eerste achter ChatGPT zat. Ik heb echt het idee dat dit een startpunt is van wat de wereld de komende decennia zal beïnvloeden.' \

Guido Versteeg en Arnout Schutte

Van spontaan idee tot prachtige stichting

Stefan van Dijk

Wat begon als een spontaan idee tijdens een ritje op de racefiets, groeide uit tot een prachtige stichting die zich inzet voor kinderen met een moeilijke start: ruim 12 jaar geleden ging Stefan van Dijk, destijds voorzitter van Ronald McDonald Huis Zwolle, voor het eerst het ijs op. Inmiddels reist 'zijn' stichting Weissensee4kids elke editie met zo'n 80 tot 100 schaatsers af naar de Weissensee om te schaatsen voor kinderen met een moeilijke start.

'Samen iets sportiefs doen voor een ander is ontzettend mooi. Sporten verbindt, je werkt met elkaar naar een doel. Ik vind het prachtig dat in de loop der jaren veel bedrijven en zakelijke netwerken zich sportief zijn gaan inzetten voor goede doelen. Op deze manier is ook Weissensee4kids ontstaan', zegt Van Dijk. 'Uiteindelijk is het een kwestie van gewoon doen. En voor het opzetten van de stichting was er natuurlijk een hoger doel: de ondersteuning van het Ronald McDonald Huis in Zwolle en Orange Babies. Dáár doen we het voor.'

Impact

Uiteindelijk zijn het natuurlijk de deelnemers van Weissensee4kids die impact maken met hun tocht. Dankzij de steun van deze schaatsers kan Orange Babies maar liefst 617 kinderen in Namibië supporten. Deze kinderen komen uit een van de armste sloppenwijken van Okahandja, waar armoede, alcoholisme, ondervoeding, huiselijk geweld, misbruik en een gebrek aan veiligheid en stabiliteit een structureel probleem vormen. In deze sloppenwijk staat de Five Rand School.

Op deze school maakt Weissensee4kids het verschil.

Communitymoeders ontfermen zich over de kinderen. Ze geven de kinderen een voedzame maaltijd, helpen ze met huiswerk, bieden liefde en ondersteuning, en houden de persoonlijke hygiëne bij. Daarnaast helpen ze de hiv-positieve kinderen met het structureel nemen van hun medicatie.

Ronald McDonald Huis

Ook voor het Ronald McDonald Huis Zwolle zijn initiatieven als Weissensee4Kids van onschatbare waarde; de stichting is een belangrijke pilaar voor de fundering van het Huis. Voor wie het Ronald McDonald Huis Zwolle niet kent: het bevindt zich op loopafstand van het Isala ziekenhuis. Ouders die er logeren zijn zo altijd dicht bij hun opgenomen kind. Het Huis biedt een warme en welkome omgeving, waar ouders even tot rust kunnen komen en binnen enkele minuten terug kunnen zijn bij het ziekenhuisbed of de couveuse van hun kind. Zo houden ouders de zorg beter vol en herstellen kinderen sneller. In de ziekenhuizen Isala en Medisch Spectrum Twente vinden ouders, broertjes en zusjes van het zieke kind ook een veilige haven in onze Huiskamers. Hier kunnen ouders rustig koffie drinken, ontbijten, werken of spelen met hun andere kinderen. Ouders ervaren zo minder stress in een vaak zware periode. \

Doe mee!

Inmiddels weten bedrijven en netwerkclubs Weissensee4Kids te vinden, en nemen meerdere teams deel, waaronder BMN (voorheen Raab Karcher) en Tamek. De voorbereidingen voor 2024 zijn gestart, maar meedoen kan nog steeds. Ga van 24 tot en met 27 januari mee naar de Weissensee voor de sportieve uitdaging. Of je nu gaat voor 50 kilometer of 200 km, je doet het voor kinderen met een moeilijke start.

www.weissensee4kids.nl

Marco Verhoef

Mijn co-bot schreef deze column

column

Welke rol speelt kunstmatige intelligentie in de accountancy? Een interessant onderwerp om over te schrijven, maar in een themanummer over artificial intelligence (AI) leek het me nog leuker om ChatGPT te vragen om deze column voor mij te schrijven. Dit is, na hier en daar wat schaaftwerk, het resultaat. Niet slecht voor een robot, toch?

AI heeft ook in de accountancy zijn intrede gedaan en dat zorgt voor een verandering in hoe financiële gegevens worden verwerkt en geanalyseerd. Een van de meest gebruikte toepassingen is het automatiseren van repetitieve taken, zoals het verwerken van facturen en het categoriseren van uitgaven. Door middel van 'machine learning' kan AI ook helpen bij het signaleren van patronen en het nemen van beslissingen op basis van historische gegevens. Dat verkleint de kans op menselijke fouten en het bespaart kostbare tijd.

Hoewel kunstmatige intelligentie veel voordelen met zich meebrengt, roept het ook vragen op over de rol van accountants in de toekomst. Sommige mensen zijn bang dat er door kunstmatige intelligentie minder accountants nodig zijn. Die angst is van alle tijden. Tijdens de industriële revolutie waren mensen ook bang om hun baan te verliezen door automatisering, maar we weten inmiddels dat er altijd iets voor in de plaats komt. Ik denk dat AI in de accountancy vooral een ondersteunende rol zal spelen. Menselijke expertise wordt aangevuld met technologische innovatie. Accountants zullen deze technieken moeten leren begrijpen, beheren en interpreteren.

Daarnaast brengt de komst van AI ook ethische overwegingen met zich mee. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat de gebruikte algoritmen eerlijk en onpartijdig zijn. Transparantie en verantwoording zijn essentieel om ervoor te zorgen dat AI-systemen op een goede manier worden gebruikt.

Kunstmatige intelligentie zal in de toekomst van de accountancy, maar ook in andere sectoren, een steeds prominentere rol gaan spelen. Daarom is het slim om met je tijd mee te gaan en te leren hoe je met AI je werk gemakkelijker en interessanter kunt maken. Zo kunnen we onze diensten verbeteren en klanten beter ondersteunen, maar bovenal tot inzichten komen die verder gaan dan cijfers. Want hoeveel computersystemen je ook hebt, een gedegen en persoonlijk advies geven, is en blijft mensenwerk.

Gelukkig maar, wil ik benadrukken. Er wordt namelijk vaak gedacht dat accountants vooral dol zijn op cijfertjes, maar het is uiteindelijk het persoonlijke contact wat mijn werk zo leuk maakt. \

'Het vertalen, duiden en toepasbaar maken van kennis is het nieuwe goud'

Hoe kun je Artificial Intelligence (AI) inzetten voor revalidatie? En hoe kun je er ziektes mee voorkomen? Revalidatiecentrum Vogellanden onderzoekt de mogelijkheden van AI-toepassingen om zowel de patiëntenzorg als de organisatie beter en efficiënter te maken.

'Wij worden een gids in de wereld van kennis'

Jeroen

‘Hoe gaan zorgprofessionals om met de opkomst van AI? Dat vraagt aandacht’

Fenna

Op het grote scherm in de bestuurskamer van Vogellanden projecteert manager Gezonde Leefstijl Jeroen van Vilsteren een foto van een lopend meisje dat steunt op een rollator. Het is een opname van een gangbeeldanalyse, een methode om iemands looppatroon te meten. De resultaten worden gebruikt voor revalidatie. ‘Die analyse wordt nu vooral door mensen gedaan’, zegt revalidatiearts Raoul Winter. ‘Maar ik kan me heel goed voorstellen dat AI hierin een rol kan gaan spelen. Dat AI bijvoorbeeld een eerste interpretatie geeft over welke spieren wel of niet goed functioneren en de arts en behandelaar daar vervolgens dieper op ingaan.’

AI inzetten bij behandeling afasiepatiënten

AI wordt op dit moment nog niet ingezet binnen Vogellanden. Maar dat is slechts een kwestie van tijd, zeggen bestuurder Fenna Eefting, manager Gezonde Leefstijl Jeroen, ICT'er Edwin Nibbering en revalidatiearts Raoul. Ze houden ieder de ontwikkelingen op hun eigen vakgebied nauwlettend in de gaten. En ze zien er ook allemaal de voordelen van in.

Momenteel onderzoekt Vogellanden de toepasbaarheid van AI bij de behandeling van afasiepatiënten. Afasie is een taalstoornis, vaak als gevolg van hersenletsel. ‘Met behulp van een VR-bril laten wij patiënten objecten zien die ze moeten benoemen’, zegt Edwin. ‘Iedere patiënt heeft zijn eigen niveau. AI zou kunnen anticiperen op wat de patiënt zegt en de getoonde beelden daarop afstemmen om zo op het juiste moment de juiste situatie te creëren.’

Vertaalslag van informatie naar toepasbaarheid

Jeroen ziet AI vooral als middel om ziektes te voorkomen. ‘In Nederland zitten bijna een miljoen mensen in het voorstadium van diabetes. Dat weten ze zelf nog niet, maar dat is te voorspellen met big data. Ook kan bijna op de dag nauwkeurig worden voorspeld wanneer iemand hart- of vaatziekten krijgt. Die mensen moet je op een eigen manier benaderen. Daar kan AI ons goed bij helpen.’ Volgens Jeroen is kennis niet langer het goud, maar het vertalen, duiden en toepasbaar maken ervan. ‘Zodat de patiënt snapt wat er moet gebeuren en de regio kan nemen. Kijk, wat een gezond eetpatroon is, kan iemand tegenwoordig heel goed zelf opzoeken met bijvoorbeeld ChatGPT. Het is aan ons om samen met de patiënt de vertaalslag te maken van informatie naar toepasbaarheid: wat maakt dat je dit dieet wel of niet volgt? Daar ligt onze meerwaarde in de toekomst.’

Mogelijkheden management

Voor revalidatiearts Raoul is efficiëntere zorg de belangrijkste reden om aan de slag te gaan met AI. ‘Zodat we met dezelfde

mensen meer patiënten kunnen bedienen. Daar moeten we echt naartoe, ook als je kijkt naar de vergrijzing. Want we gaan het niet redden met personeel alleen.’

‘Goede zorg is voor vijftig procent medisch-inhoudelijk en voor vijftig procent hoe het georganiseerd wordt’, haakt Fenna aan. ‘Ook op managementniveau zie ik volop mogelijkheden. Isala is nu bijvoorbeeld onze grootste verwijzer van patiënten met niet-aangeboren hersenletsel. Hoe eerder deze patiënten bij ons behandeld worden, hoe beter het is voor hun herstel. Logistiek is dus een belangrijk onderdeel van het optimale patiëntenproces. Het zou fantastisch zijn als wij de doorstroming kunnen voorspellen, zodat we daarop kunnen inspelen met bijvoorbeeld het op- of afschalen van personeel. Je zou door de combinatie van data zelfs kunnen zien welke zorgvraag er over tien jaar op ons afkomt en daar al op kunnen anticiperen.’

Organisatie voorbereiden op veranderingen

Om zich voor te bereiden op de aanstaande veranderingen, heeft Vogellanden twee jaar geleden samenwerkende teams gevormd voor specifieke patiëntgroepen. Fenna: ‘Zo kunnen we veel praktischer aan de slag met AI-toepassingen. Met alle data over de behandeling en de resultaten ervan, kun je bijvoorbeeld beter en sneller per patiënt zien wat de beste behandeling is.’ Binnen vijf jaar zijn de eerste concrete resultaten al zichtbaar, verwacht Edwin. ‘Zoals een toename van thuisrevalidatie met ondersteuning van AI en andere technieken.’

Culturele ontwikkeling belangrijk

Minstens zo belangrijk als het gesprek over de technische ontwikkeling, is het voeren van het gesprek over de culturele ontwikkeling, zegt Fenna. ‘Hoe gaan zorgprofessionals om met de opkomst van AI? Dat vraagt aandacht. Net als de vraag over de toepassing ervan. Hoe acceptabel is het dat AI straks beter een anamnese doet dan een arts? We moeten onze mensen voorbereiden op deze ontwikkelingen. Hoewel de inzet van AI mogelijk leidt tot een objectievere en wellicht betere anamnese, blijft de rol van de arts relevant. Het werk van de arts zal wel veranderen. Het accent zal meer komen te liggen op het goed begeleiden van de patiënt en op zaken die AI niet kan oppakken, zoals menselijke interactie. Dat blijft heel belangrijk. Daar zit voor mij wel de uitdaging: hoe kan ik onze medewerkers goed voorbereiden op deze immense veranderingen? Wordt het werk juist leuker en effectiever en kunnen we met minder mensen minstens dezelfde kwaliteit van zorg blijven bieden?’ Jeroen: ‘Onze rol wordt steeds meer die van gids in de wereld van kennis.’ \

Nieuwe Wet Inburgering: de weg naar werk met Tiem

Vanwege de nieuwe Wet Inburgering en arbeidsparticipatie is er afgelopen jaar een aantal dingen veranderd. Zo is de gemeente verantwoordelijk voor het helpen van statushouders om in te burgeren en aan werk te komen. Na een intake wordt een route bepaald: het B1-niveau, onderwijsroute of de zelfredzaamheidsroute. Statushouders wordt gevraagd om achthonderd uur te participeren in werkomgevingen en tegelijkertijd de Nederlandse taal te leren, om integratie te versnellen. Tiem, sociaal werk- en ontwikkelbedrijf, helpt statushouders in Regio Zwolle door het traject en bij het vinden van werk.

Tariq Ghazal is ervaringsdeskundige bij Tiem en vertelt: 'Statushouders willen graag werken. Alles is beter dan thuis op de bank zitten. Maar het is wel lastiger in een nieuw land.' Marleen Zweers, trajectbegeleider Statushouders bij Tiem, beaamt: 'Wij zijn erop gericht om nieuwkomers in Regio Zwolle zo snel mogelijk aan de slag te krijgen op de arbeidsmarkt. Werken is belangrijk: het geeft een gevoel van voldoening en doordat je bijdraagt aan de maatschappij, voel je dat je ertoe doet.'

Inburgeren

Momenteel begeleidt Tiem zo'n 150 statushouders, vanuit de nieuwe wet, in Regio Zwolle. Het is voor de statushouders die vallen onder de zelfredzaamheidsroute verplicht om 800 uur te participeren in de maatschappij. Dit gebeurt door activiteiten gericht op zelfredzaamheid, activering en participatie. Marleen: 'Het helpt statushouders om meer te leren en meer contact met Nederlandstaligen te hebben. En het vergroot de kans op werk.'

Twee trajecten tegelijk

De participatie-uren en het inburgeringstraject lopen gelijk op. Marleen legt uit: 'Voorheen leerden statushouders eerst de taal, voordat ze de arbeidsmarkt verkenden. De kennis en ervaring op de Nederlandse werkvloer begint nu eerder en dat is veelbelovend voor de toekomst. Het is qua taal wel een uitdaging: in het begin is het lastig om elkaar goed te begrijpen. Toch lukt communicatie vaak met behulp van tolken of ervaringsdeskundigen zoals Tariq', vertelt Marleen. 'We zijn veel eerder in beeld en kunnen dus veel gerichter helpen en al gelijk ervaring opbouwen.'

'Statushouders willen
graag werken'

Tariq Ghazal

‘Wij helpen nieuwkomers om zo snel mogelijk aan de slag te gaan’

Marleen Zweers

Start van participatie

Statushouders starten hun participatie meestal bij Tiem zelf, waar ze meelopen op verschillende afdelingen, om overal te kijken. Tariq vertelt: ‘Het is belangrijk dat werk past bij de persoon. Ik werkte in Syrië als advocaat, maar hier is de wetgeving heel anders en kan ik niet zomaar aan de slag. Daarom keek ik samen met Tiem welke stappen ik kon nemen om een leuke baan te vinden.’ Ghazal werkt nu voor Tiem als ervaringsdeskundige, bij PostNL als medewerker aan de planbalie en hij werkt als extern vervoersmanager. Naast meedenken om een passende baan te vinden, biedt Tiem aan statushouders ook mogelijkheden tot het behalen van diploma’s, zoals een bouw- en techniek diploma of een heftruckcertificaat. Marleen voegt toe: ‘Ook bedrijven die bij ons aangesloten zijn, denken graag mee. We zoeken bijvoorbeeld samen naar de mogelijkheden om door te groeien binnen een bedrijf en stippelen dan een pad uit.’

Statushouders

Dankzij de nieuwe wet gaan statushouders in Zwolle drie dagen naar school en zijn ze twee dagen bezig met participatie. Tariq vertelt: ‘Ik hoor om me heen dat de statushouders het prima vinden om het inburgeringstraject en de participatie-uren tegelijkertijd te doen. Het is beter dan thuiszitten. Een paar kandidaten zijn niet verplicht om mee te doen, omdat ze nog in het oude stelsel zitten. Toch nemen ze deel aan het programma, omdat ze de toegevoegde waarde ervan in zien.’

De Participatiewet is ideaal om op rustige wijze kennis te maken met het Nederlandse ritme en werkwijze. Tariq vertelt: ‘Sommige mensen hebben jaren lang in een asielzoekerscentrum gewoond zonder te werken. Zij hebben de behoefte om opnieuw aan werk te wennen. Dat kan nu door de achthonderd uur participatie en dat is heel fijn. Ook zelf contact maken met Nederlandstaligen is een grote stap. Door de Participatiewet gaat dat ook gemakkelijker.’

Volgende stappen

Momenteel is Tiem is op zoek naar werkervaringsplekken voor statushouders, voor ongeveer twee dagen in de week. Marleen vertelt tot slot: ‘ik merk dat bedrijven in Regio Zwolle openstaan voor het faciliteren van rondleidingen en dat vind ik erg positief. Samen zorgen we ervoor dat iedereen uiteindelijk een werkplek heeft die passend is en werkgeluk oplevert.’ \

Project Cyberchef beschermt ondernemers tegen digitale dreiging

'Pling', je krijgt een mail binnen. Oh, een simpele mail waarbij je even moet inloggen. Het klusje is zo gepiept. Voor jou afgerond, totdat vlak daarna een mail volgt dat je het slachtoffer bent van het zogenaamde 'phishing'. Je bedrijf is gehackt en je moet een geldbedrag betalen om jouw eigen gegevens terug te krijgen. Allerlei vragen borrelen bij je omhoog: heb ik een back-up? Ben ik hiertegen verzekerd? Hoe los ik dit op?

Dit is precies de situatie die de gemeente Dronten, Stichting Beveiliging Bedrijventerreinen Flevoland (SBBF) en Platform Veilig Ondernemen Midden-Nederland (PVO) willen voorkomen. Want voorkomen is beter dan genezen. Daarom hebben ze de handen ineengeslagen en project Cyberchef in het leven geroepen, waarbij studenten langsgaan bij ondernemers om ze van een handige checklist tegen cybercrime te voorzien.

Urgentie van bescherming

Merel Hurenkamp, themaspecialist cybercrime bij PVO, vertelt: 'Natuurlijk kan je goede back-ups hebben van jouw bedrijf en daarmee cybercriminaliteit tackelen. Dan ben je nog niet klaar, want je hebt soms ook te maken met gevoelige persoonsinformatie, zoals je HR-dossiers en boekhoudsystemen die je gebruikt. Bedrijven zijn gewoon kwetsbaar als zaken niet goed geregeld zijn. In principe ben je kwetsbaar als je bereid bent te betalen. Daar zijn veel ondernemers zich niet van bewust.'

Lydia Jonker, beleidsadviseur bij gemeente Dronten, vult Merel aan: 'Sterker nog, een groot deel van de ondernemers die slachtoffer worden van cybercriminaliteit is daarna failliet. Ook een besef wat veel ondernemers niet hebben. Je denkt dat het jou niet overkomt, maar niets is minder waar.'

Samenwerking tot mooie uitkomst

Oorspronkelijk is het project ontstaan in de Gemeente Amersfoort, waar ze zagen dat mkb'ers een kwetsbare doelgroep vormen voor cybercrime. Merel: 'Vaak hebben zij geen middelen om cybercrime preventief tegen te gaan, ICT wordt vaak uitbesteed en cybersecurity-specialisten zijn duur. Ook staan scans online, maar met ingewikkelde termen en vaak tegen betaling.'

'Eén op de vijf ondernemers wordt geconfronteerd met cyberaanvallen'

Harry de Jong

Omdat de pilot goed draaide in Amersfoort, heb ik Harry gevraagd of we het project konden uitbreiden naar Dronten.'

Harry de Jong, veiligheidscoördinator bij SBBF: 'Wij wilden graag aansluiten, omdat we zagen dat één op de vijf ondernemers geconfronteerd wordt met cyberaanvallen. Juist die verbinding van organisaties versterkt de uitkomst van het project.'

Project Cyberchef

Merel geeft uitleg over het project: 'Je kunt Cyberchef zien als een privéconsult met een IT-student die vanuit ons goed wordt begeleid en met de ondernemer een vragenlijst doorneemt. Aan het eind van dat consult krijgt de ondernemer een rapport over de kwetsbaarheden van het bedrijf met concrete actiepunten. Je krijgt bijvoorbeeld vragen die je aan jouw ICT-leverancier kunt stellen of zaken die je beter zelf kunt regelen binnen je organisatie. Simpel, maar nuttig. Het consult duurt ongeveer twee uur en daarna kun je gericht aan de slag. Zo'n consult is fijn, want soms zie je - door alle informatie op het internet - door de bomen het bos niet meer.'

Kracht van Cyberchef

Harry: 'Het project was wel een uitdaging, want er zijn al zoveel tafels en werkgroepen voor ondernemers. Wij wilden juist iets concreets, echte handvaten voor de ondernemer. Daarom zijn we met de ondernemer om tafel gegaan. Dit consult en het rapport wat daaruit is gekomen zijn echt laagdrempelig en op operationeel niveau. Dát is de kracht van dit project.'

Merel vult aan: 'Wat ook belangrijk is, is samenwerking. Daarom verbinden we publieke organisaties met de private kant. Eigenlijk de drie O's binnen project Cyberchef: onderwijs, overheid en ondernemers. Naast de drie organisaties hier aan tafel, werken we namelijk ook samen met de politie, Ondernemersvereniging de Driehoek en Firda. We zitten immers allemaal in dezelfde strijd tegen cybercriminaliteit en de slechte kanten van digitalisering. Hopelijk worden andere gemeentes geïnspireerd om ook samenwerking met de private kant te zoeken. Krachten bundelen is belangrijk, want alleen win je de strijd tegen cybercrime niet.'

Succesvolle kick-off

Gemeente Dronten is enthousiast. Lydia: 'Als gemeente proberen wij veel te doen voor ondernemers, zeker op dit thema. Maar je merkt dat ondernemers druk zijn. Op 26 september hadden we een kick-off van Cyberchef waar we ondernemers uit Dronten persoonlijk voor hebben uitgenodigd en de opkomst was goed. Mensen zijn toch geprikkeld door het onderwerp en zien na een presentatie de urgentie. Tijd voor ondernemers om de digitale zaken goed te regelen.'

Ondernemers kunnen zich gratis aanmelden voor Cyberchef: <https://www.cyberchef-dronten.nl>

Digitalisering en de menselijke maat gaan hand in hand bij Carecruit

Carecruit uit Almelo, ontstaan vanuit fullservice HR Business Partner Eqib | The Human Factor, helpt zorgorganisaties met het vinden van het juiste talent. Carecruit is gespecialiseerd in recruitment voor staf- en managementfuncties in zorg en welzijn. Carecruit en Eqib gaan met hun tijd mee en maken gebruik van artificial intelligence (AI) en digitalisering, maar altijd in combinatie met aandacht voor de mens. 'Dat is waarin we ons onderscheiden van andere recruitmentbureaus', vertelt senior consultant Simone Koolen.

De oprichting van Carecruit, een aantal jaar geleden, was destijds een direct antwoord op een duidelijke behoefte vanuit de markt. 'In mijn tijd bij Eqib merkten we dat de vraag naar specifieke werving voor staf- en managementfuncties in de zorg alsnog groeide', vertelt Pascal van Harselaar. Daarom richtte Eqib een specialistisch team op, gericht op recruitment binnen de zorg.

Grote namen

Inmiddels maken veel grote zorgorganisaties uit de regio's Zwolle en Twente gebruik van de diensten van Carecruit. Denk aan Viattence, Zorggroep Sint Maarten en de Twentse Zorgcentra. De noodzaak voor een specialistisch team dat zich richt op de zorg en dat van grote waarde is bij de zoektocht naar talent, is duidelijk. Carecruit werft niet zozeer de handen aan het bed, maar vooral professionals voor de staf- en managementbanen.

Artificial intelligence

Carecruit & Eqib | The Human Factor bevinden zich in een snel veranderend speelveld. Niet alleen door de toegenomen vraag en krapte op de arbeidsmarkt, maar ook door de stormachtige ontwikkeling rond digitalisering en AI. Simone brengt rondom dit thema gelijk de nuance aan. 'Je ziet steeds meer werving- en selectiebureaus die alleen nog maar varen op AI. Vraag en aanbod worden in een algoritme gestopt. Een bedrijf dient een vacature in en het algoritme tovert een kandidaat tevoorschijn. Het CV wordt vervolgens één op één doorgestuurd. Natuurlijk, soms werkt dit en zo'n bureau kan ook een lager tarief rekenen, maar wij vinden de menselijke maat cruciaal en werken dus niet op deze manier.'

Bijna honderd procent

De combi tussen AI en mensenwerk werpt z'n vruchten af. Simone: 'Er is bijna geen vacature die we niet hebben ingevuld. Dat komt puur door onze menselijke aanpak. AI en digitalisering zorgen ervoor dat wij de eerste stappen efficiënter kunnen zetten

en dat is een voordeel. Denk aan het toetsen op de juiste diploma's en certificaten, indien nodig. We maken ook zeker volop werk van het verder onderzoeken van de mogelijkheden van AI.'

Afstudeerder Daan Teijema, student HRM aan hogeschool Saxion, houdt zich bij het bedrijf bezig met een onderzoek over de kansen die AI biedt voor recruitment en HR-processen. 'Die laten zich een stuk lastiger digitaal meten', vertelt hij. 'Persoonlijkheid meet je alleen in een gesprek. Het werkproces van Eqib wordt dus vernield door AI, maar zeker niet gedomineerd door AI.'

Teamleiders

Bij Carecruit draait de inzet van AI dus om het vinden van de juiste balans. Er zijn recente voorbeelden waarin AI een grote rol speelde, maar ook situaties waarin dit juist niet zo was. Simone: 'Een tijdje geleden zochten we een teamleider voor een zorginstelling. We maakten allereerst een selectie op criteria zoals werkervaring en diploma's. We kregen een mooie selectie van drie kandidaten die de perfecte match waren op die harde criteria. Daarnaast spraken we ook met andere kandidaten uit ons bestand. Onze klant vond namelijk ook karaktereigenschappen essentieel. Denk aan het kunnen omgaan met weerstand en het vermogen om anderen te motiveren. Die tover je met AI niet boven tafel. Uiteindelijk viel de keuze niet op één van die 'perfecte', grotendeels met AI geselecteerde matches. De keuze viel op die andere kandidaat. Zo zie je maar: die menselijke aanpak geeft soms de doorslag.'

Andersom komt het volgens Simone ook voor. 'Voor een andere zorgorganisatie zochten we eveneens naar teamleiders. Daar lag wel echt de focus op die harde criteria. Er rolde een aantal profielen uit onze database. We stelden hen voor aan onze klant en het bleken uitstekende matches. We kunnen dus heel goed en snel stappen zetten met AI, maar recruitment is en blijft mensenwerk. Mensen zijn tenslotte ons belangrijkste kapitaal.' \

'Ons werkproces wordt versneld door AI, maar zeker niet gedomineerd door AI'

Ondernemers opgelet: tackel vroegtijdig de risico's bij gebruik AI

Veel bedrijven besteden pas aandacht aan gegevensbescherming wanneer er concrete problemen zijn, zoals datalekken. Of wanneer zij nieuwe technologieën willen gebruiken, zoals kunstmatige intelligentie (AI). Harm Hommes en Annelien Schuldink van Dommerholt Advocaten adviseren ondernemers er eens goed voor te gaan zitten om te bekijken welke persoonsgegevens ze verwerken en waarom. 'Dat voorkomt boetes en kan zelfs je bedrijfsvoering efficiënter maken.'

Ieder bedrijf dat gegevens verzamelt die herleidbaar zijn naar een persoon, heeft te maken met de privacywetgeving, de AVG. Onder persoonsgegevens vallen bijvoorbeeld adres- en bankgegevens, een mailadres, een naam, een foto waarop iemand staat of de locatie waar iemand zich bevindt. Vaak worden persoonsgegevens verstrekt om te kunnen voldoen aan een overeenkomst, zoals het leveren van een product of dienst. Maar bedrijven ontvangen ook persoonsgegevens via 'slimme' apparaten. Annelien: 'Met een slimme thermostaat kun je bijvoorbeeld zien wanneer iemand thuis is.'

Verkoper is verantwoordelijk

Bedrijven mogen persoonsgegevens alleen verwerken voor het doel waarvoor ze die hebben gekregen. 'Zo mag het bedrijf dat zonnepanelen levert en jouw stroomverbruik monitort,

'De ondernemer die gebruik maakt van AI, is aansprakelijk'

Harm Hommes

die gegevens niet zonder meer verkopen aan een marketingbureau', zegt Harm. Wanneer de leverancier samenwerkt met een bedrijf dat de verkregen data opslaat, is het belangrijk dat zij onderling goede afspraken maken. 'Want degene die het product verkoopt, is verantwoordelijk voor het naleven van de privacywetgeving.'

Aansprakelijk bij schade

Toch komen gegevens weleens op straat te liggen. 'Vaak door een menselijke fout', zegt Annelien. 'Bijvoorbeeld doordat iemand een laptop in de trein laat liggen of onbevoegden toegang hebben tot persoonlijke (patiënt)gegevens. Het komt ook voor dat iemand een e-mail verstuurt met gevoelige informatie, waarbij e-mailadressen in de cc in plaats van in de bcc staan.' Wanneer de AVG wordt overtreden, kan een bedrijf een boete krijgen of aansprakelijk worden gesteld voor de schade die iemand lijdt. Denk aan het verliezen van geld door een phishingmail, doordat een e-mailadres bij een datalek is buitgemaakt.

Voorkom problemen door data-minimalisatie

De advocaten van Dommerholt Advocaten zijn de juridische sparringpartners van de ondernemer, staan ondernemers bij, bij problemen rondom privacy én helpen vooral om problemen te voorkomen. Bijvoorbeeld door data-minimalisatie: het verminderen van dataopslag. Harm: 'Het is bijvoorbeeld niet toegestaan om te registreren wat een medewerker heeft als hij zich ziekmeldt. Door het opmerkingenveld in het registratiesysteem uit te schakelen, voorkom je dat. Ook vragen veel bedrijven aan klanten akkoord te gaan met het privacystatement of een toestemmingsverklaring aan te vinken om een transactie te kunnen voltooien. Dat is vaak helemaal niet nodig. Het verminderen van dataverzameling voorkomt onnodige risico's en kan bovendien het online aankoopproces versnellen. Dat is prettiger voor de consument en dus voordeliger voor het bedrijf.'

'Juridisch werk is altijd maatwerk'

Annelien Schuldink

Efficiëntere bedrijfsprocessen

Een verwerkingsregister is in veel gevallen verplicht, maar kan ook gunstig zijn voor de bedrijfsvoering. Het grootste voordeel is dat een bedrijf daarmee controle en inzicht heeft in de gegevens die het verwerkt. 'In zo'n register staat bijvoorbeeld voor welk doel gegevens zijn opgeslagen, op basis van welke grondslag, met wie ze zijn gedeeld en hoelang ze moeten worden bewaard', legt Annelien uit.

'Als de Autoriteit Persoonsgegevens langskomt, kan die in één oogopslag zien hoe de zaken geregeld zijn. Maar ook de eigen marketingafdeling ziet meteen welke gegevens voor welke doeleinden mogen worden gebruikt. Zo kun je je eigen processen efficiënter maken. Het opstellen of bijhouden van een verwerkingsregister is overigens niet iets wat je eenmalig doet, het is een 'ongoing process'. Dus het beste is om dit onderwerp gewoon te agenderen.'

Vooringenomen chatrobots

Met de opkomst van artificial intelligence (AI) ontstaan nieuwe vragen. Want wie is er verantwoordelijk als er door AI juridische problemen ontstaan? 'De hoofdregel is eigenlijk heel simpel', zegt Harm. 'De ondernemer die gebruikmaakt van AI, is aansprakelijk voor de gevolgen. We weten bijvoorbeeld dat robots die brieven schrijven op basis van online verzamelde input, vaak grove taal gebruiken. Datzelfde geldt voor chatbots. Je moet dus goed weten waar de informatie vandaan komt en waarmee je die robots voedt, want die informatie kan zelf al vooringenomen zijn. Als andere partijen AI voor jou inzetten, moet je goede afspraken maken over het gebruik ervan.'

Grote consequenties door inzet AI

Ondernemers moeten ook voorzichtig zijn met bijvoorbeeld ChatGPT, zegt Harm. 'Wij hebben ChatGPT als test een boetebeding laten opstellen, een vrij standaard clause. Daar zaten wettelijke fouten in. Daarmee loop je het risico dat die boete niet meer van toepassing is. Het gebruik van AI kan dus negatieve consequenties hebben.' Annelien: 'Wij kunnen dat helpen voorkomen. Juridisch werk is altijd maatwerk, het loont echt om een specialist te laten meekijken.'

Harm Hommes -

gespecialiseerd in ondernemersrecht en privacyrecht

'Het is mijn uitdaging om te zoeken naar de beste oplossingen voor een onderneming. Ik zet daarbij mijn juridische kennis in én mijn economische achtergrond. Die komt goed van pas bij de advisering van ondernemers.'

Annelien Schuldink -

gespecialiseerd in ondernemersrecht en privacyrecht

'Door mijn ervaring in het bedrijfsleven en als ondernemer weet ik wat er zoal speelt binnen een organisatie en kan ik mij goed inleven in ondernemers. Mijn adviezen stem ik daarop af. Daarmee kan ik het verschil maken voor onze klanten. Ik ben er overigens van overtuigd dat je alleen samen succesvol kunt zijn: samen met klanten en als het nodig is een team van collega-specialisten.'

H2O: binnenkijken bij Ter Velde Den Besten

Bedrijventerrein H2O is gelegen aan de A28 bij knooppunt Hattemberbroek. Met een praktische ligging en bruisend van de activiteit, is het een mooie plek voor bedrijven uit Regio Zwolle. Ook Ter Velde Den Besten is gevestigd op bedrijventerrein H2O, een ontwerp- en ingenieursbureau dat bouwprojecten en renovaties ondersteunt op innovatieve manieren, onder andere met het gebruik van 3D-scanners.

Ter Velde Den Besten is in 2014 opgericht door Wilbert den Besten en Jacco ter Velde. Het bureau helpt bij verschillende bouwprojecten, bijvoorbeeld bij groot onderhoud of een transformatie van het gebouw. Met 3D-scanners scannen ze gebouwen en maken daar een bouwkundig 3D-model van. Den Besten legt uit: 'We hebben twee scanners. Een statische scanner, die alles inmeet tot 70 meter afstand en een draagbare scanner. Daarmee lopen we door het gebouw en maken we snel

hoogwaardige en accurate scans.' De 3D-scan is de basis van een project: een nieuw ontwerp door een architect, of bepaalde nieuwe installaties.

Voordelen van 3D-scanners

Bij bouwkundige projecten met bestaand vastgoed staat nauwkeurigheid voorop, want goede metingen zijn de basis van het bouwproject. 'Vaak maken ingenieurs foto's, gebruiken ze een handmatig meetapparaat en noteren ze de metingen zelf,' vertelt den Besten. 'Daar komt veel handmatig werk bij kijken en gaat weleens mis. Het is daardoor een kostbaar en tijdrovend proces met veel ruimte voor afwijkingen. Een 3D-scan is betrouwbaarder en sneller: de data klopt precies. Daardoor heb je sneller een goede analyse. Dat maakt veel processen makkelijker, zoals het inkoopproces. Uiteindelijk bevordert dat de samenwerking en een goede uitkomst van het bouwproject.'

Digitale tweelingstad Zwolle

Ook maakt Ter Velde Den Besten regelmatig een digitale tweeling: een 3D-model van een gebouw met allerlei extra informatie.

‘Een digitale tweeling is een 3D-model van een gebouw’

Een voorbeeld is het initiatief van de gemeente Zwolle: een online 3D-kopie van de stad, genaamd de Digitale Tweelingstad Zwolle. In de digitale tweeling is het mogelijk om actuele informatie van gebouwen in te zien. Ook Ter Velde Den Besten werkte mee aan de Digitale Tweelingstad Zwolle: ‘Een aantal van de gebouwen hebben wij gedigitaliseerd. Een digitale tweeling is de basis voor waardevolle informatie en helpt bij het visualiseren van de impact van bepaalde keuzes, zoals het plaatsen van nieuwe gebouwen.’

Oude Ambachtsschool in Zwolle

Den Besten vertelt: ‘We maakten met behulp van de scans een digitaal 3D-model van de Oude Ambachtsschool in Zwolle. Daar bevinden zich creatieve bedrijven op de begane grond en op de andere verdiepingen worden studio’s verhuurd. Er bestonden geen goede tekeningen van het gebouw en daardoor was er onvoldoende informatie beschikbaar voor beheer. Ook was het plegen van onderhoud moeilijker zonder goede tekeningen.’ Ter Velde Den Besten scande het gebouw en modelleerde een compleet 3D-model, inclusief verhuurplattengronden, oppervlaktebepalingen en andere relevante informatie.

‘Nu kan de woningcorporatie het gebouw goed beheren. De corporatie was er erg blij mee, het was precies wat ze nodig hadden’, vertelt Den Besten.

Duurzaamheid door donorgebouwen

Het gebruik van 3D-scanners en de 3D-modellen van gebouwen draagt tevens bij aan een duurzamere toekomst. ‘Waar ik zelf enthousiast van wordt, is het concept circulariteit’, vertelt Den Besten. Bijvoorbeeld het hergebruik van producten in nieuwe producten of materialen. Ter Velde Den Besten scant een zogenaamd ‘donorgebouw’ in: een oud gebouw waarvan materialen hergebruikt zullen worden, zoals een trap of deuren. ‘Door digitalisering van gebouwen is het eenvoudiger om materialen aan nieuwe projecten te geven en zo duurzamer te werken’, aldus Den Besten.

De toekomst: artificial intelligence

‘Digitalisering in de bouwsector staat nog in de kinderschoenen. Ik ben erg enthousiast, er is zo veel mogelijk en ik verwacht dat de innovaties in deze sector elkaar snel opvolgen’, zegt Den Besten. Den Besten ziet ook een rol weggelegd voor artificial intelligence (AI): ‘Wij zetten de data nu handmatig om naar een 3D-model. Dat is intensief werk. Het zou helpen als AI bijvoorbeeld onderscheid kan maken tussen verschillende materialen of onderdelen om een eerste analyse op te zetten.’

De thuisbasis: H2O

Het kantoor van Ter Velde Den Besten is gevestigd op bedrijventerrein H2O. Den Besten licht toe: ‘We zitten hier erg leuk. Het leeft, dat merk je aan alles: bedrijven hier doen vernieuwende dingen en iedereen heeft er zin in. We worden regelmatig uitgenodigd voor kantooropeningen, dat is gezellig en goed voor ons netwerk.’

Daarnaast is Den Besten te spreken over de ligging. ‘We zijn graag betrokken bij Regio Zwolle en dragen graag bij aan de economische ontwikkeling van de regio. Tegelijkertijd zit het terrein dicht bij de Randstad, waar we ook projecten draaien. Toch voelen wij ons vooral onderdeel van Regio Zwolle en het bedrijventerrein H2O zit daarom op de perfecte plek.’

Kijk, dát verandert de zaak.

Eerste hulp bij transities.

Op alle mogelijke manieren is de wereld aan het veranderen, niet alleen door artificial intelligence. Onze kijk op zaken als energie en grondstoffen, ruimte en geld, gemeenschap en individu is aan het verschuiven. Transitiegoeroe Jan Rotmans zegt het zo: “Dit is geen tijdperk van verandering, dit is een verandering van tijdperk.” Voor veel organisaties is het de vraag hoe hierin mee te bewegen. Gelukkig hoef je dat niet alleen te doen, maar kun je de hulp invoeren van *Ditis’Em*.

Duurzame verandering

Nieuwe technologieën openen nieuwe deuren, maar zorgen tegelijkertijd voor nieuwe uitdagingen. Waarvoor we nieuwe oplossingen bedenken, die weer nieuwe deuren openen. En zo blijven de veranderingen zich in razendsnel tempo opvolgen. Neem de komst van artificial intelligence. Hoe de toekomst er precies uit ziet, kun je onmogelijk voorspellen, maar je moet je als organisatie wel zien te verhouden tot AI.

Hetzelfde geldt voor de energietransitie. Of met veranderende behoeftes van werknemers. Hoe ga je als organisatie om met veranderingen? Hoe blijf je relevant? En als je daar achter gekomen bent: hoe zorg je ervoor dat je iedereen meekrijgt? En als dat is gelukt: hoe speel je in op de volgende verandering? Want één ding is zeker: de wereld blijft veranderen.

Laat dat nu net het specialisme van *Ditis’Em* zijn: duurzame verandering. Daarbij doet het er niet zoveel toe hoe de toekomst er precies uit ziet. Het is de kunst om een cultuur te ontwikkelen waarin je als organisatie jezelf steeds weer opnieuw kunt blijven uitvinden. Een cultuur waarin het vermogen om te veranderen zit ingebakken, gebruikmakend van de ervaring en het talent van je medewerkers.

Wendbaar, veerkrachtig en flexibel

In de transitiefilosofie van *Ditis’Em* zijn de structuur en de processen van een organisatie van secundair belang, voorop staat de mens. Emmely Lefevre, oprichter van *Ditis’Em*: “We gaan op zoek naar het potentieel van een organisatie en helpen de positieve krachten te bevrijden. We stimuleren een andere manier van denken, ontplooiën leiderschapskwaliteiten en wrikken vastgeroeste

zekerheden los. Waar het ons om gaat is om een organisatie wendbaarder, veerkrachtiger en flexibeler te maken.”

Het team van *Ditis'Em* heeft veel ervaring in transitietrajecten en een heel concrete methode ontwikkeld. Samen met de organisaties die ze adviseren, zetten ze een duidelijke stip aan de horizon en stippelen ze een heldere route uit. Waar wil je naartoe en hoe kom je daar? Dat levert vervolgens concrete handvatten op waarmee je direct aan de slag kan. Transitiesturing noemt Lefevre dat. Met een duidelijke stip aan de horizon waaraan je al je acties en plannen kan toetsen, kun je eenvoudig koers houden en hoeft het roer niet ineens drastisch om.

Haar kijk op transitie management en de unieke methode van *Ditis'Em* heeft Lefevre overgehouden aan haar samenwerking met transitiegoeroe Jan Rotmans, met wie ze vele trainingen heeft gegeven en nog steeds geeft. Jan Rotmans is een wetenschapper met een enorme staat van dienst op het gebied van klimaatverandering, duurzaamheid en transitie. En een inspirerend spreker. Eigenlijk, zo bedacht Lefevre zich, verdient elke ondernemer een middag met Jan Rotmans. Maar de man is nogal druk bezet.

Gelukkig heeft *Ditis'Em* daar wat op gevonden...

Creatief met hologrammen

Om zoveel mogelijk mensen kennis te laten maken met het verfrissende gedachtegoed van Jan Rotmans heeft *Ditis'Em* de Holobox ontwikkeld: een levensgrote kist waarin een hologram van Jan Rotmans zijn holistische visie op transitie deelt. De Holobox staat in Zwolle en is onderdeel van een modulair transitieprogramma. Dieger ten Berge (mede-eigenaar *Ditis'Em*): “Het programma is opgebouwd uit 10 verschillende modules, die je als het ware naar eigen inzicht in elkaar kan klikken zodat ze perfect aansluiten bij jouw specifieke wensen en prioriteiten. Wat je maar nodig hebt op jouw reis naar een succesvol transitie management.”

Het hologram van Jan Rotmans heeft zijn licht al laten schijnen op organisaties als de Rabobank, Zilveren Kruis, diverse gemeenten en VOLT. Het is zo'n groot succes dat *Ditis'Em* bezig is met de creatie van een tweede Holobox, met futurist Christian Kromme. Lefevre: “De mogelijkheden zijn eindeloos. Nu de ontwikkelingen van AI in een vogelvlucht zijn beland, sluit ik niet uit dat je in de toekomst transitieles van Socrates kan volgen. Of van Einstein. We hebben al tests gedaan door ChatGPT te koppelen aan deep fake-technieken en de resultaten zijn verbluffend.”

! Waarschuwing! Niet voor organisaties die alles bij het oude willen laten

Kun je niet wachten om zelf aan de slag te gaan? Bel **038 202 23 64** of stuur een mail naar info@ditisem.nl, dan plannen we snel een afspraak in. We beloven jou en je collega's een inspirerende dag, een heldere route en nieuwe perspectieven.

Kijk hier voor meer informatie.

‘In de immersive room kun je alles maken waar behoefte aan is’

Met ‘immersive room’ zet Landstede MBO in op simulatieonderwijs

Begin 2024 neemt Landstede MBO een immersive room in gebruik. Een interactieve ruimte waar studenten van de zorgopleidingen aan het Dokterspad in Zwolle in een virtuele omgeving hun toekomstige vak nog beter onder de knie krijgen. Marian Soepenber-Zwanepol, projectleider Innovatief Trainingscentrum (ITC) bij Landstede MBO, houdt zich bezig met alles op het gebied van simulatieonderwijs binnen het ITC.

De immersive room is een ruimte van 5 bij 5 meter en heeft 3 interactieve wanden. ‘Daarop kunnen we realistische beelden projecteren, bijvoorbeeld in de vorm van een ‘serious game’ of een 360-gradenfilm’, vertelt Marian. ‘In het lokaal creëren we verschillende praktijksituaties. Denk aan een ziekenhuiskamer met piepende monitoren en stemmen van mensen die langlopen op de gang. Of een woonkamer in een verpleeghuis of een situatie op

straat. Het draait in de zorg niet alleen om zorghandelingen, maar ook om hoe je op verschillende situaties reageert. Op deze manier ontwikkelt de student zijn professionele identiteit.’

Eén van de eerste

Uniek in Nederland is de immersive room niet, maar Landstede MBO is wel één van de eerste mbo-instellingen die investeert in

de praktijkruimte. Marian zag bij hogeschool Windesheim, waar ze al even werken met een simulatieruimte, met eigen ogen wat de voordelen zijn van deze nieuwe manier van onderwijs. 'Je merkt meteen dat studenten heel snel in de lerende rol gaan, omdat ze in een reële beroepssituatie hun kennis en vaardigheden kunnen oefenen', vertelt ze. 'Het is totaal anders dan de schoolse situatie waarin een docent uitlegt en de student luistert. Ook voor de aansluiting met het werkveld is simulatieonderwijs een goede aanvulling.'

Dat betekent niet dat er helemaal geen klassikale lessen meer zullen zijn. De interactieve ruimte is een veilige plek binnen Landstede MBO waar studenten hun theoretische kennis kunnen toepassen. Op een manier die perfect past bij mbo'ers. 'Op het mbo leren studenten graag door te ervaren en te doen', weet Marian. 'Dat is een van de redenen waarom we onze studenten deze nieuwe leerervaring aanbieden. Daarnaast is het zo dat je op echte mensen niet alle situaties kunt oefenen. Daarom hebben we voor deze realistische simulatieruimte gekozen, zodat studenten kunnen ervaren hoe het er in het echt aan toegaat.'

Leren van en met elkaar

Straks is het mogelijk dat er vanuit een andere ruimte meegekeken wordt hoe studenten omgaan met de situatie in de immersive room. Bijvoorbeeld als een patiënt, in dit geval nog een oefenpop, acuut zorg nodig heeft en het om leven of dood gaat. 'Je kan meteen zien wie de leiding neemt en hoe studenten onderling overleggen en samenwerken. Daar ontkomt je in de immersive room niet aan, omdat de situatie er op dat moment echt om vraagt. Communicatie is dan erg belangrijk', zegt Marian. 'Een voordeel hiervan is dat studenten met en van elkaar kunnen leren zonder dat ze de leerervaring in de immersive room beïnvloeden.'

Content

De laatste maanden van 2023 gebruikt Landstede MBO om content te maken voor de interactieve wanden. 'De immersive room start in eerste instantie binnen drie zorg- en welzijnsopleidingen van Landstede MBO. Vanuit de opgedane ervaring binnen Landstede MBO, met name bij de VeVa-opleidingen van Landstede MBO in

Harderwijk, zal het expertisecentrum XR – extended reality – de docenten ondersteunen in het maken van content voor 360-graden films of interactieve games. We hebben een groep enthousiaste kartrekkers vanuit de drie zorgopleidingen die hun teams begeleiden en meenemen in de ontwikkelingen. Zij ontwikkelen scenario's die we interactief willen aanbieden aan onze studenten', vertelt Marian. 'Uiteindelijk willen we ernaar toe dat studenten van onze verschillende opleidingen helpen de content te maken.'

Ideaalbeeld

Als we een blik op de toekomst werpen, ziet Marian dat de interactieve mogelijkheden binnen het onderwijs alleen maar groter worden. 'Mijn ideaalbeeld is dat we straks simulatieruimtes hebben, waar we met behulp van artificial intelligence kunnen praten met onze oefenpatiënten. Geen pop meer in het bed dus, maar een virtueel persoon die meteen en natuurlijk reageert op de handelingen van de studenten.'

Landstede MBO wil uiteindelijk simulatieonderwijs verspreiden over alle opleidingen. 'Ik ben ervan overtuigd dat dit een mooie aanvulling is op de huidige onderwijsvormen. Lessen zullen altijd iets klassikaals houden, maar het gaat er wel naartoe dat het onderwijs aansluit op wat de student nodig heeft. Al biedt veel kansen om gepersonaliseerd onderwijs vorm te geven door middel van individuele leerroutes. Hierbij zijn persoonlijke benadering en onderlinge verbinding belangrijk. Door de inzet van simulatieonderwijs kunnen we makkelijk inspelen op de wensen en eisen van het werkveld. Eigenlijk kunnen we straks in de immersive room alles maken waar behoefte aan is.'

Marian Soepenber-Zwanepol

'Als ondernemer zul je AI moeten omarmen'

Veel mkb'ers zijn nog niet klaar om de kansen die AI biedt te gebruiken. Er is dan ook nog een lange weg te gaan, want de waan van de dag wint het meestal van de blik op de toekomst. Dat is de overtuiging van Edo Beltman en Jeroen de Vries van bedrijfsadviesbureau SmitDeVries uit Raalte. 'Maar', adviseren ze, 'zorg als mkb'er dat je de mogelijkheden van AI gaat inzien, de concurrentie doet dat namelijk sowieso.'

Er gaat geen dag voorbij of het thema AI komt op tafel bij SmitDeVries. Zowel Jeroen als Edo verdiepen zich veel in de materie en zijn op de hoogte van de laatste ontwikkelingen. 'Ik kijk dagelijks op LinkedIn en X', zegt Edo. 'Daar volg ik veel AI-deskundigen. Zo blijf ik bij en denk ik erover na hoe we AI kunnen inzetten of gebruiken voor onze klanten. Toevallig kan ik sinds vanochtend ook afbeeldingen genereren via ChatGPT. AI gaat steeds meer richting volwassenheid.'

Ook Jeroen heeft veel interesse in AI. En dat is niet voor niets. 'Toen ChatGPT vorig jaar gelanceerd werd, hebben we intern gekeken wat het voor ons zou gaan betekenen. We wisten al snel: dit gaat ook voor ons en voor onze klanten interessant worden. Wij zien AI als een kans en zeker niet als een bedreiging. Wij willen vooral kijken hoe wij onze klanten kunnen helpen en hoe we AI kunnen integreren in onze diensten.'

Eerste mobiel

Jeroen en Edo vergelijken AI met de eerste internetaansluiting en met de eerste mobiele telefoon. 'Toen zei ook iedereen: ik heb thuis

Edo Beltman en Jeroen de Vries

een telefoon waarmee ik kan bellen als het nodig is. Ik hoef niet altijd bereikbaar te zijn', zegt Jeroen. Volgens hem moeten mkb'ers zich beseffen dat AI een soortgelijke ontwikkeling is: 'Als bedrijf moet je je nu gewoon voorbereiden op AI, want elke baan komt er vroeg of laat mee in aanraking. Die mobiele telefoon hebben we inmiddels ook allemaal.'

'AI gaat bedrijven enorm helpen'

Edo Beltman

Meer dan ChatGPT

Bij SmitDeVries geloven ze dat de huidige ontwikkelingen nog maar het begin zijn. 'Er is nu nog heel veel niet mogelijk, maar er zijn elke week veel aankondigingen van nieuwe AI-mogelijkheden. De verandering komt er hoe dan ook aan', zegt Edo. 'AI is veel meer dan alleen ChatGPT en gaat bedrijven enorm helpen. Daar zijn we van overtuigd', vult Jeroen aan.

‘In de intelligentie die AI toevoegt, zit de verrijking’

Jeroen de Vries

en tegelijkertijd een analyse en aanbeveling geven. AI herkent patronen in grote hoeveelheden data, waar anders iemand weken mee bezig is.’ Jeroen vult aan: ‘In de intelligentie die AI toevoegt, zit vooral de verrijking.’

AI zit in al heel veel toepassingen. ‘Denk aan chatbots of telefonische helpdesks bij serviceafdelingen. Want ook via de telefoon kunnen gesprekken gevoerd worden met een AI-bot, die luistert naar de vraag en inhoudelijk antwoord geeft’, vertelt Edo. ‘Die toepassing is bijvoorbeeld bij Tesla in ontwikkeling.’

Masterscriptie

SmitDeVries adviseert haar klanten al op het gebied van AI en gebruikt zelf de nodige tools bij bijvoorbeeld bedrijfsanalyses. ‘Wij kijken extern mee naar processen binnen bedrijven. We zijn op de hoogte van de mogelijkheden die AI biedt om efficiënter te werken. Wij zien kansen om AI, processen en techniek op elkaar in te richten’, vertelt Jeroen.

‘Daarvoor is het wel van belang dat de systemen waarmee onze klanten werken goed zijn ingericht. Dat blijkt ook uit een masterscriptie van een student (te downloaden op smitdevries.nl) die dat voor ons heeft onderzocht: als je datasets niet compleet, correct en actueel zijn, kun je de mogelijkheden van AI niet optimaal benutten.’ Edo: ‘Want AI kan trends uit je bedrijfsprocessen halen

Datalek

Maar wie data zegt, zegt datalek of privacygevoelige informatie. ‘Als we data toevoegen aan een AI-model, zorgen we ervoor dat die altijd anoniem is. Daar zijn we heel voorzichtig mee’, zegt Jeroen. Ook op dat gebied staat AI niet stil, vertelt Edo. ‘Je hebt inmiddels zogenoemde enterprise-modellen. Die voldoen aan de wet- en regelgeving rondom privacy. De data die daarin gestopt wordt, gaat niet in het model. Grote bedrijven als Bain & Company en PwC gebruiken dat ook.’

Op de agenda

Bij SmitDeVries zijn ze er klaar voor om hun klanten de voordelen te laten inzien van de verschillende AI-modellen. ‘We willen graag dat het onderwerp op de agenda komt van de ondernemers, waarbij de focus vaker op korte en middellange termijn ligt’, zegt Jeroen. Denk aan een chatbot gekoppeld aan een klantenservice die ervoor zorgt dat een medewerker geen tijd kwijt is met het zoeken naar een antwoord op een vraag. Of aan tool die in een mum van tijd een vertaalslag maakt van een verkoopgesprek in de vorm van een offerte. ‘AI neemt geen werk over, het biedt oplossingen’, zegt Jeroen. ‘Mkb’ers zullen de AI-mogelijkheden moeten omarmen, of ze het nou leuk vinden of niet’, besluit Edo. \

Arjan Kleizen

column

AI, een zegen of 'the end of the world as we know it'?

Artificial intelligence (AI), ook wel kunstmatige intelligentie genoemd, is de intelligentie waarmee machines, software en apparaten zelfstandig handelingen verrichten en beslissingen nemen. Voor mij kwam AI pas echt dichtbij toen ik voor het eerst ging spelen met ChatGPT.

Een interne mail voor de jaarlijkse barbecue gooide ChatGPT tot mijn verbazing er met de juiste losse 'tone of voice' zo uit. Kopiëren-plakken en ik was klaar. Ik voorspelde gelijk al het einde van tekstschrijvers en ook marketing zou nooit meer hetzelfde zijn, maar na de eerste hausse aan aandacht is het weer wat rustiger geworden. Nu Google met Google Bard en ook Musk met Grok als alternatief zijn gekomen, weten we het zeker: AI-tools zijn een blijvertje. En laten we eerlijk zijn, ze kunnen het leven nu al aangenamer en efficiënter maken. Voor sommige mensen is het een heel handig middel om in begrijpelijk Nederlands en foutloos te schrijven. Voor de TikTok-generatie die alleen maar gewend is aan Whatsapp-communicatie zal het ook een zegen zijn.

Toch is het niet alleen maar positief, want ik ontvang inmiddels sollicitatiebrieven die perfect klinken, maar dat niet zijn. Ook een antwoord van één van mijn medewerkers aan een klant bleek door ChatGPT gemaakt te zijn en als je het leest, dan denk je dat klopt wel, maar ik mis iets. De persoonlijke 'touch', de menselijke diepgang of zelfs het menselijke foutje wat een tekst persoonlijk maakt. Dat kan ChatGPT in mijn ogen - nog - niet.

Dus gaat AI (en in dit geval ChatGPT) de wereld veranderen zoals we hem nu kennen? Zeker! Bepaalde functies en taken kunnen en zullen uitgevoerd gaan worden door ChatGPT. Bijvoorbeeld een klantenservice zal er waarschijnlijk heel handig en goed gebruik van kunnen gaan maken. Maar wellicht komen we er ook wel op de lange termijn weer op terug. Net zoals de koffiejuffrouw die vroeger de koffie kwam brengen op kantoor. Ik hoorde serieus dat er op sommige plaatsen weer gedacht wordt om deze functie in ere te herstellen. Iedereen moet een eigen mok, koffiebekertjes mogen niet meer dus waarom niet juffrouw jannie weer rond laten gaan met een koffiekan met koffie! 'Back to the fifties!'

Mochten jullie overigens constateren dat deze column veel meer fouten bevat dan mijn eerdere columns, dan kan dat kloppen. Om het risico uit te sluiten dat deze column als een ChatGPT-column wordt gezien, heb ik hem in één keer getypt en daarna maar één keer doorgelezen. De kans op foutjes is dus groot maar... wat een persoonlijke column en wat een diepgang hè? \

Laurens de Lange

column

Omarm de toekomst

In mijn werk is het gebruik van artificial intelligence (AI) dagelijks onderwerp van gesprek. Met mijn bedrijf Siip Group participeren we in het project Smart Safe Stadiums van de KNVB en het Ministerie van VWS, wat een pilot-fase is voor het herkennen van ordeverstoringen en uitingen van racisme en discriminatie in voetbalstadions en het identificeren van overtreders. Voor de duidelijkheid: dit is iets anders dan de uitrol van Identity Based Access die de persoonsgebonden toegang tot voetbalstadions gaat faciliteren.

Dat we bij de toepassing van AI minstens zoveel aandacht besteden aan de ethische en de juridische kant is volgens mij nodig omdat technologie in de kern niet goed of fout is, maar dit uit de toepassing blijkt. De AVG en de Europese evenknie, de GDPR, geven hiervoor juridische kaders die vervolgens nog wel tot discussie leiden en waar onze landsadvocaat Pels Rijcken en de Autoriteit Persoonsgegevens dan ook bovenop zitten. In Europa is ten opzichte van de rest van de wereld een streng regime op het toepassen van bijvoorbeeld biometrie en ik vind dat een goede zaak.

Dat neemt niet weg dat we AI gaan toepassen. ChatGPT, dat werkt op basis van AI, heeft in korte tijd al de harten veroverd van velen die artikelen en werkstukken schrijven en ik verwacht dat ook in de toekomst meer taken zullen worden overgenomen omdat dat sneller, goedkoper en soms beter gaat.

Voel ik daar dan geen ongemak bij? Jazeker, ik moet voor mijzelf ook wel uit bestaande gewoontes en denkpatronen stappen en ik vind niet elke ontwikkeling een wenselijke. Ik hecht aan zelfsovereiniteit, vind dat iedereen moet kunnen deelnemen aan onze maatschappij, maar hecht ook aan verantwoord gedrag daar waar het 'eigen' dat van de 'ander' raakt.

AI gaat elke onderneming in onze regio raken en mijn aanbeveling is om collega-ondernemers op te zoeken en samen te leren waarvoor je AI kan en wil inzetten. Het kan bijvoorbeeld helpen om de schaarste aan vakmensen op te lossen. Omarm elkaar en omarm de toekomst. \

‘Altijd op zoek naar nieuwe manieren om klassieke muziek te presenteren’

Orkest PHION stapt voor een jong en nieuwsgierig publiek uit de comfortzone

Phion is voortdurend op zoek naar een jong en nieuwsgierig publiek om klassieke muziek in diverse vormen te kunnen presenteren. Het is een missie geworden voor het orkest van Gelderland en Overijssel. Manager artistieke zaken Joris Nassenstein van Phion: ‘We doen veel om te laten zien dat we bereid zijn daarvoor uit onze comfortzone te stappen.’

Voor Nassenstein, sinds februari 2021 aan het orkest verbonden, is het een vertrouwd fenomeen. ‘Het is een beetje mijn levensinvulling dat ik altijd bezig ben met het zoeken naar nieuwe manieren om klassieke muziek en mooie voorstellingen te presenteren voor een groter publiek en met het verkennen van andere muziekstijlen en muziekculturen. Gelukkig zijn musici van alle leeftijden in ons orkest bereid daarin mee te gaan. Het is mooi om te zien hoe mijn collega’s bereid zijn uit de comfortzone te stappen en daarbij nieuwe dingen te leren.’

Robin Hood

Een mooi voorbeeld daarvan is de jeugdvoorstelling Robin Hood in samenwerking met Theater Sonnevandck, die begin februari in première gaat. ‘Het is een spannende zoektocht wanneer je acteurs

en musici samen het toneel opstuurt om met elkaar een nieuwe fantastische wereld te creëren. Voor Robin Hood schreef Ilse Warringa het humoristische script. We hebben een heerlijke cast van acteurs en actrices, aangevuld met ons orkest. Dat betekent voor onze musici dat ze zich nieuwe vaardigheden eigen moeten maken. Ze moeten zonder bladmuziek uit hun hoofd spelen en ook nog eens voortdurend in beweging zijn.’

Maria Callas 100 jaar

Bij het verschijnen van deze uitgave is een ander interessant project bijna afgerond. Zondagmiddag 10 december is in de Deventer Schouwburg de laatste van elf voorstellingen in de reeks Maria Callas 100 jaar - een leven in aria’s, gezongen door de sopranen Francis van Broekhuizen en Elenora Hu.

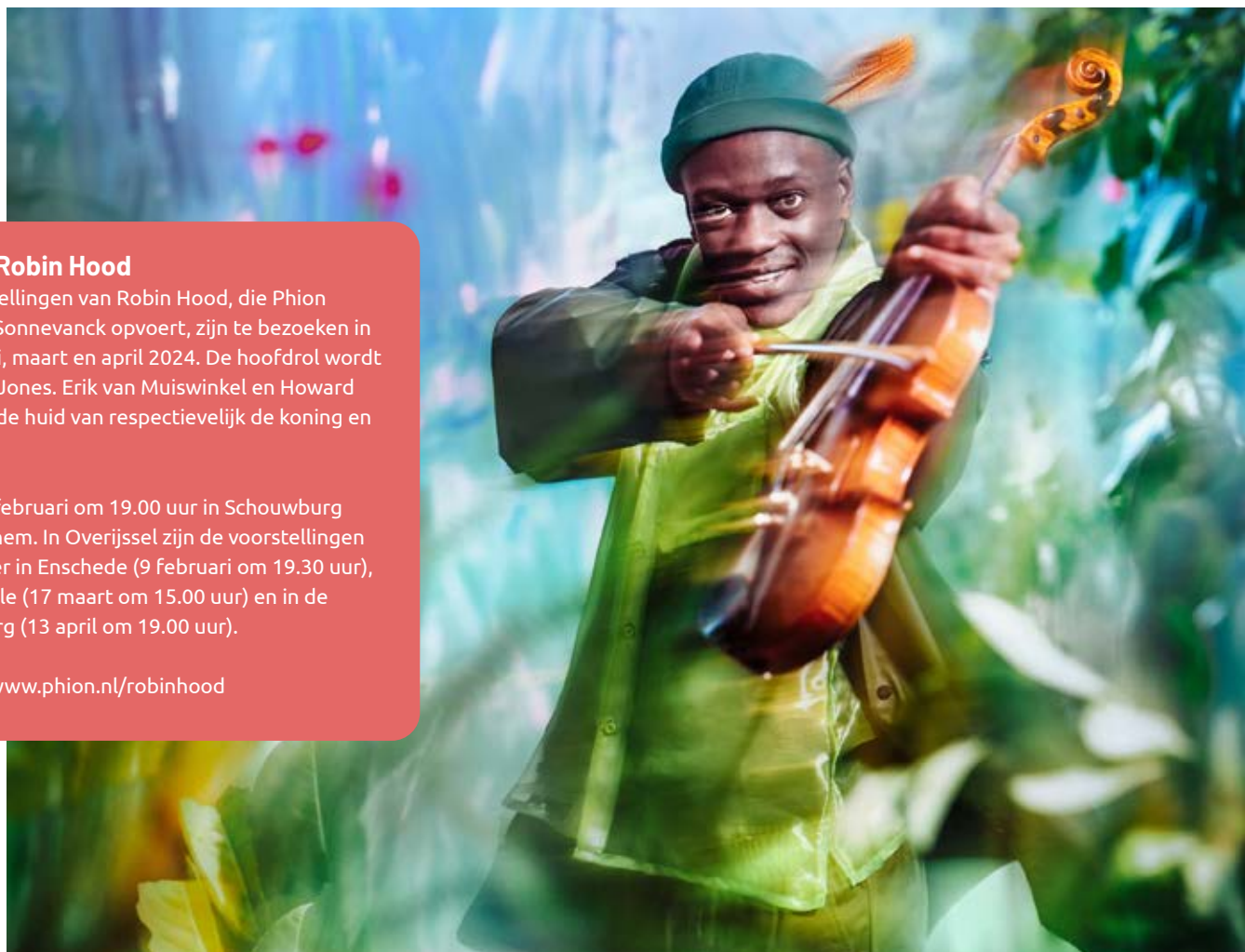

Negentien keer Robin Hood

De negentien voorstellingen van Robin Hood, die Phion samen met Theater Sonnevancck opvoert, zijn te bezoeken in de maanden februari, maart en april 2024. De hoofdrol wordt vertolkt door Yamill Jones. Erik van Muiswinkel en Howard Komproe kruipen in de huid van respectievelijk de koning en de sheriff.

De première is op 3 februari om 19.00 uur in Schouwburg Amphion in Doetinchem. In Overijssel zijn de voorstellingen in het Wilminktheater in Enschede (9 februari om 19.30 uur), in De Spiegel in Zwolle (17 maart om 15.00 uur) en in de Deventer Schouwburg (13 april om 19.00 uur).

Voor meer info, zie www.phion.nl/robinhood

Joris Nassenstein: 'We willen niet alleen de muziek laten horen, we vertellen aan de hand van alle beroemde aria's van Callas haar levensverhaal. In december is het honderd jaar geleden dat ze werd geboren, dat was een mooie aanleiding om dit nu te doen. Haar levensverhaal is heel dramatisch. Francis van Broekhuizen werd als vijftien jaar oud meisje door Maria Callas op het pad van de muziek gebracht en dat heeft haar nooit meer losgelaten. Het is een grote fascinatie voor haar, Callas is haar grote idool. Maria Callas heeft haar leven geleid als het libretto van een opera. Daarmee valt haar persoon samen met de beroemde rollen die ze heeft gezongen. Daarbij heeft ze de artistieke betekenis van de wereld van de opera voor altijd veranderd. In een theatrale vorm vertellen we haar verhaal en nemen we het publiek bij de hand om deze fantastische muziek te beleven.'

Mooie stappen gezet

Joris Nassenstein besluit: 'Ik vind dat we de afgelopen tweeënhalf jaar echt mooie stappen hebben gezet met, zeker qua theaterproducties, betrokken musici. Dat zie ik als een eerste belangrijke fase in dit proces. Maar er valt nog veel te ontdekken, zeker voor het vertellen van verhalen. We moeten het publiek nog meer meenemen naar waar de muziek over gaat, mensen bij de hand nemen en ze wegwijs maken. Dat legt een heel scala aan nieuwe mogelijkheden open. Je wordt daar beter van en je ontdekt een nieuw en nieuwsgierig publiek. Eigenlijk zijn we met dat proces nog maar net begonnen.'

'Er valt nog veel te ontdekken.'

Joris Nassenstein

Volgende concerten

Voor de musici van Phion staan binnenkort ook de volgende concerten op het programma:

15 tot en met 26 december

Kerstconcerten met de Vijfde van Mahler

5 tot en met 14 januari

Nieuwjaarsconcerten met Caraïbische Swing

20 en 21 januari

Passie voor Bach

29 januari tot en met 11 februari

Kamermuziek: de kleuren van het symfonieorkest

Voor meer informatie en kaarten: zie www.phion.nl

**Tijdschriften,
catalogi en
boeken. Dat
kunnen we.
Als geen ander.**

High-Tech Offset volgens Veldhuis Media

We produceren het drukwerk volgens de ISO 12647-2 norm. Het is dé standaardnorm voor offsetdruk. Hierdoor garanderen wij een voorspelbare kwaliteit. Jouw wens en ons drukproces naadloos op elkaar aangesloten. Hierdoor krijg je het kwaliteitsdrukwerk mooi op tijd en toch voordelig.

Snel en voordelig het drukwerk op de plaats van bestemming.

Colofon

Uitgever

A2 Business, info@a2business.nl

Adviesraad INN' Regio Zwolle

Jan Ernst van Driel

Directeur Deltion College,
Voorzitter adviesraad INN' Regio Zwolle
Accountant en bedrijfsadviseur Brouwers Accountants
Adviseur Corporate Communicatie Windesheim
Hoofd Communicatie & Marketing Landstede Groep
Directeur Bedrijvenpark H2O
Partner SmitDeVries
Adviseur marketing en communicatie Oost NL
Voorzitter MKB Regio Zwolle
Bestuur en raad van toezicht Vogellanden
Algemeen directeur Impact
Directeur Tiem
Projectleider Beleid & Gebiedseconomie gemeente Hardenberg
Marketing, Communicatie & Coöperatie MC&C
Rabobank IJsseldelta
Zakelijke marketing en partnerships Zwolse Theaters
Senior HR consultant en recruiter Eqib
Beleidsadviseur en accountmanager Gemeente Zwolle
Beleidsadviseur economie Gemeente Dronten
SVO vakopleiding food Manager onderwijs Noord-Oost Nederland
Directeur Duurzaamheid en Innovatie
Project manager communicatie Arbeidsmarkt Regio Zwolle
KroeseWevers Accountants BV
Manager Campus Rabobank
Directeur Carecruit
Manager Businessunit Mens & Zo

Marco Verhoef
Anita Tuinstra
Pascal Voorvelt
Piet Tulner
Jeroen de Vries
Daniëlle Gijsbertse
Jelle Weever
Fenna Eefing
Rob Rikmanspoel
Martin Post
Joop Tebbens
Annette Kremers

Muriël Huijbrechts
Marleen Nollen
Karin van Vilsteren van Voorst
Wilco van Zon
Martijn Wassenaar
Gijs Hemmink
Sandra Oldegarm
Petro Vosselman
Marlies Pruijm
Pascal van Harselaar
Paula Paus

Fotografie

Peter Timmer
Lars Smook
Marlien van den Enk
Archief partners tenzij anders vermeld

Redactieteam

Mirjam van Huet, MCM tekst (hoofd- en eindredactie)
Arjan Dijkema
Jorien Marcus
Elselien van Dieren
Tessa van Breeden
Lara Bijen
Jochem Vreeman

Vormgeving

Rachèl Kok
www.reclamemakers.nl

Losse verkoop

€ 7.95

Informatie

INN' regio Zwolle verschijnt 2 keer per jaar. Iedere uitgave wordt gelanceerd tijdens een release-event. De oplage (5000 exemplaren) wordt verspreid onder bedrijven in de 22 gemeenten van de Regio Zwolle die staan ingeschreven bij de Kamer van Koophandel met meer dan 5 medewerkers. Ook ligt INN' regio Zwolle op de leestafels bij overheidsinstellingen en verschillende zakelijke ontmoetingsplekken in de regio en relevante zakelijke adressen.

Voor meer informatie, vragen, adreswijzigingen of een bedrijfsreportage: neem contact op met A2 business
Annemarie Teeken 06 - 51 19 75 88
Annet Spijkerman 06 - 23 74 25 96
info@a2business.nl

Copyright

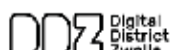
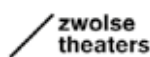
Niets uit deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden gereproduceerd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever en de andere auteursrechthebbenden. Het ongevrraagd toesturen van materiaal geschiedt op eigen risico.

Aansprakelijkheid

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorg samengesteld. De uitgever is echter niet aansprakelijk voor eventuele onjuistheden of gevolgen van onvolkomenheden.

Druk

Veldhuis media, veldhuismedia.nl
Veldhuis Media is ISO- en FSC-gecertificeerd en past duurzame productiemethodes toe.

INN^o regio zwolle

Inspiratie

Krachtig

Energiek

Helder

Vernieuwend

Scherp

Innovatief

Prikkelend

Duurzaam